

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

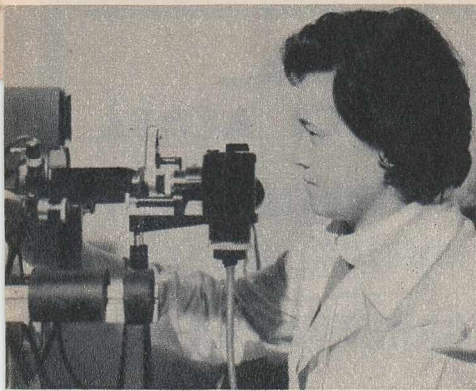
48

Anul XIV nr. 48 (548) — 27 noiembrie 1965

- PĂDUREA...
LA NOI ACASĂ
- O anchetă despre
muzica ușoară
- CARNAVAL LA RIO

Biblioteca Centrală
Regională
Municipală
Deva

Intr-unul din laboratoarele fabricii „Galenica” se execută la spectrofotometru o analiză a vitaminelor liposolubile din compoziția biostimulatorilor zooveterinari.

chimie nutritivă

Sinteza colinei din gaz metan constituie una dintre cele mai recente și remarcabile realizări științifice ale Institutului „Chimigaz” din Mediaș. Autorul ei este inginerul Ion Tomescu. Colina, adăugată în hrana animalelor, s-a dovedit a fi o prețioasă substanță cu acțiune biostimulatoare, îndeosebi pentru puii de pasăre și pentru porci. Comparată cu produsele similare străine, colina românească este mai pură și — ceea ce-i foarte important, ținând seama de destinația sa — nu are

curier

mirosul neplăcut caracteristic. Crearea cercetătorilor noștri, care a necesitat un mare volum de muncă și o deosebită perseverență, a căpătat aplicații practice într-o ramură a producției noastre chimice aflată în plină tinerete: industria de biostimulatori. Un rol mai important în realizarea biostimulatorilor românești îl au în prezent două mari unități chimice — Fabrica de antibiotice din Iași și „Galenica” de la București. Evident, punerea la punct a unei atari producții, aflată în fază incipientă, nu numai în țara noastră, dar și pe plan mondial, a solicitat un efort creator, inventiv, din partea colectivului acestor întreprinderi. La „Galenica”, stabilirea tehnologiei de fabricație a biostimulatorilor a necesitat circa doi ani de tatonări și încercări. Corolarul acestor eforturi este obținerea unor produse nutritive valoroase denumite comercial „Avimin”, „Formin”, „Avifort” etc., pe care fabrica bucureșteană este astăzi capabilă a le livra în mari cantități. Introduse în rațiile de hrană, noile sortimente ale fabricii „Galenica” acționează ca buni stimulatori ai activității organismului și ca substanțe fortifiante, datorită faptului că ele conțin o gamă variată de vitamine, aminoacizi, microelemente de săruri, fier, antibiotice și alte substanțe.

Utilizarea biostimulatorilor în hrana porcilor duce la obținerea unor sporuri medii cotidiene a greutatei de până la 21 la sută față de martor. Prin adăugarea de „Avimin” în hrana puilor s-a înregistrat o creștere medie a greutatei acestora de 13 la sută. Datele respective sînt suficiente în a evidenția aportul chimiei moderne la rezolvarea problemelor practice ale zootehniei. În momentul de față experiențele efectuate de chi-

miști și zootehnicieni întes la realizarea unor noi preparate biostimulatoare cu o eficiență crescută pentru a contribui astfel la înfăptuirea indicațiilor cuprinse în hotărârile recentei Plenare a C.C. al P.C.R. referitoare la introducerea pe scară largă în producție a științei agrozootehnice.

Gh. BRĂTESCU

mările se nasc în munți

E o realitate a prezentului nostru socialist: mările se nasc în munți. La Bicaz și la Argeș omul a înfruntat tradiția naturii impunându-i altă alcătuire, după gândul și voința lui.

De curînd, constructorii și montorii întreprinderii de construcții hidroenergetice care construiesc un însemnat complex hidroelectric menit să asigure cu apă potabilă și industrială străvechiul centru minier Bălan, la poalele masivului Hașmașul Mare, au terminat de ridicat barajul de pe Olt, cel mai de seamă obiectiv al complexului hidroelectric. Barajul proaspăt înălțat va obliga apele Oltului să se adune într-un lac de acumulare al cărui volum va totaliza peste 600 000 metri cubi apă. Aceasta înseamnă asigurarea cu apă industrială necesară exploatării minierei și cu apă potabilă pentru centrul muncitoresc Bălan, aflat în continuă dezvoltare.

T. PAULIAN

vechiul conac din pribești

Pribeștii, un sat înfîlțit în documente încă din vremea lui Ștefan cel Mare, adăpostește casa-conac a fostei moși Roșetti (secolul al XVIII-lea). Așezată pe șoseaua Iași-Vaslui, clădirea constituie un interesant monument de arhitectură civilă din Moldova, care a atras de mult timp atenția specialiștilor și este vizitată de sute de turiști din regiune și din țară.

De curînd, Sfatul popular regional Iași împreună cu Direcția monumentelor istorice din cadrul C.S.C.A.S. au luat măsuri pentru restaurarea și consolidarea monumentului. După proiectul alcătuit urmează să se facă injectarea cu ciment a fisurilor din zidărie și a bolților, refacerea scării de intrare pe latura de nord a foisorului, completări de zidărie la ferestrele ale căror arcade lipsesc, refacerea timplăriei, a pardoselilor, a acoperișului etc., precum și a unui trotuar din lespezi de piatră în jurul clădirii. Cînd lucrările vor fi terminate, casa veche din Pribești va intra cu toate drepturile, alături de alte monumente valoroase, în circuitul turistic al țării.

I. SAFIR

noutăți artistice studentești

...dar nu în primul rînd noutăți statistice sau de repertoriu — deși și despre acestea va fi vorba — ci noutăți care vizează înnoiri în metoda activității Casei de cultură a studenților „Grigore Preoteasa” din București.

Și anume: pentru prima oară formațiile de amatori ale casei sînt dirijate tot de amatori. Astfel, studenții Nicolae Poperci (Institutul de teatru), Dan Medeleanu (Facultatea de filologie) și Bulgaru Popovici (Institutul de limbi străine) vor regiza — sub îndrumarea regizorului Tadeu Arsenie — câteva lucrări (unele din repertoriul teatrelor noastre): „Omul care a văzut moartea” de Victor Eftimiu, „Nu sînt Turnul Eiffel” de Ecaterina Oproiu, „Nevasta evreică” de Brecht, „Ulei” de O'Neill și „Cel mai fericit om din lume”, scenarizare după o năvelă de Albert Maltz. Tot pentru prima oară, scenografia acestor spectacole va fi semnată de studenți de la Institutul de arte plastice „N. Grigorescu”. Îndrumați de conducerea catedrei (prof. Brătășanu) și de Eugenia Buiuc-Marinescu, scenografa casei de cultură. Încă o noutate de aceeași natură: din rîndul elevilor ultimei clase a liceelor „Ch. Lazar” și „N. Bălcescu”, viitorii studenți deci, a fost recrutată încă o formație de teatru a casei de cultură, care pregătește „Nota zero la purtare” de O. Sava și V. Stoensescu. Cu alte cuvinte, azi se pregătesc artiștii amatori studenți de mine. Strict informativ, comunicăm celelalte piese din repertoriul studenților: „Suflete tari” de Camil Petrescu, „Arhipelagul Lenoir” de A. Salacrou (regia Tadeu Arsenie), „Andorra” de Max Frisch și „Pulberea purpurie” de Sean O'Casey. Întrebîndu-l pe Tadeu Arsenie, regizorul formațiilor studentești, de ce nu s-a apelat în egală măsură și la genul scurt românesc contemporan, el ne-a răspuns că nu a găsit asemenea piese care să corespundă calitativ. Ne întrebăm însă dacă răspunsul acesta înseamnă că toate căutările au fost epuizate...

Noutățile mai sus-amintite, ne-a declarat Petre Cișmigiu, activist cultural, afectează și formația de estradă. Dacă pînă acum studenții le-au fost oferite numai concerte-spectacole, noua stagiune, în afara acestora, le va oferi și un spectacol de revistă. Formațiilor de estradă existente li s-au alăturat în noua stagiune un balet modern și două noi formații orchestrale. Alături de Pompilia Stoian, Lili Bulaeși și Horia Bădău, apar nume noi: Mădălina Comșa și Traian Dumitrescu — Universitatea din București. La rîndul lui, ansamblul folcloric (conducerea coregrafică — Cheorghe Baciu, artist emerit; conducerea muzicală — Constantin Arvinte; dirijorul orchestrei populare — Cicerone Lîmberea) va prezenta, paralel cu repertoriul anului trecut, o suită de dan-

suri maramureșene și bănuțene; formația de dansuri recrutată încă 36 noi dansatori.

Bazil DUNĂREANI

irigații în bărăgan

Ne-am adresat tovarășului inginer Ion Toma, vicepreședinte al Consiliului agricol regional București, rugîndu-l să împărtășească cuitorilor noștri cum vede, aplicate în Bărăgan, hotărârile recente Plenare a C.C. al P.C.R. cu privire la acțiunea de ameliorare a terenurilor agricole și în primul rînd a irigațiilor.

— În regiunea București, ca și în celelalte regiuni din sudul țării, lucrătorii din agricultură sînt prinși de cîțiva ani în lupta împotriva secetei. Avem la ora actuală unele succese. În numeroase cooperative agricole așezate în zonele cele mai secetoase s-au obținut în acest an pe terenurile irigate producții medii care depășesc de 2-3 ori pe cele de pe terenurile neirigate. Amintesc rezultatele deosebite ale cooperativei agricole din Slăvești, raionul Videle: de pe suprafața cultivată cu porumb irigat s-a obținut o producție medie de 5 100 kg la hectar. Aș aminti și faptul că toate cooperativele agricole din raionul Turnu-Măgurele care au irigat culturile de lucernă au recoltat între 80 000 și 120 000 kg masă verde la hectar.

— Există însă și o seamă de neajunsuri la unele cooperative unde rezultatele producției agricole n-au fost pe măsura posibilităților.

— Le cunosc. Unele neajunsuri în privința irigațiilor din de Comitetul de Stat al Apelor, altele de slaba preocupare a unor cooperative, altele — din vina noastră. Un exemplu grăitor în acest sens ni-l oferă Cooperativa agricolă din Jegălia (raionul Fetești), unde întreaga suprafață amenajată nu a putut fi irigată din cauza neajunsurilor legate de alimentarea cu apă.

— Ce perspective există în regiunea București în legătură cu utilizarea mijloacelor proprii ale cooperativei agricole pentru irigații?

— Noi am făcut un studiu amănunțit și am ajuns la concluzia că prin mijloace proprii și prin folosirea surselor locale de apă în viitorii cinci ani cooperativele agricole vor putea iriga o suprafață de peste 53 000 ha.

— Pe ce suprafețe se vor întinde irigațiile în regiunea București la sfîrșitul cincinalului?

— Pe baza indicațiilor date de partid, pînă în 1970 amejorările pentru irigații se vor extinde în regiunea București cu 210 000 ha, totalizînd peste 270 000 ha, dintre care 156 000 ha ale cooperativei agricole.

— Irigațiile implică multe probleme, printre care și cea a calificării oamenilor care lucrează în acest sector. Ce ați întreprins în această privință?

— Pe scurt, Consiliul agricol regional a întreprins mai multe acțiuni: instruirea specială a inginerilor agronomi din cooperativele agricole; organizarea pe lingă școlile de mecanizatori a unor cursuri cu o durată de două luni pentru pregătirea de mecanici motorști care să-și însușească cunoștințele necesare pentru a lucra cu instalațiile de irigat; școlarizarea pînă acum a unui număr de 300 de țărani cooperatori (și pînă în primăvara lui '66 a încă 400 de țărani cooperatori); organizarea în perioada acestei ierni a pregătirii a cel puțin 1 000 de cooperatori care vor lucra la culturile irigate ș.a.

G. MUREȘAN

anticipări editoriale (I)

Ce cărți noi vom citi în anul 1966? Iată întrebarea la care numeroși cititori ne-au solicitat să răspundem. Începând cu acest număr rubrica noastră „Curier” va satisface această dorință. Mai jos publicăm răspunsurile pe care le-am primit din partea tovarășului AL. ȘPERCO, redactor șef al Editurii politice.

— Cel de-al IX-lea Congres al P.C.R. a trasat sarcini importante pentru toate sectoarele vieții materiale și spirituale ale poporului nostru. Ca să ne referim strict la domeniul care ne interesează — activitatea editorială — am dori să ne informați ce cărți pregătește în anul 1966 Editura politică, cărți menite să ajute pe cei încadrați în învățământul de partid pentru studierea celor mai actuale probleme teoretice?

— Ca și în trecut, Editura politică va continua să scoată lucrările clasice marx-leniniste. În anul 1966 vor apărea 3 volume ale Operei lui Karl Marx și F. Engels și 8 volume din Opere complete ale lui V. I. Lenin, precum și alte lucrări ale clasice. Pe măsura apariției lor, vor fi editate documente de partid și, în conformitate cu programul învățământului de partid și pe baza documentelor Congresului al IX-lea al P.C.R., manuale de socialism științific, de materialism istoric, de economie politică — capitalism și socialism — cursuri de construcție economică privind industria și agricultura, precum și manuale de învățământ politic U.T.C.

Se vor edita un număr important de studii de filozofie cuprinzând volumele II și III din „Teorie și metodă în științele sociale”, volumele XI și XII din „Materialismul dialectic și științele naturii”, „Problematika omului” de C. I. Gulan, „Creier și reflecție” de M. Steriade, „Tradiții românești în cercetarea sociologică” de O. Bădină etc., precum și lucrări de economie ca „Planificarea economiei Republicii Socialiste România” de V. Raussor, „Folosirea intensivă a resurselor țării și dezvoltarea complexului economic național”, „Analiza activității gospodăriilor agricole de stat” de Bucur Șchiopu, „Critica teoriilor burgheze ale creșterii economice” de I. Anghel etc.

— Practica construcției socialiste trebuie să se bazeze pe tot ce știința a creat mai valoros în toate domeniile de activitate. Generalizarea acestei practici sintem convinși că este, pentru Editura politică, primordială. Ce cărți veți pune deci la îndemina cititorilor privind problemele de bază ale construcției de partid și de stat?

— În acest domeniu deosebit de important, pe baza documentelor Congresului al IX-lea al P.C.R., vor fi editate lucrări teoretice de generalizare, precum și lucrări din experiența organelor și organizațiilor de partid, a sfaturilor populare și a deputaților. Pe lângă lucrări ca „Stilul de muncă al organizației de partid” sau „Conducerea și munca colectivă — principiul suprem al conducerii de partid”, „Educarea membrilor de partid” de V. Cazacu vor apărea și lucrări cu profil mai general ca: „Dezvoltarea statului și națiunii române în etapa actuală” sau „Dezvoltarea suprastructurii socialiste în Republica Socialistă România”.

— Dar în domeniul istoriei partidului și a istoriei României?

— Anul 1966 va fi marcat prin apariția volumului, prezentând o deosebită importanță, Istoriei P.C.R. (sinteză). Vor apărea de asemenea o Culegere de documente din istoria P.C.R., „Presa muncitorească și socialistă din România” — volumul II, „Adunarea de la Blaj — mai 1848” de V. Chereșteșu, o lucrare privind istoria U.T.C. și altele.

În numărul viitor al revistei vor publica în continuare spicuiri din planul Editurii politice.

Horațiu STĂTESCU

luna darurilor reciproce

Peste câteva zile debutează cea mai amabilă lună a anului, decembrie. Gentilețea ei nu e, firește, de natură atmosferică ci — ca să zicem așa — umană: e luna darurilor reciproce. Numai că bunăvoința și generozitatea fiecăruia dintre noi depinde de ceea ce găsim în magazine, așa că ne-am străduit să aflăm de la Ministerul Comerțului Interior cum se prefigurează această lună a cadourilor, ce surprize ne-a pregătit în acest final de an '65.

„Unitățile «Romarta» — ne anunță tov. Radu Georgescu, șeful biroului organizare al Direcției marilor magazine — vor oferi un număr de circa 75 articole noi; 10 modele noi

încunoscutează că și în alte 37 de magazine bucureștene se vor desface pachete elegante cu daruri — ne anunță nou-tățile „Lumii”:

— 100 de modele de pălării pentru femei (avem reale emoții: cite din acestea vor fi acceptabile ca linie, moderne ca concepție? Experiențele anterioare ne-au făcut sceptici);

— 51 desene noi, fiecare în 4-5 poziții coloristice, la batiturile din mătase naturală și relon (și se pun pentru prima oară în vânzare batucuri „Ligia” din saten natural);

— 100 desene noi de cravate (toate într-o linie modernă, ne asigură informarea Direcției generale textile-încălțăminte);

— din import au fost aduse mătăsuri, fulare și basmale de cașmir, treninguri pentru copii, umbrele, batiste brodate și cu dantelă, mănuși, încălțăminte pentru femei, ceasuri, lame (4 630 000 bucăți!), servicii de masă, ceai, cafea, bijuterii;

— notați câteva parfumuri și ape de colonie noi, de bună calitate: Cristal, Dalia, Ada, Doremi

Firește, toate acestea sînt promisiuni ale comerțului pe care noi le luăm ca atare, le

lotești și-a propus să abordeze grefele pulmonare (pînă în prezent transplanturile organelor așa-numite nobile: rinichi, plămîni, inimă etc., nu au reușit).

Unui ciine i-a fost extirpat un plămîn și apoi i s-a replantat. După două săptămîni de la operație starea pacientului este promițătoare. Iată o experiență interesantă, prima dintr-o serie lungă de asemenea experiențe pe care și le propun cercetătorii.

„Curierul” s-a deplasat la sanatoriul de la Balotești pentru a afla amănunte.

— Noi am realizat pînă acum — ne spune dr. Stelian Ivașcu, directorul sanatoriului și conducătorul colectivului de chirurgie experimentală — două asemenea grefe pe doi ciini. Deocamdată ne interesează aspectele pur tehnice ale grefei pulmonare. Pentru prima etapă a cercetărilor noastre urmăm în ce mod și în cît timp se produce cicatrizarea, procesele anatomo-fiziologice prin care are loc refacerea sistemului nervos, în sfîrșit detaliile de îngrijire a acestor cazuri. Ceea ce am făcut este de fapt o autogrefă. Plămînul extirpat este replantat în aceeași ședință. Evităm astfel pentru

Mii de torțe aprinse, spărgînd pîcla inserării; o sîrbă îndrăcită rostogolindu-se din megafoane pe întreg stadionul; uralele nesfîrșite ale minunatului și entuziastului nostru public iubitor de sport; purtați pe brațe, învingătorii, în frunte cu inimosul căpitan al reprezentativei, Corneliu Popa. Așa s-a încheiat neultatul meci de fotbal România-Portugalia, consfințind o victorie de prestigiu internațional a sportului românesc.

de rochii și două-piese cu fir de efect, 6 modele noi de jachete și scampolouri, 6 modele de rochii de seară, 18 noi modele de raglane și pardesie, 11 modele noi de pantofi pentru femei din combinații lac, relon, piele metalizată...

Ne oprim aici. Sînt suficiente argumente pentru a îndreptăți supratitulul dat de public marului magazin de vizavi de cinema „Patria”: „La suspînul femeilor”.

Pentru cumpărătorii mai co-mozi — și poate mai puțin inventivi în materie de daruri — o informație prețioasă: 10 000 pachete cu cadouri li așteaptă gata pregătite la magazinul „Victoria”, 2 000 la „București”; vor putea afla în ele tot ce-i interesează — de la bijuterii la jucării, de la marochinării la parfumuri, de la cărți la portelanuri, ba chiar și unele mici surprize, pe care însă nu am primit permisiunea de a le dezvălui aici. Dacă totuși nu au fost convinși, fi sfătuim să consulte una din cele 100 000 de broșuri pliante cu „Sugestii pentru alegerea unui cadou” care vor fi răspîndite prin magazine.

Direcția textile-încălțăminte — după ce ne asigură că mărfurile au fost aduse din timp și în cantități suficiente (la unele sortimente cu 10-20% mai mult decît anul trecut) în depozite, după ce ne

transmitem ca atare, pe deplin înerezători. Sperăm ca ele să nu ne dezamăgească prin neîndeplinire. După cum sperăm ca chipul orașelor noastre, cu promisiunile vitrine împodobite festiv, pline de atracții și originalitate (e ora la care vitrinierii ne dau măsura talentului și gustului lor) să capete acel aer sărbătoreț cu care ne place să pășim în noul an.

S. DIMA

grefa pulmonară e posibilă

Pentru prima oară în țara noastră un colectiv de medici de la Sanatoriul T.B.C. Ba-

prima etapă a cercetărilor noastre problemele de imunologie pe care le ridică transplantul de la un subiect la altul. Acesta va constitui obiect de cercetare pentru cea de-a doua etapă.

Evident, la cea de-a doua etapă nu vom trece decît după ce vom avea la activ un număr suficient de autogrefe. După două-trei luni de la operație cîmii acestia vor fi reoperați extirpîndu-li-se și cel de-al doilea plămîn. Atunci vom putea vedea în ce măsură acestia vor rezista cu plămînul celălalt deja operat. Primele semne, la două săptămîni de la operație, indică posibilitatea de refacere și re-expansiune a plămînului operat. Pacientul este viou, mî-nîncă și se mișcă normal.

Pentru experiențele noastre sanatoriul are un serviciu de chirurgie experimentală, cu o sală de operații, sală de reanimare pentru animalele operate, dotată cu surse de oxigen și de aspirație, și o biobază unde pacienții sînt ținuți sub observație.

La biobază l-am vizitat și noi pe Ciobănel. Se simțea într-adevăr bine și la sosirea noastră ne-a onorat, ridicîndu-se în patru labe și pozînd viou obiectivului fotografic.

Tr. PROSAN

memento

DUMINICA 28 NOIEMBRIE. De-ar fi în fiecare duminică cîte un meci România-Portugalia!... Nefiind însă practic posibil, de data asta ne vom mulțumi cu un meci Rapid-UTA, cu formația de muzică ugară a lui Valențiu Grigorescu, cu soliștii Grațela Chitu și Alin Noreanu (14.00) ■ În schimb vom vedea în continuare un **Concurs european de dans modern**, transmis de la Praga. E

televiziune

■ Cu coperta de Anamaria Simghelschi și ilustrații de Mihai Vulcănescu a apărut un frumos volum de versuri ale lui Tiberiu Uțan: **Carte de vise** (Editura pentru literatură).
■ O nouă carte de V. Em. Galan — **Cărțile Horoditei** (Editura tineretului), roman ce pare a lumina un nou unghi al universului scriitorului.
■ Încă un roman recomandabil ar fi cel al lui Constantin Ţoiu: **Moartea în pădure**, o carte prin care autorul își statornicește mai bine profilul.

■ **DINCOLO DE BARIERĂ.** Film de Francisc Munteanu, după piesa lui G. M. Zamfirescu „Domnișoara Nastasia”. De fapt, regizorul nu a păstrat din piesă decât scheletul acțiunii. Așa se face că pe ecran au apărut o domnișoară alintată și un Vulpașin a cărui forță stă mai mult în pumnii. Adică ceva care nu este Gem! Zamfirescu și nici altceva care măcar să-l poată sta alături. Un debut îngrijorător de inexpressiv: Anoa Irina Ionescu (Domnișoara Nastasia merita altă soartă). În rest, strădanii actoricești: Ion Dichiseanu (Vulpașin), Mircea Constantinescu (Ion Sorcovă), Silviu Stănculescu (Luca), Leni Plinșea (Paraschiva), Ștefan Băntică, Ana Szeles.

■ La 5 decembrie se împlinesc 174 de ani de la moartea lui W. A. Mozart. Nu se știe dacă instituțiile muzicale din Capitală au hotărât să prezinte concerte comemorative, dar lectura afișelor săptămîlnic ne prezintă nu mai puțin de trei manifestări publice, cuprinzînd opere fundamentale ale marelui compozitor.
— Dirijorul Mircea Basarab interpretează la pupitrul corului și Orchestrei simfonice a Filarmonicii de stat „George Enescu” „Misa în do minor”. Soliști: Emilia Petrescu, Milea Nistor, Valentin

teatru

ceva! (17.45) ■ Ni se anunță a doua emisiune **Melodii în... premieră**. Amintirea primei emisiuni intitulată astfel ne conduce la remarcă: foarte bine că sînt „în premieră” dar să fie și... melodii (20.30).

LUNI 29 NOIEMBRIE. O emisiune științifică cu tematică diversă: **Radiofotopii și agricultura**, Actualitate veche de 2.000.000 de ani, **Enigma meteoritului Tungus**, **Caleidoscop științific** (20.00) ■ **Larisa Golubkina și Oleg Borisov** într-un film fără mari veleități: **Dați-mi condica de reclamă** (22.00).
MIERCURI 1 DECEMBRIE. **Fotbal:** Internazionale (Milano)-Dinamo. Ce-ar fi să... (14.00) ■

■ Un eveniment editorial cam de mult așteptat îl constituie apariția, în colecția Biblioteca pentru toți (deci într-un îndreptățit tiraj de masă) a Editurii pentru literatură, a romanului **Craii de Curtea-veche** de Matei I. Caragiale. Cartea este prefată de mai vechiul editor al acestui original scriitor al nostru — acad. Perpessicius.
■ O ediție liliput în casetă a **Poeziilor** lui Eminescu la Editura tineretului.
■ Incursiunile cu care ne-a obișnuit poetul A. E. Baconsky în

Christiane Minazzoli.

Teodorian și Ladislau Konya. Dirijorul corului: Vasile Plinșea (27 și 28 noiembrie).
— În sala de concerte a Radioteleviziunii va avea loc (2 decembrie) o neobișnuită prezentare a operei „Don Juan”: în concert! Realizatorul acestei temerare interpretări va fi dirijorul Ludovic Bac și Orchestra de studio a Radioteleviziunii. În rolurile principale: Ladislau Konya (Don Juan), Arta Floroscu (Dona Elvira), Elisabeta Neculce-Carțig (Dona Ana), Iolanda Mărculescu (Zerlina), Marius Rintzler (Leporello).

■ **N. Iorga, dramaturg.** S-au împlinit 25 de ani de la asasinarea de către o bandă fascistă a profesorului Nicolae Iorga, savant de renume mondial. Reputatul istoric a avut și o bogată activitate dramaturgică. Unele din piesele sale, în ciuda unor reale valori, sînt astăzi mai puțin cunoscute. Un biet moșneag și un doge, **Catapessma** rupt-n două, **Cleopatra**, **Moartea lui Dante**, **Un domn pribeg**, **Canțemir băștinul**, **Meșterul Manole**. Totodată, N. Iorga a creat și Teatrul Ligii Culturale. E de salutat inițiativa Teatrului Național din București de a fi prezentată piesa **DOAMNA LUI IEREMIA** — a cărei acțiune se petrece în secolul al XVII-lea în Moldova.

■ „...Cînd Maria Tănase cîntă, dincolo de vocea ei inteligentă se simte în permanență trează... Are un glas adînc, cu infinite inflexiuni omenești, un glas românesc și țărănesc care posedă tremurul lăcrimat al dorului și ascuțitul hăulțului, și ironia strigătului de joc, și prospețimea cîntecului de dragoste, și jalea bocetului de moarte”. Așa spunea Geo Bogza. Încă în 1936! Cel de-al doilea disc închinat Mariei Tănase (EPE-0193) vine să susțină cele de mai sus prin valoarea repertoriului inclus: **Buteleușa me**, **Frică mi-e că mor ca mine**, **Colo-n vale-n grădiniță**, **Uhăi bade**, **Se teme Ion că moare sau Mărie** și **Mă**

Marcel Anghelescu

literatura lumii (îndeosebi în poezia contemporană de peste hotare) s-au structurat într-un nou volum de comentarii critice intitulat sugestiv **Meridiane** (cu mențiunea marginală pagini despre literatura universală contemporană). Editura pentru literatură.
■ O remarcabilă și operativă traducere la Editura pentru literatură universală: **Cuvintele** de Jean-Paul Sartre. Traducerea în românește aparține lui T. Dumitru. Prefata — Georgetei Horodincă. Cartea a apărut în colecția Meridiane.

■ **ULTIMA VACANȚA.** Comedie realizată în studiourile engleze după unele rețete cunoscute ale casei. Ca de obicei, umorul inteligent face ca filmul să fie primit cu plăcere. Reîntînire cu un mare actor: Alec Guinness (Ucigașii de femei).
■ **INDRAZNETUL PARDAILLAN** a năvălit în șapte cinematografe din Capitală, lovind în dreapta și în stînga mai puțin cu spada și mai mult cu mese și butoaie, căci așa a vrut regizorul Bernard Borderie. Gérard Barry este însă cuceritor, să recunoaștem; nu pentru că este foarte agil, ci pentru că este inteligent și își privește propriul lui erou cu o ușoară persiflare. În film, într-un rol cu totul episodic, a

muzica

Personajul principal stă alături — prin dramatismul său — de Vidra (din piesa lui Hașdeu) sau de Doamna Chiajna. Pe scenă N. Massim a realizat o frescă istorică autentică, urmînd textul cu grija și dragostea unei reconstituirii. Protagonista: Dina Cocea, alături de Toma Dimitriu, N. Brancimir, Emil Liptac, C. Bărbulescu. Scenografia aparține pictorului A. Demian, muzica lui Doru Popovici. Un act de omagiu adus ilustrului dispărut!
■ **DINCOLO DE ZARE** de Eugène O'Neill — puternică dramă de tensiuni și vibrații patetice, a fost prezentată cu curaj de Teatrul de stat din Turda. Spectacolul are acuratețe și vîdește preocuparea

rioară. Casa noastră de discuri va completa desigur seria înregistrărilor dedicate ilustrei și regretatei reprezentante a cîntecului românesc.
■ Există un gen de disc, oarecum slab reprezentat: **Cursuri de limbă străină**. Inițiativa recentă a „Electrecordului” de-a înregistra, ca auxiliare la manualele școlare respective, o serie de discuri de mare format, pentru studiul limbilor străine, pare a fi excelentă, mai ales dacă va fi continuată cu mai multă perseverență. Au apărut deocamdată două discuri mari pentru limba rusă, alte două pentru engleză și tot două pentru limba franceză (EXE-0204-0209).

Emisiunea de teatru a TV nu ne decepționează nici de data aceasta. Vom revedea cu plăcere **Jocul** de-a vacanța de Mihail Sebastian în spectacolul transmis de la Teatrul „Lucia Sturdza-Bulandra” cu Marcel Anghelescu, Gina Patrîchi, Dem. Furdui, Eveline Gruiș și a. (20.00).
JOI 2 DECEMBRIE. Dacă v-ați făcut alt program pentru această seară, contramandați-l de urgență. Rămîneți în fața televizorului să-i vedeți pe celebrii **Marlene Dietrich** și **Emil Jannings** în celebrul **Ingerul albastru** (20.30) ■ **Iubit**ilor de operă li se oferă în continuare o transmisiune de la Sofia (22.00).
VINERI 3 DECEMBRIE. Emisiune de folclor cu **Titia Ștefan**.

■ Alte cărți din literatura universală: **Selma Lagerlöf** — **Mînnata călătorie** a lui Nils Holgersson prin Suedia (ediție precursată, în românește de N. Filipovici și Dan Faur; cuvînt înainte de Viorica Huber — Editura tineretului); **O'Henry** — **Poveste neterminată** (traducere de Al. Hu-

cartea

lunga și I. Peltz; cuvînt înainte de Marin Sorescu — E.L.U.); **A. Nekrasov** — **Aventurile căpitanului Balivernă** (din rusește de Claudia Pătrașcu și Ecaterina Niță — Editura tineretului).
■ Două apariții la Editura politică: **Gh. Badrus**, **I. Cîrje**, **C. Florea** — **Miscarea de eliberare națională și Sergiu Verona** — **Cambodgia, Laos, Vietnamul de sud**.
■ O carte din domeniul sportului: **I. Goga** și **R. Vilara** — **Tokio** — **Olimpiada recordurilor**, Editura U.C.F.S.

pare o apreciată actriță pe care am cunoscut-o cu prilejul tuncului T.N.P. (condus de Jean Viljar) acum cîțiva ani: **Christiane Minazzoli**.
■ Actorii care merită să-i revedem: **Peter Finch** (BOCCELUTA), **Jacques Tati** (UNCHILU MEU), **Leslie Caron** (CAMERA IN FORMĂ DE L), **Paul Newman** (DULCEA PASARE A TINERETII, CINEVA ACOLO SUS MĂ IUBEȘTE), **Jean Marais** (ONORABILUL STANISLAS, AGENT SECRET), **Jean-Paul Belmondo** (CARTOUCHE).
■ Recomandăm două interesante realizări ale studioului Animafilm (care merită mai multă popularizare): **SOCLUL**, șapte minute de satiră violentă și amară la

Toma Dimitriu.

■ Vocea dulce a **Dorinei Drăghici** rămîne tot atît de plăcută și totuși mereu reînnoită ca manieră interpretativă. Are un timbru personal și, mai ales, știe să „pună în scenă” fiecare cîntec pe care-l lansează. Piesele existente pe disc EDC-598: **Te ador**, **De ce nu ești ea-n prima zi**, **M-am obișnuit cu tine** și **Dragul meu cu fire de argint** în prăg ne-o apropie pe cîntăreață și mai mult.

discul

discul
Maria Peter, **Elvira Orzoi**, **Dumitru Constantin**, sextetul „Doina”, un grup de dansatori și o formație instrumentală dirijată de **Nicu Stănescu** (21.15) ■ În ciclul „**Marți poezi ai lumii**”: **Horațiu** (22.00).
SIMBĂȚA 4 DECEMBRIE. Din nou Praga, de data asta pentru un mare eveniment sportiv: **Campionatul mondial de gimnastică artistică** (18.30) ■ După **Teelenclopedia** pe care nu obosem să v-o recomandăm (20.00), o nouă emisiune literară: **Microantologie TV** cu ecranizarea unei lucrări de **Nicolae Filimon**: „**Memoriile unui slujnicar sau Gențiului de mahala**”. Bună inițiativă! (21.00) ■ Cu **Sfîntul** (21.40) se încheie programul acestei săptămîni pline de promisiuni.

■ **Alte cărți din literatura universală:** **Selma Lagerlöf** — **Mînnata călătorie** a lui Nils Holgersson prin Suedia (ediție precursată, în românește de N. Filipovici și Dan Faur; cuvînt înainte de Viorica Huber — Editura tineretului); **O'Henry** — **Poveste neterminată** (traducere de Al. Hu-

cinema

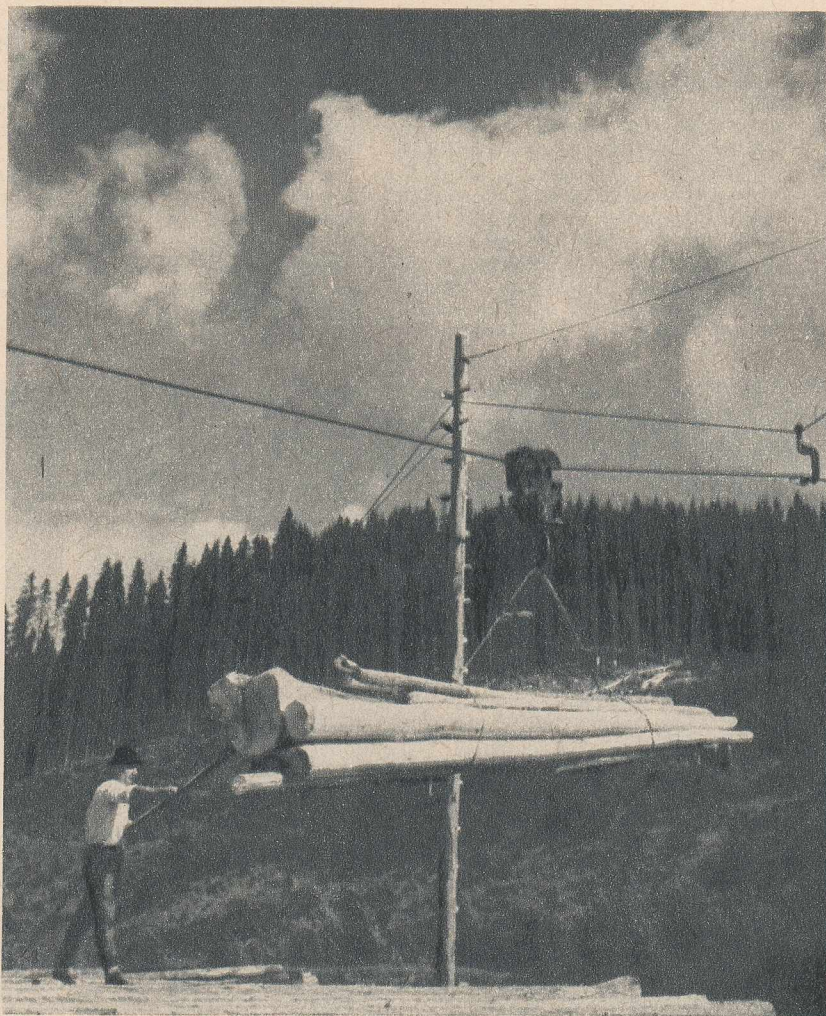
adresa megalomaniei, cascadă de gaguri și umor buf. Decoruri și cartoaie decupate spiritual: **Virgil Moceanu**. Un debut realmente promițător: **Marin Ionescu** (scenariu și regie): **DOUA CREIONE**, reîntînire cu regizorul Iulian Hermeneanu, de astă dată într-o animație de desene mai stilizate, mai moderne. Poate prea multă fantezie înghesuită pe centimetru patrat de peliculă.

menea prețurile acordată muzicii lui Mozart, dar prevenim: la anul, aniversarea a 175 de ani ne va face și mai pretentioși.
■ **Ciclul „Seri de muzică contemporană”** organizat de Filarmonică în 3 decembrie la sala mică a Palatului cuprinde lucrări de **Dinu Lipății**, **Igor Stravinski**, **Aaron Copland** și **Olivier Messiaen**. Interpretează compozitoarea **Hilda Jerea** și **Suzana Szorony** (pian), **Mircea Oprescu** (vioară), **Gaston Niculescu** (violă), **Cătălin Ilea** (violoncel), **Aurelian Octav Popa** (clarinet).

colectivului pentru calitate artistică deși ritmul și fantezia s-ar mai fi cerut împlinite. Regia: **Emeric Kraus**. Interpreți notabili: **Elena Gheorghiu**, **Simion Salcă**. Scenografia: **Mircea Matcaboji**.
■ **3 piese mici** la Teatrul de păpuși din Tg. Mureș, reunite într-un singur spectacol — premieră pe țară, **ORAZA DE SOARE** de Al. T. Popescu, **PLUMPLUM ȘI BALONUL ȘI LINIȘTEA SERGENTULUI MOUSTACHE** de scriitorul belgian **José Géal**. Regia: **Ildiko Kovács**.
■ **2 premiere** pe țară la secția maghiară a Teatrului de stat din Oradea: **COMEDIA BARBARĂ** de scriitorul clujean **Mohos György** și **CEI DOI BOLYAI** de **Nemeth Yászlo**.

PĂDUREA...

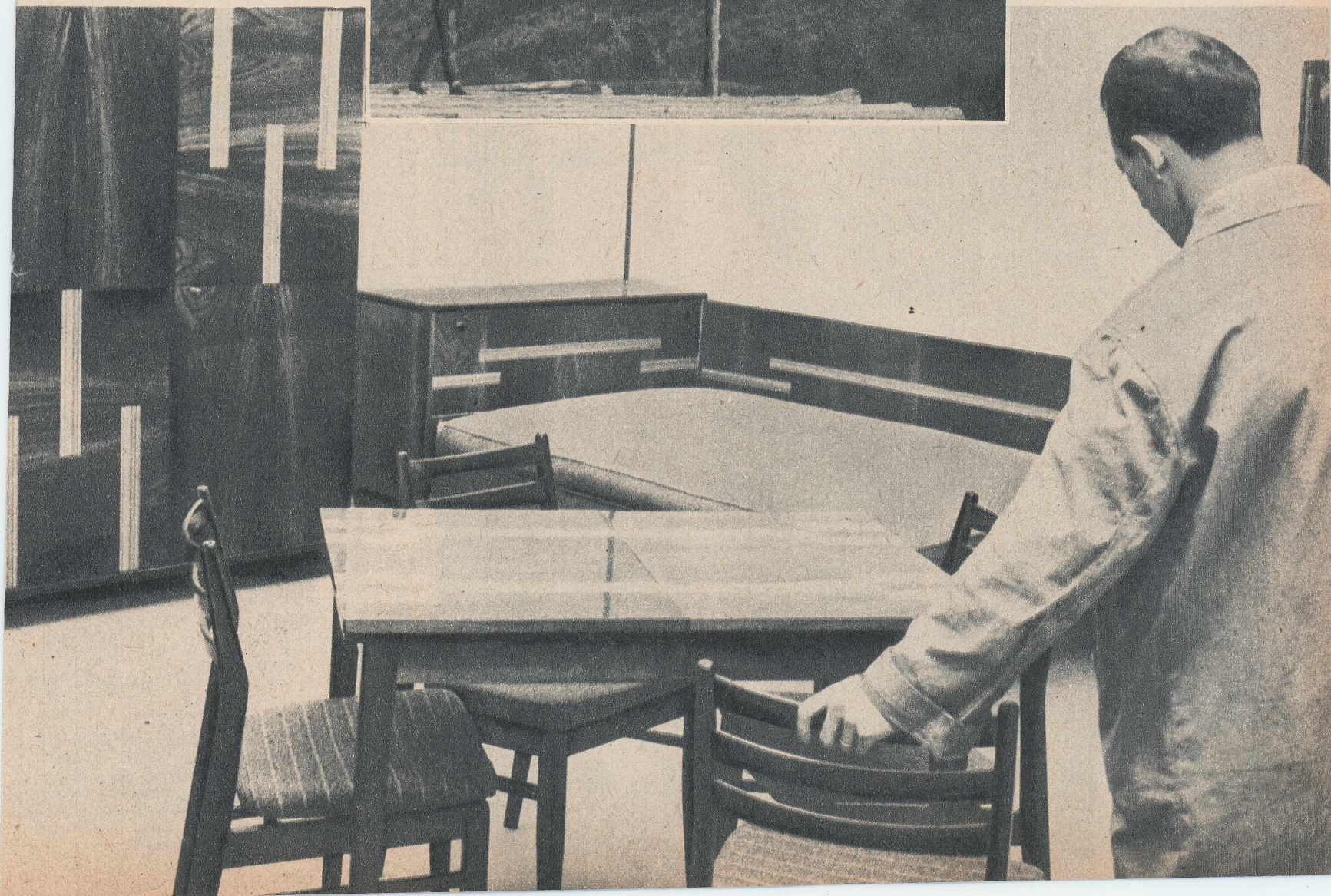
LA
NOI
ACASĂ

Mecanizarea transporturilor în păduri face ca lemnul să ajungă în depozite fără pierderi. Aceste instalații ușoare, cu cablu, trebuie extinse în toate parchetele forestiere.

În proiectarea și construcția mobilei se ține cont și de prezența unor semifabricate noi. Rezultatul: mobila produsă de combinatele de industrializare a lemnului devine mai ieftină, mai frumoasă, mai durabilă.

O încercare de evaluare, fie și aproximativă, a numărului întrebuințării lemnului în industrie și în viața de toate zilele este un act cu puțini sorți de reușită, deoarece lista produselor finite în care se transformă azi această valoroasă materie primă este, practic, nelimitată. Metamorfoza pădurilor, în cadrul circuitului industrial modern, reprezintă un proces de o importanță economică deosebită, ale cărei implicații sînt numeroase. În consecință, problema valorificării superioare a lemnului ocupă un loc de prim rang. Întrucît în cadrul întreprinderilor Ministerului Economiei Forestiere se fac în prezent pregătiri intense pentru trecerea la îndeplinirea planului de producție pe anul 1966, primul an al cincinalului, am considerat oportuna să-i informăm pe cititorii noștri asupra felului în care se va folosi în viitor materialul lemnos exploatat în păduri, acest adevărat aur verde.

**AVEM LA DISPOZIȚIE
O MARE BOGĂȚIE: LEMNUL.
TREBUIE SĂ-L FOLOSIM
CUM SE CUVINE**

Interlocutorul nostru, ing. I. Vucea, director al Direcției exploatare și transporturi forestiere din cadrul M.E.F., a ținut să precizeze că :

— Pădurile ocupă în țara noastră o suprafață de aproape 6,4 milioane ha din teritoriu, revenind în medie aproape 0,34 ha pe locuitor. Masa lemnoasă pe picior reprezintă 1,1 miliarde m³, România situîndu-se în această privință pe locul al IV-lea în Europa după U.R.S.S., Suedia și Finlanda. În ce privește productivitatea pădurilor noastre, ea este de 3,6 m³ la hectar pe an. Pentru asigurarea în continuare a creșterii acestui din urmă indice, un accent deosebit se pune pe cultivarea speciilor repede crescătoare (plop european, salcie selecționată, brad douglas, larice, pin strob, salcîm), ceea ce va permite sporirea continuă a productivității pădurilor.

Pe această linie și lemnul ce se extrage anual din pădurile țării noastre a fost și este valorificat din ce în ce mai bine prin reducerea pierderilor de exploatare și transport, prin obținerea unui procent superior de lemn de lucru din totalul masei lemnoase exploatate, prin creșterea cantitativă și calitativă a sortimentelor industriale (ca lemn de rulaj, de gater etc.), precum și prin folosirea cît mai completă a lemnului în combinatele de industrializare.

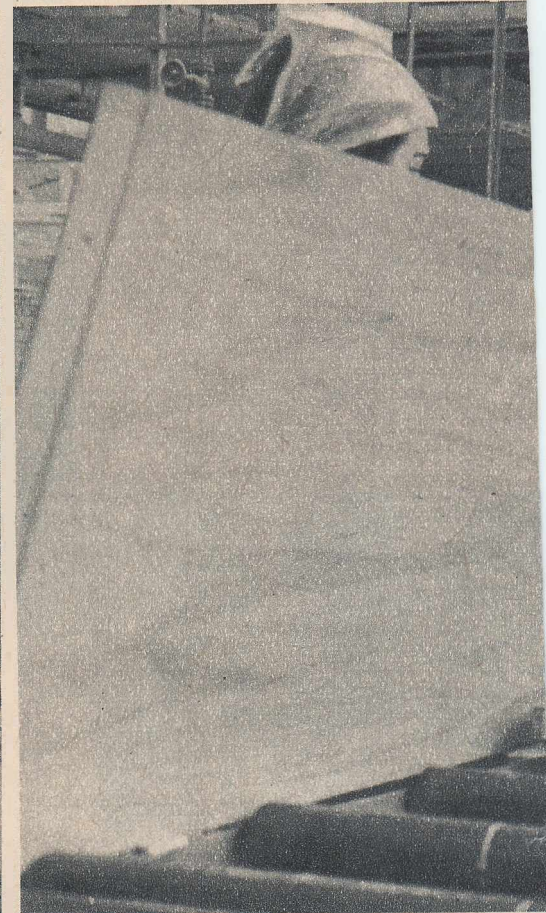
— *Vă rugăm să ne spuneți care sînt principalele măsuri ce vor fi aplicate în parchetele forestiere pentru micșorarea pierderilor de lemn și valorificarea eficientă a rezervelor existente ?*

— Recent a avut loc la Sighet o consfătuire a specialiștilor din cadrul Ministerului Economiei Forestiere consacrată dezbaterii problemei la care ne referim. S-a arătat cu acest prilej că organizarea rațională a procesului de exploatare impune extinderea sistemului de lu-

cru în brigăzi complexe (retribuția în acord global) și așa-numita tăiere „la rînd“ a masei lemnoase. În pădurile de foioase și în special de fag trebuie să renunțăm complet la producția de sortimente definitive în parchete (unde experiența de pînă acum a arătat că sînt posibile abateri de la normele tehnice prescrise) urmînd ca exploatarea să se facă în „trunchiuri și catarge“, adică arborii să fie curățați doar de crengi și coajă, sortarea propriuzisă a părților lemnoase, pe calitate, să aibă loc în depozitele intermediare și finale.

— *Din ce rezultă necesitatea aplicării acestor măsuri ?*

— Pînă nu demult au fost semnalate cazuri frecvente de irosire a materialului lemnos sau de depreciere al lui, din cauza modului defectuos al organizării operațiilor de tăiere și sortare. Prin tăierea „la rînd“ se urmărește tocmai înlăturarea pierderilor de lemn în parchete, iar sortarea în depozitele intermediare și finale are avantajul

Noile procedee de fabricare a ușilor pentru locuințe duc la apariția unor produse cu calități sporite. Din păcate, transportul și depozitarea acestora se face defectuos astfel că în unele cazuri materialul lemnos, ajuns în faza de produs finit, se depreciază (în fotografie : linia tehnologică de uși de la C.I.L.-Pipera).

◀ Din deșeuri sau esențe altădată socotite ca neutilizabile, plăci fibrolemnoase sau aglomerate, iar din acestea, în continuare, obiecte finite, cu calități sporite. Pe filiera acestui proces tehnologic se economisesc anual importante cantități de material lemnos.

de a putea fi efectuată de un personal bine calificat și cu utilaje corespunzătoare. Prin aplicarea acestei din urmă măsuri se urmărește înlăturarea unor deficiențe de sortimentare care s-au manifestat în unele regiuni (Maramureș, Suceava, Ploiești) a căror urmare era încădrarea unor sorturi superioare de lemn la categorii inferioare și invers.

— Pentru punerea în aplicare a acestor metode sînt necesare măsuri pregătitoare speciale?

— Desigur. Transportul arborilor întregi, de exemplu, nu e posibil decât cu ajutorul unor utilaje adecvate de ridicare și transport. În prezent noi continuăm operațiile de amenajări de drumuri pentru tractoare, montăm instalații ușoare cu cablu, iar pentru scosul și apropiatul lemnului ne preocupăm de extinderea parcului de mijloace mecanizate. Datele planurilor de perspectivă arată că în 1970 vom ajunge să avem un indice de mecanizare, pe întreaga țară, de 85-90% la

termină cheltuieli în plus (în regiunea Hunedoara 60% din buștenii de gater, adică circa 160 000 m³ anual, se debitează în alte regiuni). În al doilea rînd este absolut necesar să urmărim ca termenele propuse pentru intrarea în funcțiune a complexelor nou construite să fie respectate. Măsurile pe care le-am luat vor avea ca efect evitarea pe viitor a unor situații ca cea de la C.I.L.-Sighet, unde intrarea în funcțiune a fabricii de mobilă a întârziat cu o lună, iar a fabricii de funduri și spătare pentru scaune, cu trei luni.

Pe de altă parte conducerea ministerului nostru se va ocupa mai intens decît pînă acum de creșterea gradului de mecanizare la depozitele de materie primă pentru fabricile de plăci din fibre și plăci aglomerate, care au rămas în urmă față de depozitele din fabricile de placaje și cherestea. De asemenea trebuie rezolvată cît mai curînd posibil problema cojirii mecanice a unor sortimente de materii prime

logia fabricării mobilei. Vrem să facem posibilă trecerea cît mai grabnică de la tehnologia actuală de mobilă (unde întîi se execută garnituri separate cu repere nemođulate) la o tehnologie avansată cu repere normalizate și modulate astfel ca să se poată asigura o mare varietate de mobilă, cu un număr redus de repere.

— Ce s-a realizat în acest sens?

— Destul de puțin în raport cu cerințele. S-a proiectat o garnitură de mobilă după acest principiu, anume „Galaxia”. Această garnitură (care va fi executată de către Combinatul de la Bacău) se compune din 249 de panouri grupate în 46 de repere din care se pot forma 28 elemente de mobilier.

Tot în domeniul mobilei intenționăm să specializăm anumite fabrici în semifabricate ca: picioare, rame etc., elemente masive care astăzi se execută în mare majoritate chiar în fabricile de mobilă care le utilizează.

CITEVA PROBLEME PRIVIND DOMENIUL CERCETĂRII FORESTIERE

La întrebarea „Care este tematica institutului dumneavoastră privind valorificarea superioară a masei lemnoase?” ne-a răspuns tovarășul ing. Dumitru Ivănescu, directorul Institutului de cercetări forestiere din București.

— Preocuparea centrală a institutului nostru are drept scop final creșterea procentului de lemn de lucru și folosirea cît mai rațională a masei lemnoase în scopuri industriale, inclusiv a lemnului mărunt și altor materiale — socotite pînă acum deșeuuri — rezultate la exploatare. De pildă, în urma cercetărilor efectuate, crăcile constituie în prezent o materie primă valoroasă pentru obținerea plăcilor fibrolemnoase. De asemenea, cetina de brad stă la baza producerii de făină vitaminoasă, factor biostimulator în hrana animalelor.

În domeniul industrializării lemnului cercetările au urmărit valorificarea superioară a lemnului, în special al celui de fag, pentru producerea unei game largi de semifabricate superioare. S-au pus în fabricație placaje de exterior pentru cofraje, placaje pentru vagoane, lemn stratificat (folosit ca mediu electroizolant în industria textilă și la locomotivele diesel-electrice), panouri stratificate din plăci fibrolemnoase pentru platforme și autocamioane, plăci fibrolemnoase poroase, bituminate și antiseptizate, grinzi și ferme înclinate pentru construcții agrozootehnice, modele noi de mobilă, case prefabricate pentru camping, garaje etc.

Introducerea în producție a cercetărilor a contribuit la creșterea indicelui de utilizare industrială a lemnului de fag de la 46,1% în 1960, la 63,6% în 1965.

— Considerați că aceste rezultate ale muncii de cercetare au fost aplicate suficient în producție?

— Deși s-au obținut rezultate bune în ultimii ani, ca, de pildă, introducerea în producție a cercetărilor legate de mecanizarea exploatărilor, de construcția drumurilor forestiere etc., totuși nu ne putem declara pe deplin mulțumiți. Aplicarea cercetărilor întârzie de multe ori din pricina documentației necomplete elaborate de cercetătorii noștri, lucru care împiedică introducerea în timp util a rezultatelor obținute în munca de cercetare. Considerăm de asemenea că acțiunea de introducere ar putea fi îmbunătățită printr-o mai strînsă colaborare cu direcțiile productive și direcțiile tehnice din cadrul

ministerului nostru cu prilejul întocmirii planului tehnic de asimilare în producție. Apreciem de asemenea că ar trebui studiate posibilitățile cointeresării stimuloare a tuturor celor ce contribuie la introducerea rezultatelor cercetărilor în producție.

LEMNUL PE ȘANTIERE

Ne adresăm tov. inginer St. Iacob de la Institutul de cercetări forestiere.

— Care sînt aspectele mai importante ale problemei reducerii consumului de lemn pe șantiere și utilizării lui cu maximum de randament?

— Să începem cu cofrajele. Pentru micșorarea consumului de cherestea de rășinoase la acest gen de lucrări s-a extins în ultimii ani folosirea panourilor de cofraje cu fața din placaj sau din plăci fibrolemnoase dure. Acestea au ajuns să se reutilizeze de peste 15 ori. Faptul face posibilă reducerea consumului de cherestea cu circa 85%, oferind și condiții mai bune de finisare a plăcilor turnate din beton. Astfel, costul lucrărilor de finisare, inclusiv cofrarea, este cu 30-40% mai scăzut la cofrajele executate cu noile semifabricate din lemn, comparativ cu cele din cherestea.

— Dar în ce privește pardoselile din lemn?

— De cîteva ani, la unele tipuri de pardoseli pentru locuințe se aplică cu succes metoda executării stratului-suport al parchetului din rumbeton ori fibrobeton, pe care parchetul se aplică prin lipire sau se bate în cuie. Acestea prezintă însă și unele dezavantaje, printre care tehnologia greoaie care se bazează pe anumite procedee umede.

— Din această cauză pot fi înțilnite în unele blocuri noi de locuințe pardoseli... „ondulate”, care scirție la fiecare pas?

— Poate fi una din cauzele fenomenului la care vă referiți. Dar nu singura. Nerespectînd tehnologia de construcție, indiferent de tipul de pardoseală adoptat, se ajunge la deprecierea unor cantități importante de lemn valoros. Constructorii și mai ales fabricile de parchete nu trebuie să uite aceasta. Pentru a se înlătura deficiențele amintite ar fi bine să se extindă utilizarea straturilor de plăci fibrolemnoase peste care parchetul se aplică prin lipire. Acest sistem are avantajul de a elimina total cherestea de rășinoase folosită în sistemele mai vechi, fiind și mai eficient din punct de vedere tehnic și economic.

— Alte noutăți din industria lemnului cu aplicații pe șantiere?

— Tot în scopul reducerii consumului de lemn-cherestea se extinde astăzi folosirea structurilor de rezistență din prefabricate de beton-armat. S-au mai elaborat și aplicat pe șantiere, în special la lucrări de organizare (barăci), structurile de rezistență din semifabricate superioare din lemn. Consumul de cherestea scade astfel cu 30%.

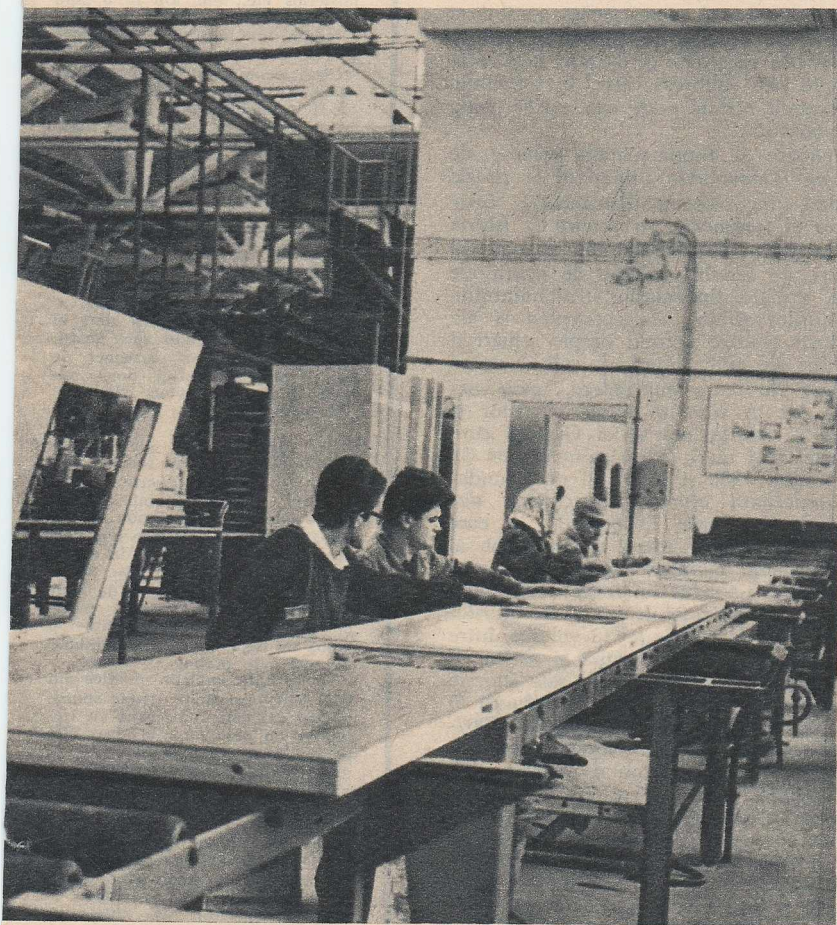
PENTRU CA MOBILA SĂ DEVINĂ MAI BUNĂ, MAI FRUMOASĂ, MAI IEFTINĂ

Răspunde ing. Laurențiu Nadă, director la Direcția produse finite din Direcția generală P.F.L. a Ministerului Economiei Forestiere.

— Ce metode aplicați pentru fo-

(Continuare în pag. 18)

Interviuri realizate de
Paul TUTUNGIU
și Decobal TOCA
Fotografii de S. STEINER

doborît-sectionat, de 70% la încărcat și de 75% la scos-apropiat. În afară de aceasta, în viitorul cincinal se vor construi aproape 10 500 km drumuri forestiere, care vor asigura un ritm continuu și economic în aprovizionarea cu material lemnos a combinatelor și fabricilor proprii, precum și a celorlalți beneficiari interni și externi.

CĂUTĂM SOLUȚII OPTIME

Răspunde ing. I. Predescu, director tehnic adjunct la Direcția tehnică a M.E.F.

— Ce îmbunătățiri considerați că trebuie aduse procesului tehnico-organizatoric al exploatării lemnului?

— Lemnul brut ar trebui să facă mai puțină călătorie pentru a ajunge produs finit. Vreau să spun că există regiuni în care nu s-au construit încă suficiente complexe forestiere și ca urmare lemnul exploatat trebuie transportat uneori la mari distanțe, ceea ce de-

și în special a buștenilor pentru derulaj. În acest sens, propunem ca Institutul de cercetări forestiere să studieze problema creării unei mașini adecvate acestui scop, întrucît cele existente pe plan mondial nu sînt satisfăcătoare.

— Care sînt principalele preocupări ale direcției dumneavoastră la ora actuală?

— Bineînțeles, ridicarea nivelului tehnic în toate sectoarele economiei forestiere. În domeniul cherestelei (ca urmare a faptului că în urmă cu un an am intrat în funcțiune la Pitești și Comănești fabrici-etalon) se trag acum concluziile tehnice și economice, urmînd ca o dată cu trecerea în anul 1966 să începem punerea în practică a acestor concluzii, modernizînd industria cherestelei.

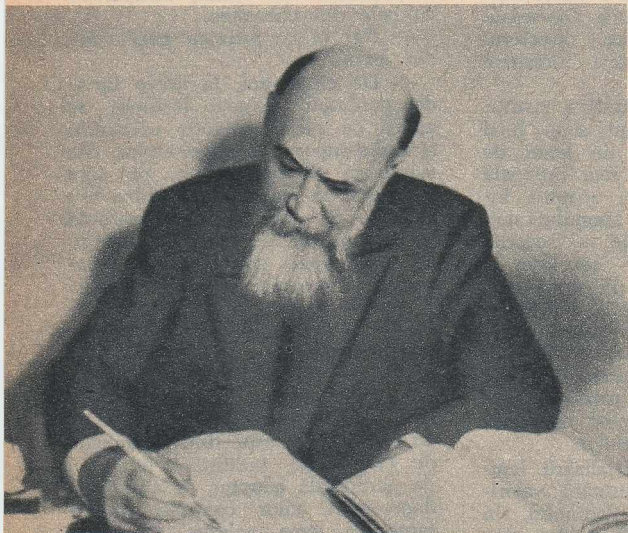
În aceste fabrici am introdus tot ce a fost mai nou în domeniul tehnologiei. Sîntem deci în perioada examinării eficacității fiecărui utilaj în parte.

O altă preocupare vizează tehnolo-

N. IORGA

dimensiuni ce uimesc

Comemorarea a 25 de ani de la asasinarea de către legionari, într-o tristă noapte din noiembrie 1940, a lui Nicolae Iorga, este marcată, între altele (i se joacă și una dintre piesele de teatru), și prin tipărirea a două volume de *Pagini alese* din scrierile sale la Editura pentru literatură, însoțite de un cuprinzător cuvânt înainte al profesorului M. Berza, directorul Institutului de studii sud-est-europene al Academiei Republicii Socialiste România, institut ale cărui tradiții urcă pînă în vremea marelui savant. Este un prim pas în revalorificarea și editarea critică a operei sale, început ce va deschide calea altor selecțiuni, mai ample, și care e de așteptat să culmineze — după studii amănunțite, adînci și exacte, într-un spirit științific fără greș — cu o ediție critică fundamentală a moștenirii lăsate de Iorga. În cele două volume cititorul va întîlni eseuri, fragmente memorialistice, studii, portrete etc. extrase din volumele: *O viață de om, așa cum a fost, Sate și mînăstiri,*

Drumuri și orașe, Oameni care au fost, Istoria literaturii românești, Istoria românilor și altele, precum și articole din presă ale marelui cărturar și publicist. Ele răsfrîng mai ales personalitatea sa literară și de evocator și, numai în mică parte, activitatea lui de istoric, nemaivorbind de restul preocupărilor sale, care vor trebui ogîndite în studii și ediții separate. Pentru că, autor al unei opere ce însumează în jurul a o mie de titluri, istoric, poet, dramaturg, orator, om politic, publicist, întemeietor și conducător de reviste și ziare, profesor, istoric literar, conferențiar, memorialist, doctrinar și polemist, critic literar, călător, editor etc., savantul Nicolae Iorga a fost una dintre cele mai importante, complexe și contradictorii personalități ale culturii timpului său, raportate nu numai la dimensiunile popoului nostru, ci și la cele ale lumii întregi.

S-a născut în anul 1871 la Botoșani. A ajuns de tînr, după strălucite studii liceale și superioare, profesor al Universității din București, funcție ce și-a păstrat-o pînă la moarte. A fost doctor honoris causa al mai multor universități din lume și membru al Academiei Române de la o vîrstă relativ tînră, devenind cu timpul, ca o recunoaștere internațională a meritelor sale, membru al unui impresionant număr de academii și societăți științifice străine, invitatul și conferențiarul de onoare al mai multor centre științifice și culturale europene etc. Cunoștea un apreciazabil număr de limbi străine, clasice și moderne (impresionîndu-și încă din liceu profesorii prin atari aptitudini și prin vastitatea cunoștințelor de cultură generală), era consultat în nenumărate chestiuni de savanți ai timpului, vorbea curent și ținea cursuri în universitățile de peste hotare, scria în mai multe limbi, fonda societăți și institute de cultură etc., consolidîndu-și astfel un prestigiu ce-a căpătat la un moment dat dimensiuni aproape mitologice. Iorga ajunsese în epoca lui de glorie nu un nume, ci un punct de referință, un moment și un fel de simbol al culturii. Pașii minții sale au străbătut istoria și cultura lumii, au dezgropat epoci și chipuri ale ei, dînd în mai toate domeniile umanismului lucrări pe lingă care nimeni nu

mai poate trece fără a le consulta. O erudiție ce trece marginile imaginabilului, o putere de muncă neistovită o clipă, un elan constructiv și un temperament de o mare originalitate s-au revărsat într-o operă unică, de dimensiuni ce cutremură. De aceea asasinarea lui a produs o indignare neștearsă nici astăzi, constituind totodată un semnal puternic pentru neavizați sau indiferenți.

E drept, e în opera lui Iorga multă și, am zice, inerentă pînă la un punct, eroare de informație de amănunt, dar mai ales de concepție (a fost fondator și ideolog al semănătorismului, om politic al regimului burghezo-moșieresc, avea o orientare idealistă în ce privește istoria și filozofia ei etc.); se observă în ea, ca și în viața lui, încăpățînări și contrarietăți, patini și refuzuri ale obiectivității, scăpări ale memoriei, adversități și îngustimi ce pot surprinde și deruta, sînt acolo multe pagini și fapte ce-l umbresc. Dar, în totalitate, scrisul lui Iorga înseamnă o dată peste care nu se poate trece în cultura noastră.

A publicat numeroase și fundamentale volume de documente și izvoare (*Documente privitoare la istoria românilor*, 5 volume, în colecția Hurmuzaki, între 1897 și 1913; *Acte și fragmente cu privire la istoria românilor*, 31 volume, între 1901 și 1916 etc.), monografiile de orașe, de domni, de familii, volume de istorii ale religiei, comerțului, armatei, tipăriturilor, învățămîntului, literaturii, ale călătorilor străini, ale economiei și ale culturii etc., etc., toate acestea nefiind simple reluări și ghiduri ori amplificări ale altor scrieri ale sale, ci opere fundamentale, sinteze de mare cuprindere, unele exhaustive la vremea lor. A fost un mare evocator și portretist (vezi cele 4 volume ale seriei *Oameni care au fost*), autorul celei mai mari *Istorie a românilor* (în 10 volume, apărute între 1936 și 1939), al unei fundamentale *Istorie a Imperiului otoman (Geschichte des osmanischen Reiches*, 5 volume, 1906-1913), în care domeniul a strălucit și celălalt mare reprezentant al istoriografiei noastre vechi, Dimitrie Cantemir, și care lucrare (alături de altele) i-a adus lui Iorga o reputație mondială; tot el este autorul unei *Istorie a literaturilor romanice în dezvoltarea și legăturile lor* (3 volume, între 1920 și 1925), pe care savanții o consultă și astăzi cu folos etc., etc. Iată numai titlurile studiilor sale istorice asupra literaturii noastre: *Istoria literaturii românești în veacul al XIX-lea, de la 1821 înainte* (3 volume, 1907-1909), *Istoria literaturii românești (Introducere sintetică, 1929)*, *Istoria literaturii românești* tratînd materia pînă în secolul XIX (3 volume, ediția a II-a revăzută, 1925-1933), *Istoria literaturii românești contemporane* (2 volume, 1934). Acestea în afară de o mare cantitate de scrieri separate pe aceeași temă, dar mai ales tangente ei, încît devine aproape mai lesne a indica domeniile, momentele și figurile despre care n-a scris Iorga decît a le nota pe cele cuprinse în vasta-i operă. Numai bibliografia ei sumară ar cuprinde un tom de ample dimensiuni. Încît, cu toate erorile savantului, cu toate falsitățile din concepția și orientarea practică a politicianului, cu toate neglijările de fapte și trecerile peste evidența realității ale teoreticianului literar etc., Iorga devenise, prin prodigioasa-i activitate, prin prezența sa peste tot, prin valoarea reală a operei sale, unanim recunoscute (chiar de adversari), o expresie a vitalității acestui popor.

Ucigîndu-l mișelește, fasciștii au dat o lovitură însăși culturii noastre naționale. Un cărturar de valoare universală a fost suprimat; a rămas însă în urma lui o operă mare în care vibrează un îndemn la mai profunda cunoaștere a dimensiunii și originalității istoriei și culturii noastre, a locului ei în univers, la creație și muncă neistovită, la cercetare multilaterală și probitate științifică, o operă pe care flăcările noii noastre conștiințe o revaluează, indicîndu-i critic înălțimile și adîncimile, eternitățile și accidentele. Acestei încercări de reevaluare i se înscriu și *Paginile alese* amintite la începutul rîndurilor de față. Și de aceea, indiferent de eventualele neajunsuri, ele se cer primite cu căldură, ca un prim pas pe un drum ce se cuvine continuat cu chibzuință, înțelegere istorică și bună orientare științifică pînă la capăt. Pentru că, în perspectiva unui sfert de veac de la moartea savantului, opera lui Nicolae Iorga încheie în ea rezonanțe dintre cele mai traicnice.

George MUNTEAN

MICROFOILETON

A PLEGAT UN TREN DIN GARĂ

Gara, în limbaj feroviar, reprezintă o intersecție de linii, pe-roane, semafoare dirijate cu precizie matematică și menite să asigure circulația trenului.

Dincolo de semnificația ei tehnică și utilitară gara a căpătat și o vocație metaforică, tînd seama de rolul pe care poate să-l joace în mutațiile destinului uman. Cel puțin un sfert din producția mondială de filme folosește gara ca sursă de tensiune dramatică, fie că e vorba de o aventură senzatională ori de un banal conflict sentimental. Instalat confortabil într-un compartiment, reeditezi zburciumul sufletesc al Anei Karenina, cu deznodămîntul lui tragic, figura concentrată a lui Jean Gabin, melancolia unui sfîrșit de vacanță, ceasul de groază al asasinatului misterios etc., etc. De la o gară la alta ritmul metalic și monoton al roților de tren te acompaniază în cele mai fantastice aventuri.

Cînd locomotiva își încetinește mersul și ajungi în gară, imaginația îți este decapitată brusc, visul îți fuge și ești readus la realitate constatînd că, deși banditul mascat nu și-a primit încă pedepsa, ți-e o sete cuplîntă. Ai vrea să bei ceva. Scoți capul pe fereastră și întrebi:

— Nu știți cît stă trenul aici?
— Patru minute — ți se răs-punde.

Calculezi fulgerător: „va să zică, cișmeaua e tocmai în dreptul vagonului al șaptelea. Dacă alerg în cincisprezece secunde zece metri, într-un minut fac patruzeci de metri, mai sînt deci două minute pînă îmi vine rîndul...”

Renunți, așteptînd gara următoare.

Nu numai că ți-e sete, dar de data aceasta ți-e și foame. Undeva, în depărtare, scrie: „Restaurant”. Ferestrele sînt aburite, îmbietoare. Incepi din nou să calculezi. Nu sînt suficiente nici cele opt minute cît stă trenul în această gară (e mai mare). Dar te resemnezi și-ți reamintești de ultimul film în care eroul, pradă unei puternice emoții, soarbe o halbă de bere, în timp ce broboane reci i se preling pe frunte.

De ce oare serviciile publice din gări sînt organizate parcă anume pentru cei care nu pleacă cu trenul și nu sînt puse la dispoziția călătorilor? Mă întreb: cui îi este mai sete? Celui care se plimbă agale pe peron și poate oricînd să intre în restaurant să ceară un pahar cu borviz, ori călătorului deshidratat după trei sau patru ore de călătorie cu trenul?

Ce-ar fi dacă atunci cînd trenul se oprește în gări ar apărea la ferestre vînzători de limonadă, sprînjiri reci, salaturi calde, cornuri proaspete?

Am cunoscut un șef de gară cu reale calități de scriitor care mi-a improvisat numeroase scenarii palpitante cu acțiunea în gări, la venirea și plecarea trenurilor. I-am admirat forța imaginativă și l-am întrebat:

— Iartă-mă, am o idee fixă... E adevărat, poți să scoți două-trei filme folositoare din tot ce mi-ai povestit. Dar nu poți să aranjezi să se vîndă limonadă sau apă rece la ferestrele vagoanelor cînd oprește trenul?

— În scenariile mele, oricînd — mi-a răspuns. Dar pe peron sînt nepuțincioși. N-am nici o putere. Sînt dispoziții, stasuri, norme. Trebuie să te adresezi la centru. Adică la conducerea căilor ferate.

Uite că mă adresez. E simplu și civilizată. Să se poată răcori omul. Deocamdată să se rezolve asta — și pe urmă altele. De pildă, de ce acceleratul care circula de la București la Craiova prin Pitești are vagon-restaurant, iar personalul de Suceava nici măcar un bufet? Dar asta, mai încolo. Nu toate decodată. E prea obositor. Măcar o limonadă la fereastră. Un pahar cu apă rece. Ce departe e cișmeaua!

C. N. CONSTANTINIU

MUZICA ? UȘOARĂ !

**ANCHETA
FLACĂRII**

o problemă grea

O socoteală pe hîrtie, cu creionul în mînă, ne-ar face să ne încrețim frunțile: cîte cîntece ne-au dăruit compozitorii și poeții noștri în ultima vreme și cîte din ele ne-au rămas la inimă? Cîte din ele nu ne dau pace, de cîte ne aducem aminte atunci cînd ne e lumea mai dragă?

S-o spunem drept: dintr-un munte de note și rime avem în față un șoricel care abia de tîrăște după el cîteva melodii frumoase și, după cum prea bine se știe, cu o floare nu se face primăvară. Așa se explică faptul că de atîta amar de vreme discutăm, cînd cu foc, cînd cu stînjeneală și plictis, „problema muzicii ușoare”, căreia numai cea a fotbalului îi mai poate sta alături. La cîteva luni după încheierea celui de-al III-lea Festival de muzică ușoară românească s-au risipit și speranțele celor mai optimiști dintre optimiști, ale acelor care cred că unui cîntec îi trebuie doar nițel timp ca să devină șlagăr. A trecut ceva vreme și nu se poate vorbi de șlagăre, ci doar de vreo două-trei melodii bune.

Graba cu care s-a dat drumul în lume cîntecelor s-a dovedit primejdioasă. Dar nu e vorba numai de grabă.

Cîțiva autori, interpreți și iubitori ai muzicii ușoare și-au spus părerile în această privință.

MUZICA? UȘOARĂ!

o problemă grea

știu să îmbine ritmurile vii cu melodicitatea; se disting în privința aceasta cei italieni, dar și mulți dintre ai noștri. Cu strădanie și perseverență am fi putut valorifica pe un plan mai înalt tradiția muzicii noastre populare, spiritul acesteia, ceea ce ne-ar fi ajutat să ne formăm un stil al nostru, numai al nostru.

VALENTIN TEODORIAN: S-ar putea să pară curios ceea ce spun. Compozitorii ale căror piese devin șlagăre nu sînt obsedați de o formulă ritmică „la modă” în dauna

tineretului, iar entuziasmul acestuia, se știe, poate să acopere uneori adevărata valoare a cîntecului pe care-l aplaudă sau fredonează. De aceea s-a dat drumul unor cîntece cu prea multă ușurință, cu speranța că pînă la urmă își vor găsi un drum spre inimă. S-a dovedit o judecată greșită, ca și încrederea acelor părinți care-și lasă copiii de capul lor în nădejdea că se vor ridica și singuri pe propriile picioare. Cu toate semnele bune pe care ni le-au adus unele cîntece, mai ales la primele două

VASILE VEȘELOVSKI: Dați-ne texte care să inspire creația compozitorilor.

VALENTIN TEODORIAN: Lupta pentru exigență să se manifeste cu aceeași vigoare și aici.

FORY ETTERLE: Oare soliștii noștri n-ar trebui să gîndească ei înșiși subiectele unor piese muzicale pe care să le realizeze împreună cu compozitorii și poeții?

— E lucru știut: unele melodii le cîntăm și le ascultăm cu plăcere mult timp; altele ne trec pe lângă ureche fără să ne spună nimic. Să fie oare moda în muzica ușoară mai capricioasă decît în alte domenii? După părerea dv., care este secretul ce transformă un cîntec într-un șlagăr?

VASILE VEȘELOVSKI: Poate că aici, în muzica ușoară, moda își dovedește mai mult ca oriunde partea ei de efemeritate. De fapt, prin modă înțelegem aducerea unor elemente noi, mai ales în ceea ce privește ritmul, orchestrația. Dar cînd ritmurile noi devin un scop în sine, cînd încep să dea naștere unei formule-șablon stoarse pînă la saturație după care se fabrică melodiile, acestea din urmă pier sub ochii noștri. Așa s-a întîmplat cu madisonul în ultima vreme. Indiferent de modă, rezistă cîntecul cu o linie melodică sinceră, servit de o poezie de calitate. Unii dintre compozitorii noștri, în goana după modern, au păcătuț fabricînd niște cîntece bolovănoase care nu numai că nu-ți fac plăcere, dar nici nu-ți vine să le ascuți.

— Bine-bine, dar la ultimul festival de la Mamaia tocmai lipsa cîntecelor mai antrenante, vioaie, s-a făcut simțită, pe cînd de celalalte, numite lirice, sentimentale, slavă Domnului, n-am dus lipsă.

— La mijloc a fost și o greșeală de selecție. Compozitorii au prezentat mai multe melodii dinamice, bune, rele, mă rog, cum au fost; s-au preferat însă cele lirice, nu știu de ce. Am impresia că a început să se strecoare de la o vreme o falsă judecată, o greșită înțelegere a sensibilității publicului. Unii gîndesc așa: scriem melodii săltărețe pentru fetele și băieții foarte tineri, iar pentru rest, cîntece serioase, care să răscolească neapă-

rat inimile. Așa am ajuns să avem atîtea cîntece-sirop, de un lirism dulceag care, ca orice lucru neadevărat, nu pot să impresioneze.

Unui compozitor îi trec multe melodii prin cap și pentru fiecare din ele se va găsi un textier ca să scrie cîteva rime; dar graba de a așterne totul pe hîrtie nu dă naștere decît la hibridi. Cred în inspirație, luată ca un punct de pornire; mai departe, numai căutarea, munca proprie, exigență sînt sfinte. Personal, păstrez lucrările luni de zile în sertar, revin asupra lor, la unele renunț de tot. Rar mi s-a întîmplat să consider un cîntec gata în cîteva zile.

RADU ȘERBAN: E greu, dacă nu imposibil, să lansăm un cîntec numai pe baza unei melodii reușite ori, respectiv, numai a unui text bun. Amîndouă își împart succesul sau vina — ce-i drept, nu în părți egale. Mai înainte de a intra însă în amănunte vreau să-mi spun părerea despre o falsă problemă care se întîlnește atunci cînd e vorba de modă, de succes. Cred că ne-am convins că nu noutatea ritmului determină neapărat valoarea. Eu unul, de altfel, cred că ritmica modernă, cu vioiciunea ei deosebită, convine mai ales muzicii de dans. Nu cred însă că poți exprima niște trăiri foarte gingașe pe ritm de twist. Lirismul autentic, nu mimarea lui, a emoționat totdeauna. De aceea, în orice timp ar fi scrise, oricare ar fi moda, cîntecele numite sentimentale, dacă sînt într-adevăr bune, plac oame-nilor. De altfel, după cum se observă, unele melodii de succes, pe plan internațional, din ultima vreme sînt foarte lirice; să ne gîndim numai la cele lansate la Sanremo: „Amor, mon amour, my love”, „Una lagrima sul viso” etc.

Sînt însă și compozitori care

sentimentului pe care trebuie să-l comunice un cîntec. Aproape toate piesele lor au un nucleu gîndit de la început și abia pe urmă acest nucleu este îmbrăcat în ritm, armonie și vers. Pasiunea sinceră a tineretului, dar nu numai a acestuia, pentru muzica ușoară a fost însă, din păcate, nu întreținută, ci — iertat fie-mi cuvîntul — speculată; muzica ușoară place oricum, au crezut unii autori, deci putem scrie oricum. Nu acesta era adevărul; muzica ușoară are foarte, foarte mulți iubitori, dar aceștia nu înghit orice. Iluziile trebuiau pulberate mai de mult. Multă vreme însă ne-am mulțumit să aruncăm tot felul de ironii (bune și ele, dar nu suficiente) la adresa textelor, în loc să se discute sincer, direct și, întorcînd lucrurile pe toate fețele, să se vadă de unde pornește răul. De altfel, după cîte am observat, nici presa de specialitate nu a acordat atenția necesară muzicii ușoare. Presa, în general, a publicat articole mai ales cu prilejul festivalurilor. Dar între un festival și altul radioul, televiziunea, diferitele concerte și spectacole ne servesc destule prilejuri de meditație. Mă întreb: de ce Uniunea compozitorilor, forurile competente dau girul lor unor piese insipide?

Oriunde ne-am îndrepta astăzi atenția, în orice domeniu al vieții și activității noastre, observăm cu satisfacție lupta pentru exigență sportivă care se dă pe toate planurile. Citesc cu interes discuțiile despre literatură, despre arta scenică, despre artă în general. Se fac, cu aceste prilejuri, schimburi de păreri eficiente. Rar aud însă ecourile vreunei discuții serioase, pasionante, despre muzica ușoară.

FORY ETTERLE: Muzica ușoară se adresează în primul rînd

festivaluri, nu se poate trece cu vederea peste inerția și comoditatea cu care ani în șir s-au întreprins variațiuni pe aceeași temă, mai ales pe cea a „declarației de dragoste” (spun declarație deoarece s-au făcut prea puține încercări de a scrie mai adîncit despre acest sentiment). Pe lumea asta nu există numai începuturi de iubire care, să zicem, se pot manifesta și prin declarații; mai există însă și niște nuanțe, există împliniri, înțelegeri și neînțelegeri, există despărțiri și regăsiri, o întregă dialectică. Se înțelege, preferăm teme variate și complexe; de altfel, numai așa se poate stimula și o creație melodică inspirată. Eforturilor compozitorilor și poezilor ar trebui să li se adauge și cele ale interpreților; oare soliștii noștri n-ar trebui să gîndească ei înșiși subiectele unor piese pe care să le realizeze cu ceilalți autori?

— Discuțiile duc, cum e și firesc, către problema care este, de atîta timp, calul cel mai bătut: textul. Din necesități metodice, cum se spune, trebuie să insistăm asupra lui separat. S-a consumat multă cerneală și ironie la adresa textelor cărora li s-a cerut mereu „să spună ceva”, să nu mai fie o simplă înșiruire de cuvinte care rimează. Dv. ce înțelegeți prin acest „a spune ceva”? Istorisirea unei mici povești de viață, cu o anume dramaturgie internă — în genul șansonetei — sau aveți în vedere și textul ce comunică un sentiment cu mijloacele poeziei lirice obișnuite?

VASILE VEȘELOVSKI: Mulți iubitori ai genului, în general, și ai șansonetei, în special, cred că textul acesteia, cu suita de întîmplări din viața de toate zilele, reprezintă idealul. Șansoneta — dusă chiar la desăvîrșire —

este totuși un gen ce cuprinde un mic număr de teme (se înfășoară cumva cu romanța noastră pe care, din păcate, o scriem și astăzi ca acum 30 de ani).

— „Muzica ușoară, pământ al libertății totale” — spunea un tânăr cântăreț foarte apreciat azi, Jacques Brel. Considerați că aria tematică a cântecului este nelimitată?

VASILE VESELOVSKI: Chiar dacă nu e nelimitată, sfera lui e mult mai bogată decât se pare. Desigur, ar fi nelalocul lui să dezbaterem mari probleme filozofice, dar nu

decît „Sînt tînăr”, „Cu tine”, „Dorule”. E și firesc: s-a mers pe linia minimei rezistențe. De ani de zile se cîntă cu încăpăținare dragostea și luna, mai bine-zis, se fac niște declarații venturianiste de amor și se cade în extaz în fața lunii. În privința aceasta, la Mamaia, după cum se știe, s-a înregistrat un adevărat record: doar vreo două cîntece din 27 s-au ferit să invoce astrul ceresc. Mă întreb: oare din cele 300 de melodii cite s-au prezentat la concurs toate vorbeau despre același lucru? La Uni-

Textierul trebuie să fie și el un om care să cunoască foarte bine secretele muzicii ușoare.

CONSTANTIN DRĂGHICI: În activitatea mea m-am oprit mai mult asupra cîntecelor lirice; se potrivesc mai bine și cu vocea, și cu firea, și cu temperamentul meu artistic. (Nu m-am dat în lături să cînt însă și altele, mai săltărețe, atunci cînd m-au atras.) Înainte de a-mi spune părerea despre text, vreau să mai adaug câteva cuvinte despre cîntec în sine, mai ales despre cel liric, sentimental, care

aceea că poetul de meserie nu poate veni în sprijinul acestei arte atît de îndrăgite. Nu cred, pentru că există experiențe (ce-i drept, făcute nu de dragul experiențelor, ci din pasiune) într-adevăr izbutite; mă gîndesc la minunatele versuri pe care Jacques Prévert le-a scris pentru melodiile de muzică ușoară; „Feuilles mortes” nu lipsește din repertoriul multor cântăreți francezi.

Nu se împotrivesc nimeni să avem textieri care să scrie numai pentru muzica ușoară, dar să se îndure și poeții și să facă noi încer-

MARGARETA PISLARU: Uneori sîntem puși în situații totul neplăcute: acelea de a spune pe muzică ste fraze în care nu credem.

SERGIU CIOIU: De ani de zile se cîntă cu încăpăținare dragostea și luna.

CONSTANTIN DRĂGHICI: Abia acum se descoperă greutatea meseriei de textier?

văd ce altceva, în afară de rutină și inerție, ne-ar opri să scriem despre tot ce ne bucură sau — dacă e cazul — ne întristează. Cu o subliniere: fără să existe niște granițe rigide între melodia destinată dansului, sălii de concert sau excursiei, totuși textele acestora trebuie să se axeze pe idei adecvate împrejurării în care sînt cîntate.

De obicei noi, compozitorii, sîntem întrebați: Cum lucrați? Scrieți întâi melodia și pe urmă primiți textul sau porniți de la acesta? Nu există rețete. Cred totuși că cele mai bune rezultate le dă colaborarea directă cu textierul în timpul finisării melodiei.

SERGIU CIOIU: Nu sînt exclusivist. Cred că și în muzica ușoară poate exista, cu diferențele necesare, aceeași varietate ca și în repertoriul dramatic. (Mie, personal, cele mai aproape de inimă îmi sînt cîntecele ce povestesc un crîmpei de viață, cele asemănătoare unei piese moderne cu două personaje: ideile și interpretul lor. Brel are dreptate cînd numește cîntecul „un mijloc de a spune niște lucruri în care crezi.”) Gîndurile, sentimentele pot fi cuprinse tot atît de bine și într-un cîntec de genul șansonetei, și într-unul hazliu, și într-o romanță. Totul este să nu se considere textul un simplu suport pentru melodie, o alipire de cuvinte care, judecate la bani mărunți, n-au nici măcar o logică elementară: „Inima mea e a ta/ Și întreaga mea iubire” (nu înseamnă oare același lucru?). Festivalul de anul trecut ne dăruise cîteva cîntece ale căror texte, luate separat, aveau ele însele o valoare emoțională: „Tu”, „Dacă nu ești lîngă mine”, „Prea tîrziu” ș.a. La ultimul festival, numărul lor s-a micșorat și mai mult (ca să fim preciși, de la 3-4 au ajuns la 1-2). Unui examen aspru nu rezistă

unea compozitorilor, Uniunea scriitorilor n-a dat nimănui de gîndit situația aceasta?

RADU ȘERBAN: Gama poate fi la fel de variată ca a atîtor altor genuri de artă. Putem scrie și despre șantieri, și despre dragoste, dar nu la modul denumit „în general”, ci pornind de la o idee. Colegul nostru Elly Roman consideră că, uneori, melodia pe care o încadrăm în genul așa-zis ușor se poate apropia de cîntecul de mase. Nu întîmplător cîntecul cu tematică acut socială, vehement ca un protest, de genul celui cultivat de Brassens, Yves Montand sau de Marlene Dietrich ori de atît de tinerii și moderni Johnny Hallyday și Richard Anthony, a fost la fel de îndrăgît ca și cele mai bune melodii de dragoste. (E de ajuns să amintim cîntece cunoscute ca: „Cine poate să spună unde sînt florile”, „Cînd soldatul pleacă la război”, „M-am întreat adeseori”, ori melodiile lui Bob Dylan despre negrii din Harlem.)

Totul este ca textul să aibă un fir logic, limpede, să aibă mica lui dramaturgie internă realizată cu mijloace artistice nu cu cuvintele care sînt cele mai la îndemînă. Poezia lirică propriu-zisă, după părerea mea, nu face cea mai bună casă cu muzica ușoară, în sensul că acesteia îi trebuie totuși un text anume, scris pentru muzică, pentru a-i spori puterea de comunicare, nu pentru a impresiona prin nu știu ce figuri de stil care nu sînt în deplin acord cu melodia. Noi, compozitorii, am colaborat uneori și cu poeții, dar rezultatele nu au fost cele sperate. Bunăoară, cred că melodia „Tu” a lui Veselovschi merită să fie fredonată mai mult, însă versurile lui Tiberiu Utan, deși frumoase în sine, nu sînt cele care să servească cel mai bine cîntecul.

pare că ne sufocă de la o vreme cu insistențele lui (s-a văzut foarte bine lucrul acesta la Mamaia '965). Se înțelege, n-o să fiu tocmai eu împotriva lirismului. Dar asistăm de la o bucată de vreme încoace la nașterea unor cîntece sentimentale chinute, întortocheate, cu o linie melodică amplă, căutată, care parcă vrea să impresioneze cu orice preț, să concureze cu liedul sau cu aria de operetă. Nu mai vorbesc că asta pune și probleme vocale deosebite interpretelor, mai ales începătorilor. De aici nu poate ieși decît un hibrid. Pe zi ce trece ne convingem că simplitatea este, într-o anumită măsură, semnul frumosului, al bunului-gust; cred că se poate aplica foarte bine și în muzica ușoară. Și acum gîndiți-vă că unei astfel de melodii pretențioase i se lipesc niște versuri pe care le știe toată lumea prea bine ca să le mai amintesc; rezultatul nu poate fi decît un eșec, un rebut. Am citit — în cadrul unei alte anchete — un răspuns al poetului Ion Brad în care, după cîte am înțeles, se încerca să se explice greutatea meseriei de textier de muzică ușoară. Știu, nu este ușor să scrii un text valoros. E adevărat că unele colaborări cu poeții n-au dat rezultatele mult vîsate. Asta înseamnă oare că textul cere niște aptitudini ciudate ale căror secrete ne scapă din moment ce nici poeții cu talent recunoscut nu le dau de rost, iar cei pe care-i numim textieri nu pot să scrie altceva? Oare de ce nu s-a vorbit mai demult despre „greutatea meseriei de textier”, mai înainte de a lăsa să treacă ani de zile în care s-au făcut toate variantele posibile cu cuvintele lună, cer, stele, iubire, flori etc.? Nu cred în ideea care a început să circule — de altfel mi se pare că nu ajută cu nimic soarta muzicii noastre ușoare —

cări, să colaboreze mai statornic, nu ocazional, cu compozitorii. Inițiativa în acest sens, din partea Uniunii scriitorilor, a cenaclurilor literare cu prestigiu, ar fi binevenite.

MARGARETA PISLARU: Eu cred că textul trebuie să fie perfect sincronizat, dacă se poate spune așa, cu melodia; armonia să meargă pînă la concordanța dintre fiecare frază muzicală și cuvintele ce o ilustrează. Cîntece de felul lui „Cum e oare” (muzică — Florin Bogardo, text — Mădălina Fortunescu), „Tu” (Veselovschi-Tiberiu Utan), „Chemarea mării” (G. Grigoriu-M. Block) ș.a. s-au bucurat de succes nu numai pentru melodicitatea lor deosebită, ci și datorită aceluia sincron de care am amintit. Numai un astfel de cîntec dă interpretului posibilitatea să fie sincer. Textele scrise în grabă, „să meargă”, ne pun în situații cu totul neplăcute.

Cum poți fi crezut cînd pe un crescendo melodic trebuie să spui o declarație plată de genul: „lîngă tine mi-ăș petrece viața toată”? Lucrurile stau la fel și cu traducerea unor cîntece străine. Multe sînt făcute de mîntuială. Am observat că numeroși tineri preferă ca aceste cîntece să aibă versurile traduse în românește (de aceea am și încercat, atît cît mă pricep, să-mi traduc singură unele piese ce-mi sînt dragi ca: „Sînt prea tînăr pentru a te iubi”, „Tinerii”). Este o treabă la care ar trebui să se gîndească mai insistent cei care scriu textele.

★
Continuarea anchetei noastre, într-unul din numerele viitoare, va fi consacrată problemelor de interpretare a muzicii ușoare și felului cum sînt educați tinerii soliști.

Anchetă realizată
de Magda MIHĂILESCU
și Vasile POPA
Fotografiile de Elena GHERA

CARNAVAL

ULUITOARE RĂBUFNIRE A SETEI DE BUCURIE

de Francisc PĂCURARIU

Pământ al culorilor violente, al contradicțiilor izbitoroare, al coexistenței unor rămășițe ale trecutului îndepărtat cu prezentul și uneori cu întrupări embrionare ale viitorului, al polarizării extreme a bogăției și mizeriei, America Latină este un pământ în care setea de viață și de fericire, dorința de veselie și de bucurie răbufnesc frenetic, spărgînd coaja zilelor umile și cenușii și lăsînd să se înalțe liberi și multicolori spre cer fluturii unor zile de sărbătoare menite să facă uitate toate durerile, decepțiile și necazurile. Sînt zilele Carnavalului.

Se spune uneori că din cele trezute șazece și cinci de zile ale anului latino-americanii sărbătoresc ce puțin o sută douăzeci. Cifra e exagerată, dar ea exprimă intensitatea cu care se manifestă pe aceste meleaguri dorința de a uita, fie și pentru scurt timp, asprimile vieții și truda ei. Această dorință nu e, de altfel, de dată recentă în America Latină. Ea a fost observată de legiuitorii vechilor azteci, mayași și incași care au statonit norme severe de bună rîndială și austeritate, de cumpătare și de muncă fără fără preget pentru cea mai mare parte a anului, dar au înscris cu înțelepciune în calendar sărbători periodice, ilustrate de ritualuri multicolore și de petreceri frenetice, în cadrul cărora faimosul *pulque*, băutura amețitoare a Americii precolumbiene, curgea din plin, iar cîntecele și dansurile se dezlănțiau fără frîn.

AȘA S-AU NĂSCUT MUZICA ȘI DANSURILE AMERICII LATINE

Amintirea acestor zile de sărbătoare, a desfășurării policrome de

◀ Trec școlile de samba – 37 la Rio drapelul ei. Un juriu alcătuit din fiecare an, pe campioana Carnava

ostume, jocuri și muzici pe care le rilejuiau, a rămas neatinsă pînă în lele noastre. Și nici un prilej al eții Americii Latine de astăzi nu eliefează mai convingător puterea i care s-au păstrat pe aceste me-aguri arta și tradițiile băștinașe ecit marile sărbători în cadrul că- na influențele diferite, care au mo- elat spiritul popular din America atină, își găsesc expresii viguroase pitorești în obiceiuri, costume, ansuri și muzică. Freămătul viu, olicrom, frenetic al celor mai mul- e sărbători latino-americane îmbină ote profund eterogene, izvorînd din adii iberice, indiene sau africane, are se mulează într-o sinteză vigu- asă, originală, impresionantă prin uloare și vitalitate, dovedind tocmai irulenta și profunzimea osmozei are s-a desfășurat pe aceste me- aguri timp de veacuri îndelungate tre indieni, albi și negri și forța cu are această osmoză a generat noi orme, stiluri și modalități de viață i de expresie artistică.

Dar cele mai viguroase expresii le sintezei care s-a plămădit între adii indiene, iberice și africane și care are nuanțe diferite și pro- porții variabile în diferitele regiuni le Americii Latine) sînt serbările populare pline de culoare, de pito- esc, de dinamism, în care se ex- primă cu atîta putere dorința de ucurie și veselie a popoarelor din această parte a lumii și căroră fer- necătoarele cîntece și jocuri popu- are le dau o viguroasă notă artistică.

Acest lucru îl va putea constata călătorul, de pildă, în oricare colț al Mexicului. Se știe că vechii azteci aveau o muzică evoluată, cu care își însoțeau dansurile sau pe care se mulară poeziile. Din împletirea ace- stei muzici cu muzica andaluză, adu- de ostașii lui Cortez și de imigranții spanioli originari în cea mai mare parte din Andaluzia, s-a născut mu- zica mexicană de azi, cîntecele populare care au dobîndit o faimă atît de mare în lume: *tones, mo- ronas, sandungas, corridos* etc., ca- racterizate prin trecerea bruscă, neașteptată, de la notele profunde la cele înalte sau viceversa. Amintirea vechilor rituri băștinașe răzbate în

nenumerate dansuri populare din di- ferite regiuni ale Mexicului, în dan- sul tigrilor, ale vulurilor, numiți *quetzali*, în jocuri cum sînt cele nu- mite *concheros, marachines, pasco- las, sonahoros* etc., caracterizate în- deoște prin imobilitatea trunchiului și a mîinilor și axarea figurilor rit- mice pe jocul de picioare. De exem- plu, la jocul numit *bamba* din Vera- cruz perechea dansatoare înnoadă un șal într-un „nod al dragostei” pe un ritm îndrăcit. Uneori jocul devine un fel de exercițiu de echilibristică, ca de pildă în încîntătoarea *jarama* a poporului maya din Yucatan, în care, în timp ce execută cele mai dificile mișcări într-un ritm frenetic, dansa- torii poartă pe cap oale pline cu apă.

Foarte apreciate și pline de un dinamism care nu exclude plasticita- tea și finețea sînt dansurile pana- meze, care exprimă o sinteză ibero- afro-indiană plină de fantezie și de spirit — faimoasele *congós, eumbias, sibullerengues*.

Deosebit de viguroasă, de muzi- cală, de dinamică este muzica din Cuba, originală și inspirată sinteză ibero-africană, pe melodii careia s-au născut dansuri populare pline de sensibilitate, de ritm și tempera- ment, dintre care *rumba* și *conga* au făcut ocolul globului.

Un alt cîntec care de asemenea a străbătut lumea, în forme artificiali- zate, denaturate, este faimosul *calypso* din Trinidad, cîntec care are în forma sa populară, vie, ca și vesti- tele *charras* din Mexic, un puternic conținut social.

O interesantă sinteză portughezo- africană își găsește expresia în fol- clorul din nordul Braziliei, în primul rînd din Bahia și Recife, care oferă în muzică o bogată și multicoloră recoltă, de la cîntecele pescărești cu alternanțe de solo și cor la viguroa- sele *capoeira* sau la misterioasele *candomble* și *terreiros*, în care tră- iește reminiscența unor străvechi ri- tualuri religioase africane.

Deosebit de interesante sînt cîn- tecele și dansurile folclorice care s-au zămislit în regiunile din nordul și vestul Argentinei, sudul Perului, Boliviei și Paraguayului, dintr-o profundă contopire a cîntecelor

...În vîrtejul ameziilor al muzicii și dansului totul pare o beție colectivă nemărginită, ca o epidemie ce nu mai poate fi zăgăzuită.

fiecare cu programul ei, fiecare cu artistice desemnează dintre ele, în imea alege regina întregii defilări.

populare spaniole cu cele indiene — minunatele *chacarera, carnavalito, cueca, jaravi, bagueta, pregon, candombe, vidala, taquirari, gato* etc.

Dintre acestea, cele *guarani*, din Paraguay, sînt mai melodioase, iar cele din Argentina mai virile și mai stăpînite, bucurîndu-se de un interes tot mai mare în lumea întregă.

ÎN VÎRTEJUL ATOTCUPRINZĂTOR AL VESELIEI...

Cea mai impresionantă desfășu- rare a tuturor comorilor cîntecului și dansului folcloric din America La- tină și cea mai uluitoare răbufnire a setei de viață, de fericire, de bucu- rie a popoarelor din această parte a lumii o oferă Carnavalul. Obi- cci introdus în America Latină de aristocrația spaniolă și portugheză care l-a păstrat ca prilej de prezen- tare a toaletelor somptuoase, Carna- valul a fost preluat și transformat de popoarele din Lumea Nouă, care l-au preschimbă în cel mai colorat festival popular din lume, dîndu-i o puternică notă folclorică și un ca- racter profund popular.

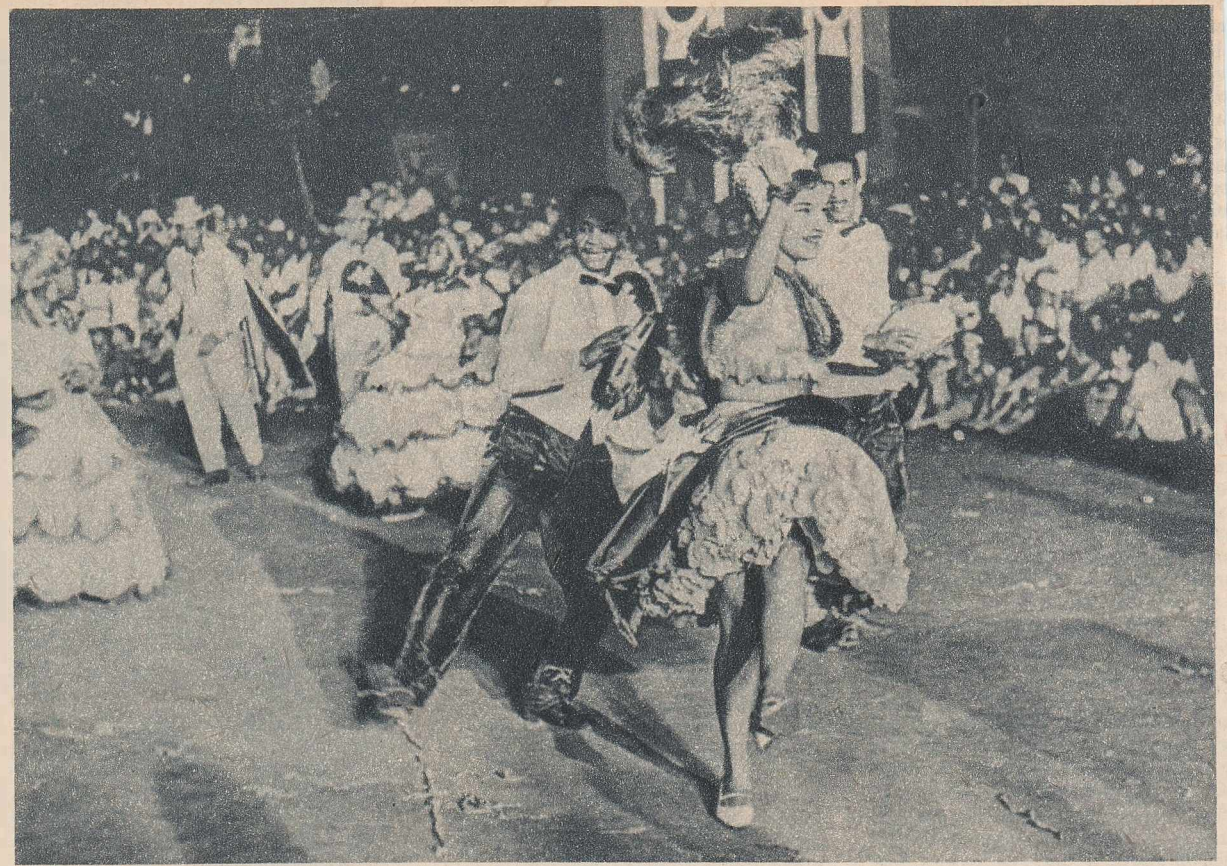
CARNAVAL

În cele mai multe țări din America Latină Carnavalul durează patru zile și patru nopți, de sâmbătă la amiază până miercuri la amiază, și constituie cel mai important eveniment al anului, punând capăt muncii din toate sectoarele și transformând orașele și satele în scene ale unei imense și policrome dezlănțuiri de cîntece și jocuri la care participă uriașa majoritate a populației. Carnavalul înseamnă în aceste țări suspendarea pe patru zile a tuturor grijilor și problemelor, uitarea necazurilor, lăsarea deoparte a preocupărilor cotidiene și abandonarea în fluxul atotcuprinzător al veseliei, al uitării de sine, a cîntecului și dansului. În aceste zile toate tobele, fluierile, flautele, chitarele, trîmbițele și tromboanele lumii par a răsună pe străzile orașelor și satelor latino-americane, inundate de o mare de oameni înnebuniți de ritmul obsedant al muzicii, dezlănțuiți sub vraja dansului, dornici să uite de toate și să se bucure o clipă de o veselie fără friu.

PRETUTINDENI ALTFEL

Serbările Carnavalului se desfășoară în mod diferit nu numai de la o țară la alta, dar chiar de la un oraș la altul și de la sat la sat, încărcîndu-se de reminiscențe ale istoriei locale, ale evenimentelor păstrate de străvechi tradiții orale, de obiceiuri și ceremonii pitorești legate de tradiții cu obîrșie de mult uitată.

În Mexic, de pildă, în unele orașe, printre care și Veracruz, Carnavalul a păstrat multe asemănări cu formele sale europene, fiind marcat printr-o lungă defilare de figuri comice, în frunte cu regele slutilor, și a unor pompoase care alegoric împodobite cu mătăsuri multicolore și purtînd grupuri pitorești întruchipînd scene mitologice sau istorice ori grațioase regine ale frumuseții care reprezintă diferitele cartiere

Zile și nopți în șir străzile orașelor și satelor Americii Latine sînt inundate de un fluviu dezlănțuit de veselie, cîntece și dansuri.

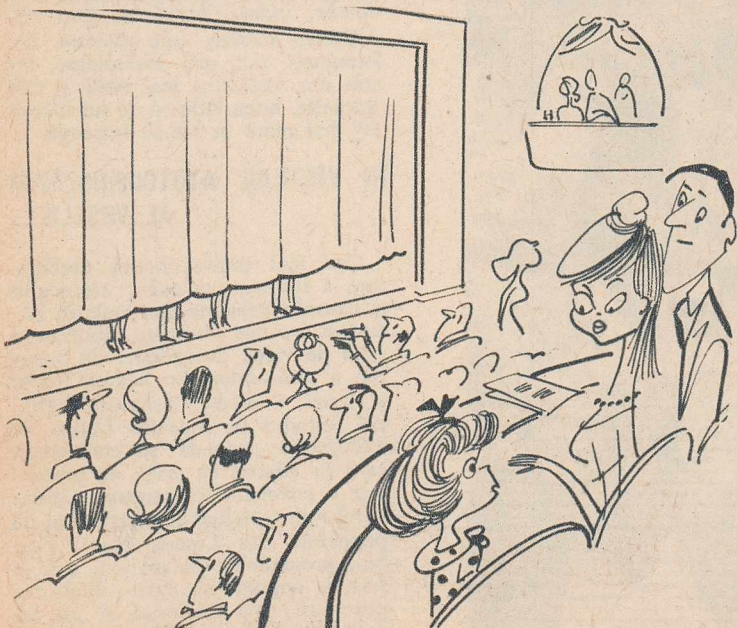
sau suburbii și terminîndu-se cu baluri mascate și costume, în toate piețele publice ale orașului.

În alte orașe mexicane însă Carnavalul prilejuiește serii întregi de scene de masă prezentînd unele evenimente sau momente istorice. Într-un orașel indian de pe șoseaua care leagă Ciudad de Mexico de Puebla, la Huejotzingo de pildă, în cele patru zile ale Carnavalului sute și sute de oameni îmbrăcați în cele mai fantastice uniforme care pot fi imaginate reprezintă luptele purtate cu două secole în urmă pentru prinderea unui haiduc vestit, Agustin Lorenzo, care a răpit pe fata celui mai mare moșier al regiunii, de care se îndrăgostise, și a cărui capturare a pus în mișcare o armată întreagă. La sud de Vera-

cruz, în împrejurimile orașului petrolier Tuspan, indienii *huicjoli* se amuză în cursul unui Carnaval de zece zile să parodieze petreceri sau îndeletniciri, neînțelese pentru ei, ale albilor și să ironizeze pe șefii administrației sau notabilitățile politice ale regiunii, în cadrul unor amuzante și incisive pantomime care se termină în cea de-a zecea zi cu sacrificarea unui taur mîncat în cadrul unui festin colectiv.

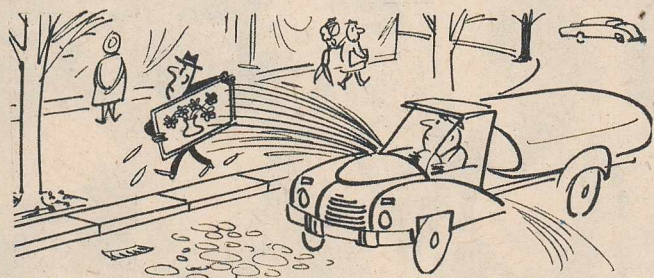
Mari deosebiri între modurile de celebrare a Carnavalului se observă și în Argentina, Peru și Bolivia, unde în orașele principale predomină corțegiile costumate de tip european, încheiate cu obișnuitele baluri mascate sau dansuri moderne în piețele publice, în timp ce în târgurile și satele cu populație mixtă sau pu-

ternic metizată Carnavalul se împodobește cu pitorescul unor străvechi obiceiuri locale, înmănunchind probabil și multe din ritualurile serbărilor din perioada incașă. În multe locuri se poate observa de asemenea folosirea pe scară largă a pantomimelor, adeseori cu figuri simbolice prevăzute cu mari măști groțesti, reprezentînd scene istorice (ca de exemplu întîlnirea dintre conchistadori și Inca sau luptele dintre diversele grupuri rivale de conchistadori), scene mitologice sau vechi dansuri rituale a căror semnificație magică pare să fi fost uitată și care prilejuiesc uneori adevărate exhibiții acrobatice din partea participanților (de pildă pantomima reprezentînd vînătoarea de *puma* în regiunea

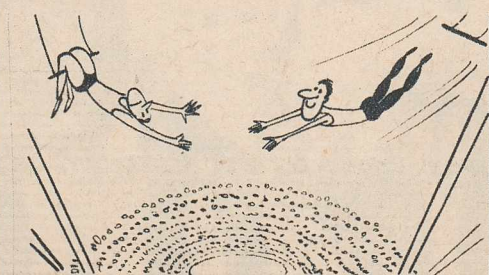

Obișnuința televizorului

— Mămico, și în pauză ne dă filme de desen animat!

Naturalism.

La lucru.

În gospodărie.

umor

de Nell COBAR

andină sau cele prezentând tragedii miniere).

Țara în care Carnavalul a dobândit un relief deosebit de impresionant, transformându-se într-o atracție turistică mondială, care n-a reușit totuși să-i dilueze caracterul profund popular, este însă Brazilia. Centrele în care întâmpinarea Carnavalului e mai fantastică, mai frenetică și mai originală sînt Recife, Bahia și Rio. Fiecare din aceste orașe oferă o înfățișare diferită a Carnavalului.

Carnavalul din Recife, spre deosebire de cel din Rio, e aproape negru și ritmul lui dominant nu e *samba*, ci *frevo*, un dans cu o alură mai rapidă, aducînd a marș militar, pe care participanții improvizează cele mai diverse figuri de dans cu o tendință accentuată spre acrobație, îndeosebi spre sărituri spectaculoase și complicate care ar duce la pierderea facilă a echilibrului dacă dansatorii n-ar fi prevăzuți cu... umbrele. Umbrela deschisă în mîna fiecărui dansator e un adevărat simbol al Carnavalului de la Recife care, de altfel, e mult mai încărcat de erotism decît cel de la Rio. În cele patru zile ale Carnavalului străzile și piețele orașului, cuprinse de-o zăpușeală înăbușitoare, sînt

inundate de oameni care dansează frenetic și care nu lasă nici o palmă de loc liberă, iar prin masa aceasta zguduită de spasmele dansului trec neconștient colective de dansatori numite aici *maracutá*, care dau Carnavalului și o anumită trăsătură religioasă, evocînd tradițiile pe jumătate uitate ale unor străvechi religii *bantu*, precedate de cite o „regină” care înaintea sub o imensă umbrelă multicoloră, înconjurată de o curte fantastică din care nu lipsește niciodată Păpușa, simbolul zeiței morții a religiei *bantu*, *Calunga*.

La Bahia nota predominantă a Carnavalului este cea erotică și se exprimă nu numai prin faptul că cea mai mare parte a bărbaților apar deghizați în femei îmbrăcate tipător și vopsite exagerat, mimînd cu frenezie o senzualitate dezlănțuită care frizează adeseori pornografia. Pe străzile orașului se revărsă timp de peste o sută de ore, în sunetul monoton al tobelor care domină toate celelalte zgomote, o mare de oameni înșiși de căldura umedă a zilelor și nopților, care pare stăpînită de beția clocotitoare a fecundității.

La Rio de Janeiro Carnavalul rămîne în mod exemplar o demon-

strație de vitalitate elegantă, exprimată în vulturile multicolore ale dansurilor, de frenezie policromă dar totodată stăpînită și echilibrată.

PATRU ZILE, ȘI TOTUL IA SFÎRȘIT

„Incepe Carnavalul” e formula de vrajă sub care timp de cîteva zile toate problemele rămîn înmormîntate în birouri, în magazine, în fabrici. De lungi săptămîni oamenii sînt pasionați de o singură problemă: cum vor apărea în zilele Carnavalului. Banii puși deoparte cu sacrificii uriașe, cu renunțări permanente, zi de zi, timp de un an întreg, au fost de mult numărați, planificați, cheltuiți pînă la ultima lețeaie. Cele mai mari cheltuieli le fac de obicei cei mai săraci, negrii care locuiesc în *favelele* cocoțate pe dealurile conice numite *morros*, care-și înalță vîrfurile din vîlmășagul de blocuri moderne ale orașului, organizați, cei mai mulți dintre ei, în faimoasele „școli de samba”, colective folclorice care-și întocmesc singure repertoriul cu care vor participa la concursul *colilor de samba* care are loc în a doua seară a Carnavalului și-i constituie punctul culminant.

În primele ore ale după-amiezii, care marchează începutul Carnavalului, mii și mii de oameni încep să se reverse pe străzile orașului ca un fluviu vesel și dezlănțuit, în sunetele celor mai fantastice instrumente muzicale ce pot fi imaginat, dominate de tobele mari numite *surdo*, de tobele mici improvizate uneori din cutii de conserve sau cutii de țigări de foi peste care s-a întins o bucată de piele, numite *tamburim*, de tamburinele iberice rotunde, prevăzute cu zurgălăi — *pandeiro* — de tuburi de metal în care zornăie bucăți de fier — *chocalho* — de un soi de buhai ciudat care scoate sunete stridente și poartă numele de *reco-reco*, de claxoane vechi de automobile și de fel de fel de zurgălăi, clopote și tălângi așezate în tot felul de grupuri și izbite, în plus, cu vergele metalice clinchetoare. Și acesta nu e decît începutul. Căci în orele de seară fluviul uman care inundă străzile se transformă într-o mare ce se zbate în cea mai fantastică orgie de sunete, țipete și zgomote alcătuite din rezonanțele tuturor instrumentelor care există și ale tuturor plăcilor de metal, oale-

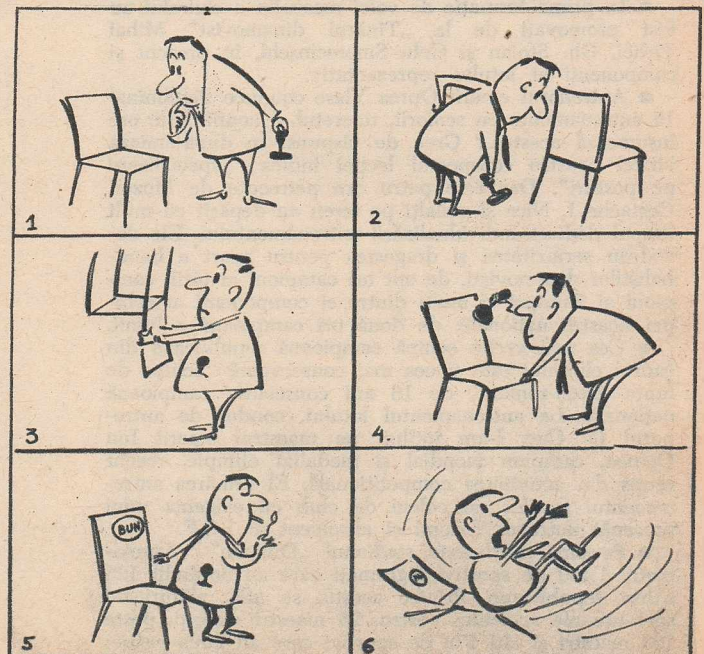
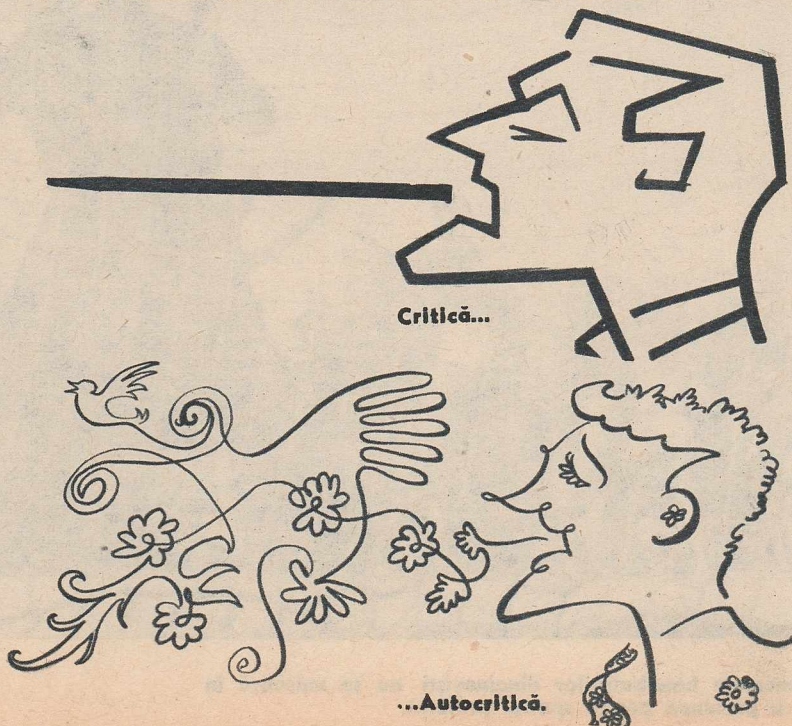
lor sau tingirilor care sînt capabile să scoată un zgomot. Toate aceste sunete revărsate de pretutindeni se contopesc în două ritmuri care par a fi o adevărată respirație a universului: *samba*, sentimentală, dulce și voluptuoasă, și *marchinha*, grăbită ca un marș și sincopată pe neașteptate. Mulțimea se umflă ca o mare biciuită de o furtună muzicală. Orașul întreg pulsează în ritm de *samba* și de *marchinha*. Lumea întregă nu e decît un vârtej dezlănțuit de muzică și de dansuri, de trupuri transpirate cuprinse de o frenezie fără leac, de ochi care nu mai văd nimic, deschiși exclusiv spre un cer muzical în care totul e ritm de *samba* și în care ființa întregă, mulțimea întregă, orașul și lumea se contopesc ca o notă. *Samba*. *Samba*. E ca o beție colectivă nemărginită, ca o epidemie care nu mai poate fi zăgăzuită.

Trec puhoai-puhoai masele uriașe ale marelui oraș, albi, negri și mulatri de-a valma, cuprinși de același ritm, dornici de aceeași eliberare totală de griji și de preocupări pe care n-o poate oferi decît beția supremă a Carnavalului. Se perindă valuri de oameni ca într-un imens bal costumat: unii îmbrăcați în costumele unor fantastici generali de operetă, alții într-un simplu slip, mulți deghizați în șefi de triburi africane sau în indieni cu pene multicolore și filfătoare, conchistadori cu platoșe aurite de hîrtie și împărați de basm cu barbă de cîlți, oameni aproape goi purtînd desenat pe trupurile negre conturul straniu al unui schelet, corsari cu sabie de lemn — toți trec în rînduri nesfîrșite, cuprinzînd și ultimul centimetru de loc și gîsind totuși spațiul necesar ca să înainteze, ca să se miște mai liberi decît și-ar putea cineva închipui, să se ofere fericiți și transpirați ritmului, muzicii, căldurii care apasă orașul, cerului albastru, vieții acestuia nebiruite.

Patru zile și totul ia sfîrșit. Costumele de pînză ieftină s-au destrămat, platoșele de hîrtie s-au topit de transpirație, trupurile au obosit. Miercuri spre amiază mulțimea multicoloră, acum obosită, zdrențuită și murdară, se retrage spre periferiile orașului, spre colibe de pe *morros*. Carnavalul s-a terminat și începe viața cea de toate zilele. Peste un an totul va fi reluat de la capăt.

Carnavalul s-a terminat. Un moment de odihnă pe asfaltul încins, și de mîine...

Despre calificarea unor controlori de calitate.

SPORT

Ghidul unui stadion

Pentru a avea o imagine completă a parcului „Dinamo” ai nevoie de un ghid. În sprijinul acestei afirmații vă oferim câteva date culese de la această bază sportivă bucureșteană.

● 22 de hectare! Aceasta este suprafața parcului sportiv „Dinamo”. Și, printr-o interesantă coincidență, el găzduiește 22 de ramuri sportive.

● Dimensiunilor orizontale li se adaugă și cele verticale (peste și sub nivelul stadionului), materializate în cele patru săli — în care se practică gimnastica, handbalul, baschetul, voleiul, luptele, boxul și tirul — și cărora li se mai adaugă bazinul de înot și velodromul.

● Terenul central este dotat pentru fotbal, rugby, atletism și dirt-track, gazonul și zgura fiind alăturate. Tribunele au o capacitate de 20 000 locuri.

● La acesta se adaugă și alte terenuri gazonate sau cu zgură, pentru fotbal, handbal, baschet, tenis, volei.

● În timp ce spectatorii asistă, de pildă, la disputate întreceri atletice sau cicliste, sub tribună atleții își fac încălzirea pe pista acoperită (lungă de 180 metri), iar juniorii gimnaști și luptători se antrenează în cele două săli aflate sub „arcul” velodromului.

● La stadionul „Dinamo” nu există „relache”. Luni, pînă nu demult unica zi a săptămîinii destinată repausului, a devenit „zi de selecție” pentru copii. Singurele ore de odihnă ale stadionului au rămas cele de noapte.

● În afara „zilei de selecție” stadionul este al copiilor în fiecare dimineață. Iar terenul II de fotbal este destinat în exclusivitate centrului de copii și juniori. Numai în vara acestui an s-au prezentat la selecție peste 3 000 de copii. Rezultatul? 4 echipe de copii și 4 de juniori înscrise în diverse competiții.

● De cei mai mici sportivi se ocupă aici antrenori pricepuți și cu dragoste pentru viitorii performeri: P. Steinbach și St. Stănculescu (fotbal), Oprea Vlase (handbal), Carol Corcek (polo), Al. Stoenescu (atletism) și alții.

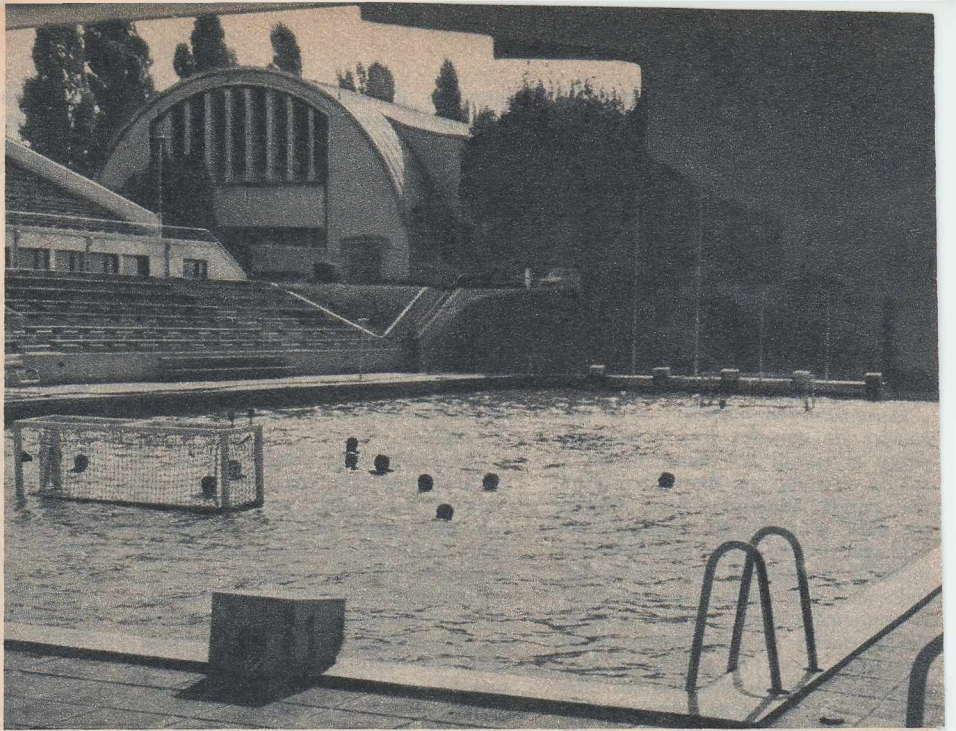
● În prima formație de volei masculin a clubului au fost promovați de la „Tînărul dinamovist” Mihai Tîrlici, Gh. Stoian și Gelu Smerecinschi, în prezent și componenți ai lotului reprezentativ.

● Antrenorul emerit Oprea Vlase conduce săptămînal 15 antrenamente cu seniorii, tineretul și copiii. Cîte ore însumează acestea? Greu de răspuns. În după-amiaza vizitei noastre conspectul lecției indica: „specializare pe posturi”. Dar cele patru ore petrecute de Mozer, Costache I, Nica și ceilalți pe teren au depășit cu mult timpul dedicat individualizării antrenamentului. Ele dovedeau seriozitatea și dragostea pentru sport a handbaliștilor dinamoviști, de opt ori campioni ai țării, campioni ai Europei și mulți dintre ei componenți ai echipei noastre naționale, de două ori campioană a lumii.

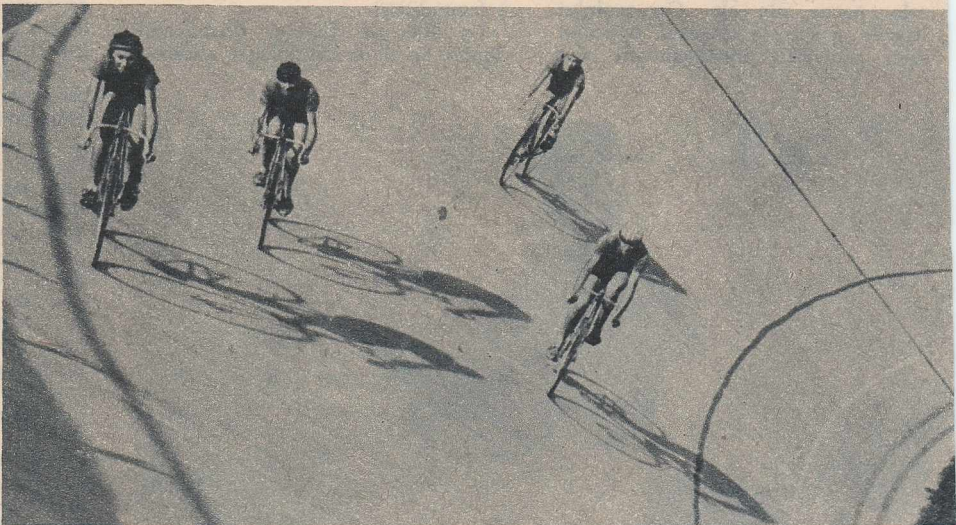
● Cea mai veche echipă campioană republicană din cadrul clubului este și cea mai consecventă: echipa de lupte greco-romane, de 16 ani consecutiv campioană națională. La antrenamentul lotului, condus de antrenorul D. Cuc, l-am întîlnit pe maestrul emerit Ion Cernea, campion mondial și medaliat olimpic, recent retras din activitatea competițională. El urmărea antrenamentul foștilor săi colegi de club cu exigența unui proaspăt antrenor federal și absolvent al I.C.F.

● Pe cine găzduiește stadionul „Dinamo”? Aproximativ 1 400 de sportivi legitimați care au dobîndit 125 titluri republicane. Printre aceștia se află, alături de speranțe ale sportului nostru, 25 maeștri emeriti, peste 150 maeștri și alți 272 de sportivi care au adus patriei noastre titluri mondiale, olimpice, europene și balcanice.

P. SLĂVESCU

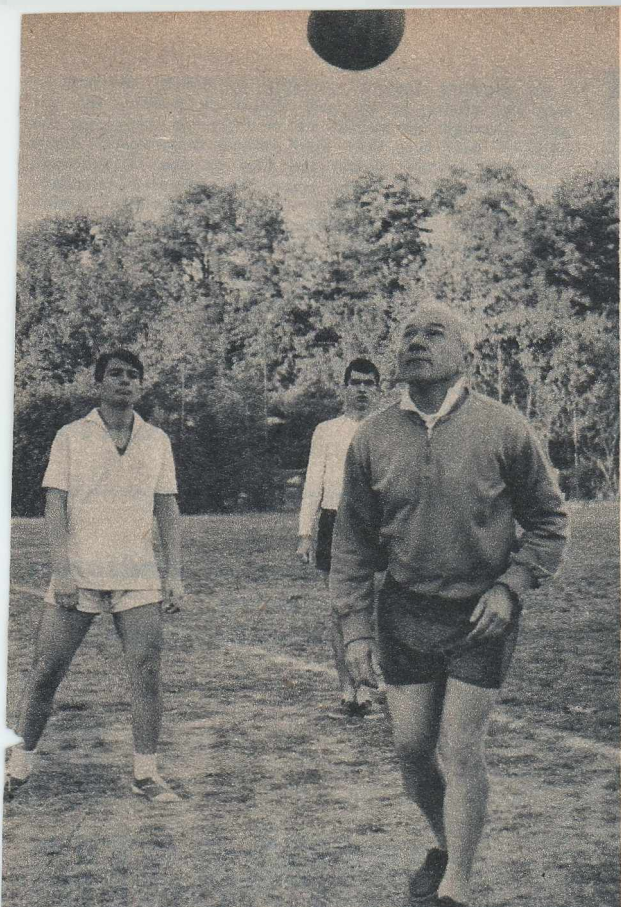
Piscina, oaza verii la „Dinamo”.

Lansați în turnanta velodromului.

Antrenamentele handbaliștilor dinamoviști nu se măsoară în ore, ci cu pasiunea pentru sportul preferat.

Profesorul, juniorii și tainele fotbalului. Cât mai este de aci pină în echipa divizionară?

Colțul automobilistului

C. O. 75 R etil, 90 R sau 98 R etil?...

În prezent cele mai multe autoturisme au motoare a căror alimentare se face cu benzină.

În carburatorul motorului benzina este amestecată cu aerul atmosferic, apoi este aspirată în cilindri. Aici pistonul comprimă amestecul carburant până acesta ajunge la un volum de 7-10 ori mai mic decât volumul inițial (raport de compresie). Când pistonul ajunge la o anumită poziție corespunzătoare avansului la aprindere, amestecul carburant este aprins de scintea care apare între electrozii bujei, iar arderea se numește normală.

Unele calități de benzină dau amestecuri carburante care, comprimate în cilindrii motoarelor, se autoaprind înainte de apariția scintei electrice, fenomen cunoscut sub numele de detonație. Din cauza detonației, în cilindri apar presiuni anormale de mari care pot duce la perturbări în funcționarea motorului (mers neregulat și trepidant, însoțit de zgomote metalice, supraîncălzire, scăderea puterii și creșterea consumului de combustibil). Dacă motorul funcționează un timp îndelungat în aceste condiții, uzura cilindrilor și a cuzinetelor crește și pot apărea avarii ca arderea supapelor de evacuare, bății de bolt, spargerea fundului pistonului etc. Rezultă că funcționarea unui motor cu detonații puternice este inadmisibilă.

Cu cât raportul de compresie al motorului este mai ridicat, cu atât mai ușor poate apărea fenomenul de detonație. Deoarece limitarea raportului de compresie ar duce la scăderea indicilor economici ai motorului, în prezent industria constructoare de automobile folosește totuși motoare cu raport de compresie ridicat (Renault 10 Major: 8,5; Fiat 1300: 8,1). Alimentarea acestor motoare se face cu benzine având proprietăți antidetonante (C.O. 90 R și C.O. 98 R etil). Automobilul Moskvici 403, care are raportul de compresie 7,1, poate funcționa în condiții satisfăcătoare și cu benzină C.O. 75 R etil. Proprietățile antidetonante ale benzinelor se apreciază după cifra octanică (C.O.). Cu cât cifra octanică a benzinei este mai mică, cu atât ea detonează mai ușor.

În urmă cu mai mulți ani cifra octanică maximă a benzinelor auto fabricate în țara noastră era 70. În prezent industria petrochimică de la noi pune la dispoziția automobilistilor benzine cu eficacitate economică simțitor mărită cu C.O. 75, 90 sau 98. Unul din procedeele de obținere a benzinelor superioare pentru automobile constă în amestecarea judicioasă a benzinelor provenind de la distilarea primară a țiteiului cu fracțiuni de benzină cracă, gazolină și produse de sinteză având cifre octanice superioare. Creșterea considerabilă a parcului auto a determinat un consum sporit de benzină, astfel că necesarul de benzină cu cifre octanice superioare nu mai putea fi acoperit prin metoda amestecurilor. Aceasta a dus la introducerea pe scară largă a procedeeului de etilare, care constă în amestecarea benzinei cu maximum 3-4% etil fluid, obținându-se astfel benzine etilate, cu cifre octanice ridicate. Etilul fluid este un amestec de antidetonant (de obicei tetractil-plumb) și antrenant (compusi halogenați). Antrenanții (bromură de etil, dibrom-etan) sînt substanțe care reacționează cu cantitatea de plumb din T.E.P., formează cu acesta produse volatile și atenuează astfel depunerea plumbului pe supape, buji și pe pereții camerei de ardere, fenomen care ar produce perturbații (arderea supapelor, gripări, deteriorarea bujiilor etc.).

Benzina etil fiind toxică trebuie luate măsurile necesare ca suprafata corpului să nu fie atinsă cu o astfel de benzină: în caz contrar părțile atinse vor fi urgent spălate cu apă și săpun. Este interzisă scoaterea benzinei etilate din rezervor cu furculița, prin absorbție.

Benzina cu care se face alimentarea unui motor este indicată în notița tehnică a automobilului. Folosirea de benzină cu cifre octanice mai mari decât cele indicate în notițele tehnice este neeconomică (costul pe litru mai ridicat) și în plus nu aduce avantaje suplimentare în funcționarea motorului.

Bineînțeles că sînt situații cînd nu dispunem de benzină potrivită. Dacă cifra octanică a benzinei utilizate este inferioară celei prescrise, evitarea fenomenului de detonație trebuie făcută prin reglarea corespunzătoare a avansului la aprindere.

Ing. Iulian RODEANU

16 24

AUR

ORIZONTAL: 1) Autorul versurilor „Cînd privesc zilele de aur a scripțurilor române/Mă cufund ca într-o mare de visări dulci și senine” — Ca un bulgăre de aur. 2) Autorul romanului „Creanga de aur” — Bucăți de aur nativ. 3) A stîrnit vraja bu a un măr de aur — Cîntecul greierășului — Sabie (od.). 4) Fluviu în Africa — Local prevăzută cu aparatul special pentru cercetări și analize chimice — Întrebare. 5) Podoabe de aur... — care n-au pereche — Dinsul. 6) Nichel — Strășnic — Varietate de vin (pl.). 7) Folosește unui compozi ai aurului în scopuri curative — Fruct exotic auriu. 8) Murmur de izvor (pl.) — Greșeli — Campion. 9) Locuitor din Țara Oașului — Zeul iubirii — Notă muzicală — Început de abecedar. 10) Literatură pe scurt — Autorul poeziei „Zeul Aur” — A fost odată. 11) Ghimpe — Într-un basm oriental e cu totul și cu totul de aur — Compoziții muzicale ca „Patrie, pămînt fizilogic — Aurite la urmă! 13) Fluviu în America de Sud, lîngă care se credea că exista Eldorado, „Țara omului de aur” — Urmat de doi — Zar. 14) Nun — Atinse de ploaia cu soare — Sau. 15) Oraș în Egiptul antic, bogat în zăcăminte de aur — Etoul Odiseei. 16) Eroii... verighetelor — Produse rezultînd din alcooli și fenoli — Cnef de joacă. 17) Persoane — Podiș în Asia. 18) Se aliază cu aurul destinat podoabelor și coroanelor dentare — Autoarea volumului „Corbul cu pene de aur” — Fumoasa „cu părul de aur” din basmul lui Barac. 19) „Scurtă...”, film românesc premiat la Cannes cu „Palme d'or” (frunza de palmier de aur) — Hazlii (fem.) — Ene! 20) Cobalt — Calciu — Deschide, cu degetele ei trandafirii, poarta de aur a răsăritului (mit.) — Riu în Brazilia. 21) Imaginara „Țară a omului de aur” din Lumea Nouă — Povestitor. 22) Șed pe margine! — Ciur — Om de stat care a patronat epoca de aur a literaturii și artei romane. 23) Trăsură „de aur” din farsa lui Prosper Mérimée — A polei cu aur — Filolog și poet german (1656-1727). 24) Inșușirea aurului de a se prelucra cu o ușurință unică la metale.

VERTICAL: 1) Autorul unei poezii care începe cu versul „S-au pus la sfat mestecenii de aur” — Rege public care a folosit 2000 kg de aur la construcția unui templu — A compus corul „Ca un glob de aur”. 2) Au inimă de aur (fig.) — Locuitorii Arabiei — Fata cu plete aurii, îndrăgostită de Tristan. 3) Se înfiripă la vârsta de aur (pl.) — A uimi — De neînălțurat — În Carpați! 4) Riu în Italia — Fluviu mitologic — Păsările cu pene galbene-aurii — Monedă de aur. 5) Epocă — Pictor clasic rus, autorul picturii „Toamna de aur” — Cavități — Unealtă agricolă. 6) A asana — Podoabe înepătore — Gen literar — Albiți de nea — Merge cu motocicletă. 7) Bogății ale subsolului — Chibzuiți — Față palidă și negricioasă. 8) Restaurant-bar în București — A scris poemul „Strugurii și vîntul” — Cei de acolo — În duo! — Usturoi. 9) Literat francez, căruia i se atribuie maxime „Vorba e de argint, dar tăcerea e de aur” — Urmează fulgerului — Curs de apă în Algeria — Pom fructifer. 10) Flori purpurii — Riu în R. P. Albania — Natriu — ...aur, unite a valorilor monetare — A auri la sfîrșit! 11) Ape! — La vârsta de aur — Complexe celulare — Acoperit cu aramă. 12) Mama lui Apollo — Vietăți — Eveniment cîntat de Gh. Dumitrescu în oratoriul „Zorii de aur”. 13) „Valea aurie” — Ceasuri — Pronume — Salcim. 14) Felin... zîmbitor — „Arc vopsit pe bolta rece de-un penel muaiat în aur” — Editură — Brune, castanii, aurii — Scîndurele terapeutice. 15) Colibă pescărească — Punct cardinal — Ierbivor din nord — Tiran al Romei care locuia într-o casă aurită. 16) La stînsul aurului din holde — Muncitori în minele de aur — Procedeu de extragere a aurului.

Sofia BUCURESCU

CUVINTE RARE: INC, ARU, ALER, NOS, LADON, RIR, OSUM, LETO, OTAC.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
2	A	H	I	V	E	A				P				I	F
3	A	I	L		O	R	I							S	I
4	I	M		L	A	B	O	R	A	T	O	R		C	E
5	N	E	L	E		U		O		I		E	L		S
6				A	N		A		H					R	I
7	M			C	I	A		A						A	T
8	O	P	O	T	E		E	R	O	P				A	S
9	S	A	N	A		G								A	M
10	I	T		E	I		O		T					E	D
11		A	C		P	A	T			E		O	D	I	N
12	A				I	D		T		S	E	R		T	E
13	A	N			O									E	F
14	A	L			T	A	N	A	T					O	R
15	B	C			N	I	C	E		J	L	I	S	E	
16	I	R						E	T	E	R	E			
17	S				N	C				I		E	L		
18	S	I	R	S		S	R	A					L	E	
19	R		L	I	E					A		E	E	N	
20	B		C	A		O	B			R				C	
21					P	A	L			N	A	R	A	A	O
22					H	T	A			M				C	L
23					T	A				A				A	D
24					A	S				I	R			U	T

Dezlegarea jocului „DISTRACTIVĂ” apărut în nr. 46

ORIZONTAL: 1) GALAGIE — GRAV — RUJ. 2) UMORISTI — ANIMATE. 3) RUSINE — VASARII — B. 4) IZ — EG — MIC — SARADE. 5) AS — UDA — RA — JA — UL. 6) Z — CARACIALE — TACE. 7) ILARI — AT — ADV — REA. 8) MAI — TEZAU — ADA — N. 9) BR — A — BILCIURI — AU. 10) EMISIUNI — CRISAN. 11) TANASE — AC — METRIC. 12) E — TRA — BN — CATRENE. 13) ARANIA — SA — AAT — N. 14) INE — OOLIT — ETC — PT. 15) NITESCU — RAPITORI. 16) O — IS — URZICA — IBER. 17) PONTURI — MOTIV — DO. 18) INERTI — IB — AM — VIN. 19) NO — AA — ZMEU — INEL. 20) ARAD — LUP — TINERET. 21) TARABA — ALUNEASCA. 22) ABI — AMARE — TINUTI. 23) INTRISTATE — TRIN. 24) PLECTISITORI — II.

PĂDUREA... LA NOI ACASĂ

(Urmare din pag. 7)

losirea cu cât mai bune rezultate a materialului lemnos la fabricarea mobilei?

— La construcția mobilierului se utilizează astăzi în majoritatea cazurilor lemnul valorificat complex, adică plăci aglomerate, placajul, plăcile fibrolemnoase, plăcile din lemn innobilat. Economia de material lemnos se reflectă la noi în consumul de cherestea, care este mai mic la mobilele proiectate după principii noi. Nu se mai folosesc piese groase, masive ca formă, menite să dea impresia de soliditate. Piesele noi, simple și suple, sînt la fel de solide. Din același volum de masă lemnoasă se realizează astăzi mai multe produse, toate avînd o bază rațională, pentru satisfacerea cerințelor cumpărătorului ca gust și utilitate.

— *Cum se reflectă în producția de mobilă apariția unor produse lemnoase noi ca: p.f.l., p.a.l. și celelalte?*

— Apariția p.f.l. innobilat ne-a dat posibilitatea să introducem în fabricație foarte multe piese noi de mobilă pentru copii, obiecte care creează în interior o ambianță veselă și care sînt în același timp ușor de întreținut. Tot plăcile fibrolemnoase innobilate ne-au dat posibilitatea să diversificăm foarte mult mobila pentru bucătării. La acest sortiment plăcile aglomerate și fibrolemnoase au înlocuit cu totul cherestea. Pe aceeași linie trebuie notate noile sortimente de uși pentru construcții sau căsuțele-camping de la Mamaia și Stîna de Vale. Materialele noi se pretează foarte bine la fabricarea acestor produse care cer o rezistență cât mai bună și a căror producție trebuie să se obțină la un preț de cost cât mai scăzut.

— *Materia primă lemnoasă corespunde cerințelor actuale ale fabricilor de produse finite?*

— Materia primă lemnoasă corespunde cerințelor actuale ale fabricației de mobilă. Sînt și cazuri, de altfel foarte rare, cînd se constată diferențe de grosimi la plăcile aglomerate din lemn sau urme de cuțit și pete pe furnirele estetice. Aceste defecte sînt corectate de către fabricile de mobilă cu ajutorul utilajelor de care dispun, luîndu-se în același timp măsuri de remediere și de către fabricile producătoare.

— *Care este situația utilajului folosit în industria mobilei?*

— În ultimul timp în industria mobilei s-au introdus multe mașini de productivitate mare. Totuși, e necesar să se urgenceze generalizarea introducerii în procesul de producție a mașinilor de formatizat, a mașinilor de lustruit cu cilindri și altele.

★

Fără a fi abordat întreaga gamă de preocupări ale lucrătorilor din industria lemnului, orientate spre valorificarea cât mai judicioasă a materialului lemnos, putem conchide din ceea ce mai sus că în domeniul la care ne referim există pe lîngă o serie de realizări de certă valoare practică și economică și deficiențe care trebuie remediate neîntîrziat. O bogăție atît de valoroasă cum este lemnul cere ca introducerea ei în circuitul industrial și economic să se facă astfel încît pierderile să fie cât mai mici cu putință.

Așadar, cum va fi gospodărit lemnul pădurilor noastre?

Avem temeinice motive să credem că realizările viitoare vor conduce la un singur răspuns: așa cum trebuie.

FÎNTÎNI ARTEZIENE

Pentru că regulile ortografice ne obligă să scriem numele proprii cu literă mare, deosebindu-le astfel de numele comune, care se scriu cu inițială minusculă, și pentru că sensurile diferă mult, s-a creat impresia că cele două categorii de cuvinte se opun atît de net, încît nu se pot explica unele prin celelalte. Impresia e falsă, căci granița dintre numele proprii și cele comune e foarte ușor de trecut.

Pe harta Franței descoperim în nord provincia Artois. E, desigur, un nume propriu. Pe de altă parte, știm că una din podoabele cu care edilii înfrumusețează orașele sînt fîntînile arteziene. Artezian e, fără îndoială, un nume comun. Granița dintre cele două categorii de cuvinte e, cum spuneam, foarte ușor de trecut; într-adevăr, artezian se trage din Artois, și iată cum:

POVEȘTEA VORBEI

În regiunea franceză amintită se cunosc de mult o serie de izvoare de apă care țîșnesc cu presiune din pămînt. Geologii au stabilit că e vorba de niște ape de infiltrație care curg între două straturi impermeabile înclinate. O săpătură făcută aici face ca apa să țîșnească, conform principiului vaselor comunicante. Izvoarele asemănătoare celor din Artois au fost numite de specialiști izvoare arteziene (în franceză artésien). Prin comparație cu ele, fîntînile țîșnitoare, realizate artificial în scopuri estetice, au primit și ele numele de fîntîni arteziene.

Cazul nu e izolat, și alte nume comune provin din nume proprii. Camelia este o floare numită astfel în amintirea lui Camelli, cel care a adus-o primul în Europa (patria ei este în Asia orientală). Pralinele își datorează numele unui nobil francez din Plessis-Fraslin, al cărui bucătar a preparat pentru prima dată aceste bomboane. Exemplele s-ar putea înmulți cu ușurință.

Sorlin STATI

Itinerar vinătoresc
pentru
pseudovinători

ÎN ÎMPĂRĂȚIA CAPREI NEGRE

În noiembrie nopți din ce în ce mai lungi se îngîmă cu zile din ce în ce mai scurte. Astfel, cele mai multe sălbăticiuni de interes vînătoresc devin invizibile, ieșind după hrană mai ales pe întuneric și retrăgîndu-se mult înainte de-a se lumina de ziuă.

Dorim totuși să-i oferim turistului nostru, care nu se mulțumește să vadă mereu numai peisaje moarte, și la această vreme prilej de încîntare. El, firește, nu poate să tocmească plutoane întregi de gonaci, nici să poarte ciini anume care să-i scoată vînatul la lumină. Trebuie să recurgă deci la o stratagemă. Stratagemă care în cazul de față constă în „ochirea” unui vînat ce umblă după hrană ziuă! Și, fiind vorba despre o sălbăticiune care nu se găsește, nicăieri în lume, în număr mare, ne vine numai bine să o surprindem tocmai acum, cînd ea se află în zodia nunții și cînd — prin firea lucrurilor — circulă mai mult, se arată mai des și e mai puțin prudentă decît atunci cînd singura ei grijă e de-a se hrăni, de a-și crește progenitura și de a-și apăra pielea.

Îl trimitem deci pe vînătorul nostru de imagini vînătoresci la capre negre. Vînat falnic, vînat al țării noastre! Vînat care mai dăinuiește doar în două sau trei masive muntoase din întreaga Europă. Dar nicăieri în exemplare atît de voinice ca în Carpați!

În țara noastră capra neagră a rămas restrînsă la Carpații Sudici: din Retezat pînă în Bucegi, cu unele destul de întinse goluri... În secolul trecut încă era frecventă și în masivul Pietrosul. Dar războaiele ce s-au perindat prin preajma acelor munți le-au distrus pînă la una. Acum se recolonizează, iar peste

cîțiva ani de zile vor avea puțină să o admire și cei care cutreieră alți munți din țara noastră.

Capra neagră iubește liniștea. Totuși o mai găsim și în Bucegi, masivul cel mai apropiat de marile noastre trasee de comunicații. Dar nu pe versantul care se vede din tren, căci huietul Văii Prahovei a cam gonit-o, ci pe cel dinspre Rîșnov-Bran.

Se pleacă din Brașov, cu trenul de Zărnești sau cu autobuzul, spre Rîșnov sau numai cu autobuzul spre Bran. În ambele cazuri comunicație lesnicioasă, aproape din oră-n oră... Cazare și masă bună în ambele, lucru important, căci turistul trebuie să-și petreacă noaptea aproape de poalele Bucegilor pentru ca să pornească în zori.

Plecînd din Rîșnov merge paralel cu riul, va trece pe lîngă uzina electrică, apoi va intra în pădure și va urca spre Valea Mălăieștilor pînă va zări cabana. Plecînd din Bran va înainta pe Valea Simonului și va urca pe Strunga și Guțanu. Spre ambele obiective se merge pe o potecă foarte limpede indicată și marcată...

Turistul nostru va porni a doua zi, tot în zori, într-o plimbare prin preajma cabanei, dibuind după capre negre. Ieșind, firește, cît mai curînd la zona alpină. Urcînd deasupra codrului va scruta zările, va merge, va face cite un popas care va constitui totodată și o pîndă, apoi va schimba locul...

Capra neagră — care nu-i atît de neagră cum o arată numele, ci pare neagră din pricina fundalului strălucitor în care apare — atrage atenția cînd e în mișcare. Dar se confundă cu mediul cînd stă neclintită, cu excepția cazului în care își proiectează silueta pe cer, silueta care

nu se poate confunda cu nimic altceva și care îți atrage imediat privirea. Zărînd turistul nostru una sau două pete mișcătoare, le va examina cu binoclul la vremea asta — de obicei cele două pete sînt un țap și o capră sau doi țapi care își caută pricina. Va căuta să identifice întreg cîrdul. Apoi va încerca să se apropie.

Să nu uite însă că aceste sălbăticiuni au vedere foarte ageră, miros și auz extrem de fine. Și nu suferă prezența omului!...

Își va nota deci bine locul, va verifica direcția din care suflă vîntul, apoi va porni spre ele camuflat, ocolind în așa fel încît să înainteze împotriva vîntului și călcînd cu grijă, nu cumva să prăvălească vreo piatră...

Ajungînd, fără a fi simțit, la o sută de pași de cîrd, se cheamă că a realizat o strașnică performanță cinegetică. Chiar fără a trage un foc de armă! De la această distanță poate deosebi țapul de capră — atențiune! La această specie amîndouă sexele au coame — va putea deosebi animalele adulte de iezi, va putea asista, uneori ceasuri întregi, la magnificul spectacol al jocului de dragoste al țapului rămas învingător, la zburda iezielor...

Uneori tentativa de apropiere va eșua. De obicei din pricina neobservării „santinelei” pe care cîrdul o instituie întotdeauna în virful unei stînci aflate mai în lături de brîna sau seminarea pe care el paște. Un șuierat pătrunzător va alarma cîrdul și atunci spectatorul va avea prilejul să se convingă cu cîtă ușurință zboară capra neagră, în salturi năprasnice, din stîncă-n stîncă, peste abisuri și prăpăstii.

Nic. A. STRĂVOIU

Un articol intitulat „Oceanul invins”, apărut în nr. 43 al revistei noastre (pag. 11-12-13), a adus printre alte ecouri de la cititori și o interesantă scrisoare trimisă de profesoara pensionară Aglae Ionomu din București. Iată ce ne scrie: „Am citit în „Flacăra” că Alain Gerbault ar fi murit într-o insulă din Pacific. Sinteți greșit informați. După ce Alain Gerbault a debarcat în Franța, la sfârșitul călătoriei sale pe Atlantic, a avut un accident de avion în urma căruia a fost nevoit să i se amputeze un braț. Eu l-am cunoscut personal aici, la București, unde a lucrat ca director al agenției companiei de aviație „Air France”. Am jucat cu Alain Gerbault tenis. Juca cu un singur braț; conducea tot cu un braț mașina. ...Nu mi-aduc bine aminte în ce an, dar cred că puțin înainte de 1940 el a murit de tuberculoză în sanatoriul „St. Vincent de Paul” din București. N-am fost la înmormântarea lui, nu știu deci dacă a fost înmormântat aici sau dacă corpul său a fost transportat în Franța, dar l-am văzut în camera mortuară a sanatoriului”.

„Ce sînt «noaptele polare albe»?”

Nicu BEDIÉ, Podul Turcului, raionul Adjud

Răspunde conf. univ. VIRGIL HILT de la Facultatea de geologie-geografie, Universitatea București.

Ce sînt nopțile albe? După cum spune și numele, sînt acele nopți în care, în timpul verii boreale (pentru emisfera noastră), soarele nu dispăre sub linia orizontului decât foarte puțin timp (o oră sau două) sau chiar de loc, continuînd să se miște mereu pe bolta cerească dintr-un punct mai apropiat de linia orizontului pînă la un punct maxim de înălțime.

Astfel, soarele nu mai cunoaște răsăritul și apusul; fără să-ți dai seama, treci dintr-o zi în alta.

Nopțile polare albe încep pentru ținuturile așezate la latitudini mai înalte o dată cu venirea verii. Pe la mijlocul lunii mai, noaptea nici nu mai există de fapt, căci soarele, apunînd, își continuă imediat drumul sub orizont, cerul rămînd astfel scaldat într-o lumină pală de crepuscul; după un ceas sau două cel mult, cerul începe din nou a se colora în portocaliu, dar într-un alt punct al orizontului, unde astrul își face iarăși apariția. A început o nouă zi...

Pentru locurile mai apropiate de pol (90°) soarele nu mai dispăre de loc sub linia orizontului, ci se mișcă pe bolta cerească dintr-un loc într-altul zile de-a rîndul, săptămîni și luni întregi.

Acest fenomen necunoscut pentru noi, cei care trăim la o latitudine nu prea mare (45° latitudine nordică) și în care cea mai mică noapte din an durează cel puțin opt ore, se datorește faptului că Pămîntul, în timpul mișcării de rotație și în timpul mișcării de revoluție, stă cu axa de rotație (axă fixă care-l străbate prin două puncte opuse numiți poli) înclinată pe planul orbitei (ecliptică) cu 23°30', făcînd astfel un unghi de 66°30'. Din această cauză unele părți din suprafața Pămîntului rămîn mai mult timp expuse luminii Soarelui iar altele mai puțin, fapt pentru care unele zile sau nopți, în anumite anotimpuri, sînt mai lungi sau mai scurte, iar în locurile de pe Pămînt mai apropiate de poli se nasc nopțile lungi polare, albe. În emisfera boreală acestea au loc în timpul verii, iar în emisfera australă în timpul lunilor care la noi marchează iarna (vara australă).

Durata maximă a zilei, respectiv a nopții — în legătură cu anotimpul — crește pe măsură ce ne apropiem de pol, fiind în funcție de poziția pe care o are Pămîntul pe planul orbitei față de Soare în timpul mișcării sale de revoluție. La 66°30' latitudine nordică, la solstițiul de vară (21 iunie), Soarele luminează timp de 24 ore neîntrerupt, putînd fi văzut pe bolta cerească chiar și la miezul nopții, în timp ce la solstițiul de iarnă (21 decembrie) noaptea durează 24 ore. Mai înspre nord, în timpul verii boreale, Soarele nu apune timp de mai multe luni. Acest fenomen poartă o denumire poetică: „Soarele de la miezul nopții”.

La polul nord (90°), în timpul verii boreale, noaptea alba durează 189 de zile.

În luna septembrie, un cititor din Tg. Jiu — tov. Adrian Novac — ne-a solicitat, printr-o scrisoare adresată redacției, să-i sprijinim o inițiativă menită să ducă la înjghebarul unui muzeu de artă — inițiativă care, după cum ne scria corespondentul nostru — nu și-ar fi găsit ecoul cuvenit din partea forurilor culturale locale. Despre ce era vorba? Tov. Novac, de profesie decorator la T.A.P.L., a colecționat în decurs de mulți ani un număr de 83 de lucrări de pictură și grafică aparținînd unor artiști (mai vechi sau mai noi) din regiunea Oltenia — lucrări pe care dorește să le doneze statului. „Deși această colecție de tablouri a fost vizionată în cadrul unei expoziții deschise la Tg. Jiu — după cum ne scria cititorul nostru — luarea ei în primire a tergiversat”.

Redacția noastră a supus cazul Comitetului pentru Cultură și Artă al regiunii Oltenia. Răspunsul a venit prompt, comunicîndu-ni-se că într-un viitor apropiat colecția de tablouri pe care tov. A. Novac dorește s-o doneze statului își va găsi locul cuvenit într-un muzeu de artă plastică în curs de deschidere la Tg. Jiu. Între timp cele 83 de tablouri au fost expuse în holul unei săli de spectacol din orașul respectiv, urmînd ca după aceea, pînă la deschiderea muzeului, să circule ca expoziție volantă la căminele culturale din raionul Gorj.

„Zaratustra a trăit în realitate sau este un personaj legendar? În ce constă învătătura sa?”

Nichita SÎRBU, elev. Sibiu

Răspunde prof. univ. AL. POSESCU, șef de secție la Institutul de filozofie al Academiei.

Zaratustra este un nume cunoscut încă din antichitatea greco-romană (pe atunci sub forma de Zoroastru, formă pe care studiile filologice mai recente au dovedit-o neoriginară). Scriitorii greci din antichitate l-au prezentat pe Zoroastru ca pe un profet persan care ar fi trăit cu cinci-șase mii de ani înaintea lor. Dar știința contemporană declară unanim că despre acest personaj legendar... nu se știe mai nimic sigur. Doar atîta că, într-o colecție de scrieri religioase cunoscute sub denumirea de *Avesta* și redactate în limba zendă (de unde denumirea lor și de *Zend-Avesta*), lui Zoroastru i se atribuie miraculoasa întemeiere a mazdeismului. Născut, spune legenda, într-un trecut multimilenar și descinzînd dintr-o familie ilustră, Zaratustra ar fi dus o viață însoțită permanent de miracole.

Pe temeiul tradiției cuprinse în scrieri de incontestabilă autenticitate se admite, ca singură supoziție vrednică de crezut, că în trecutul istoric al popoarelor iraniene s-a produs o reformă religioasă care a dus la întemeierea unei noi religii

◀ALAIN GERBAULT A MURIT LA BUCUREȘTI!

◀SOARELE DE LA MIEZUL NOPȚII

CITITORII CĂTRE CITITORI

▶POȘTA NOASTRĂ

◀83 DE TABLOURI...

◀LEGENDARUL ZARATUSTRA

a acestor popoare, cunoscută sub numele de mazdeism și legată de numele lui Zaratustra.

Alcătuită originar din mai multe cărți, *Avesta*, în ce a mai rămas din ea, cuprinde legea religioasă pe care Ahura-Mazda sau Mazda (de unde denumirea de mazdeism), sau Ormuzd i-ar fi revelat-o, în calitate de divinitate supremă, lui Zaratustra. În puține cuvinte, Ormuzd se prezintă purtătorului său de cuvînt drept suprema divinitate, creatoare a tot ce e bun și frumos în univers. El este „contracarat” de la începutul lumii de dușmanul său Ahriman, duhul răului. Oamenilor le revine datoria de a-l sprijini pe Ormuzd prin faptele lor bune și prin distrugerea răului, răsplata lor finală fiind fericirea veșnică în viața de apoi. Pentru că, în cele din urmă, Ahriman va cădea invins și atunci, într-o lume viitoare în care nu va mai exista nici un rău, oamenii își vor redobîndi viața, care va fi de astă dată veșnică.

Este greu de știut azi ce va fi aparținînd din toate acestea lui Zaratustra, căruia îi sînt atribuite scrierile ce cuprind cele redate de noi pe scurt. Cert este însă că, judecate după limba în care sînt redactate, ele datează din epoci diferite, așa încît nu pot aparține unui singur autor.

Apărut în condiții istorice greu de determinat, mazdeismul, legat de numele acestui legendar profet, mai era religia de stat a iraniilor în timpul dinastiei sasanide, deci în secolele III-VII ale ercii noastre, pînă la răsturnarea de către arabi a acestei dinastii; religia respectivă, cuprinzînd trăsături atît monoteiste cît și dualiste, reprezenta pe atunci un progres sensibil față de credințele politeiste anterioare, deși păstra destule elemente arhaice.

Următorii cititori doresc să corespundă: Monica Dori și Nicolae Bota, elevi, Școala tehnică de telecomunicații Timișoara, bd. 23 August 2 : cinema, ilustrate; Jeni Constantin, București, Căminul studentesc Drumul Taberei 5-7, m. 16 Februarie : teme diverse, ilustrate; Gabriel Georgescu, profesor, Poenari-Vulpești, m. Răcari : teme diverse, ilustrate; Gh. Costin, tapiter, Brăila, Piața Poporului 20 : teme diverse, ilustrate; Mihaela Vasiliu, elevă, Bîrlad, str. 30 Decembrie 18 : cinema, ilustrate; Lucia Mărăcine, com. Valea Nucariilor, m. Tulcea : muzică, ilustrate; Mihai Crețu, elev, com. Zemeș, m. Moinești : ilustrate; Flori Pușkin, elevă, Tulcea, str. Partizani 36 : teme diverse, ilustrate; Gh. Dragnea, sudor, Buzău, str. Grădinarilor 4 : teme diverse, ilustrate; Dumitru Magherescu, student, Cluj, str. Babeș 13 : teme diverse; Vasile Gorun, muncitor, Hunedoara, bloc 114, sc. A, ap. 6 : teme diverse, ilustrate; Ion Lupanuc, lăcătuș-mecanic, Tr. Măgurele, str. Mihai Viteazul 6 (cartierul Măgurele) : ilustrate; Bari Francisc, student, Zalău, str. Kossuth 4, reg. Cluj : literatură; Iosif Visky, Hunedoara, bl. C.M. 1, ap. 100, et. 9 : teme diverse, ilustrate; Paraschiva I. Mogoș, profesoară, com. Tîbănești, m. Brăila : teme diverse, ilustrate; Cristina Zideanu și Marioara Motea, muncitoare, Uzinele textile Pucioasa, m. Tîrgoviște : cinema, ilustrate; Vasilica Constantin, muncitoare, Hunedoara, bloc 114, ap. 6, sc. A : sport, ilustrate.

LUCIAN ALEXANDRESCU, TR. SEVERIN. Dacă am publica o dată cu aceste rînduri și adresa dv., sîntem convinși că ați avea parte de un potop de scrisori de protest. Pentru că marea majoritate a cititorilor noștri apreciază favorabil publicarea cuvintelor incrucișate în revistă — ba unii ne cer chiar să acordăm mai mult spațiu acestui sport al minții. În ce privește reclama pentru „Nectarul de fructe”, obiecția dv. este cu totul de neînțeles: „Ce veți face la iarnă cînd, la Mamaia, unde ați făcut probabil fotografia, va ninge?” Fotografia făcută în vară am publicat-o vara. Dacă va trebui să facem publicitate unui nrodus în miezul iernii, vom face probabil o nouă fotografie. E foarte ușor de înțeles! Deși uneori în materie de publicitate efectul poate fi obținut și prin fotografii de vară publicate iarna (ori viceversa). Dar să vă punem și noi o întrebare: dv. de ce ne-ați trimis spre publicare, în plină toamnă, două fotografii făcute la mare, vara? Mai ales că ele nici nu întunesc condițiile de inedit și interesant ce se cer spre a deveni publicabile!

MANUELLA C., RM. VILCEA. 1) Încercăm, în limitele spațiului de care dispunem, să satisfacem toate cererile cititorilor, să răspundem tuturor preocupărilor. Dar nu ne putem angaja ca, număr de număr, să dăm și pagini de film, și de teatru, și de sport, și de... etc. 2) La „Memento” nu publicăm alte fotografii decît pe cele ale unor scriitori, compozitori, pictori, interpreți etc., care sînt în programul săptămîinii curente. Fotografii ale unor interpreți de muzică ușoară ce nu cîntă nici în spectacole, nici la radio sau la televiziune, nici pe un disc nou imprimat nu-și găsesc locul aici. 3) Ne însușim critica ce ne-o faceți în ce privește reflectarea în revistă a ecourilor unor festivaluri de muzică ușoară cu răsunset internațional. Sperăm că asemenea manifestații nu ne vor mai „scăpa”.

I. FEZER, BUCUREȘTI. Am reținut propunerea dv. de a mai publica articole despre progresele făcute în cucerirea spațiului cosmic, inclusiv date despre ce au adus nou zborurile navelor „Mariner-4” și „Gemini”. Vă promitem că vom publica materiale pe această temă.

PAVEL FLORIAN, ARAD. Negativul color pe care ni l-ați trimis este corect realizat din punct de vedere tehnic. În ce privește însă conținutul său, este doar o fotografie bună pentru albumul personal și nicicum pentru presă.

V. SILVIAN

CITITORI,

Ce v-a plăcut mai mult sau ce vi s-a părut mai interesant în revista noastră în anul ce se încheie?

Ce nu v-a plăcut?

Ce ați dori să citiți în paginile „Flăcării” în noul an?

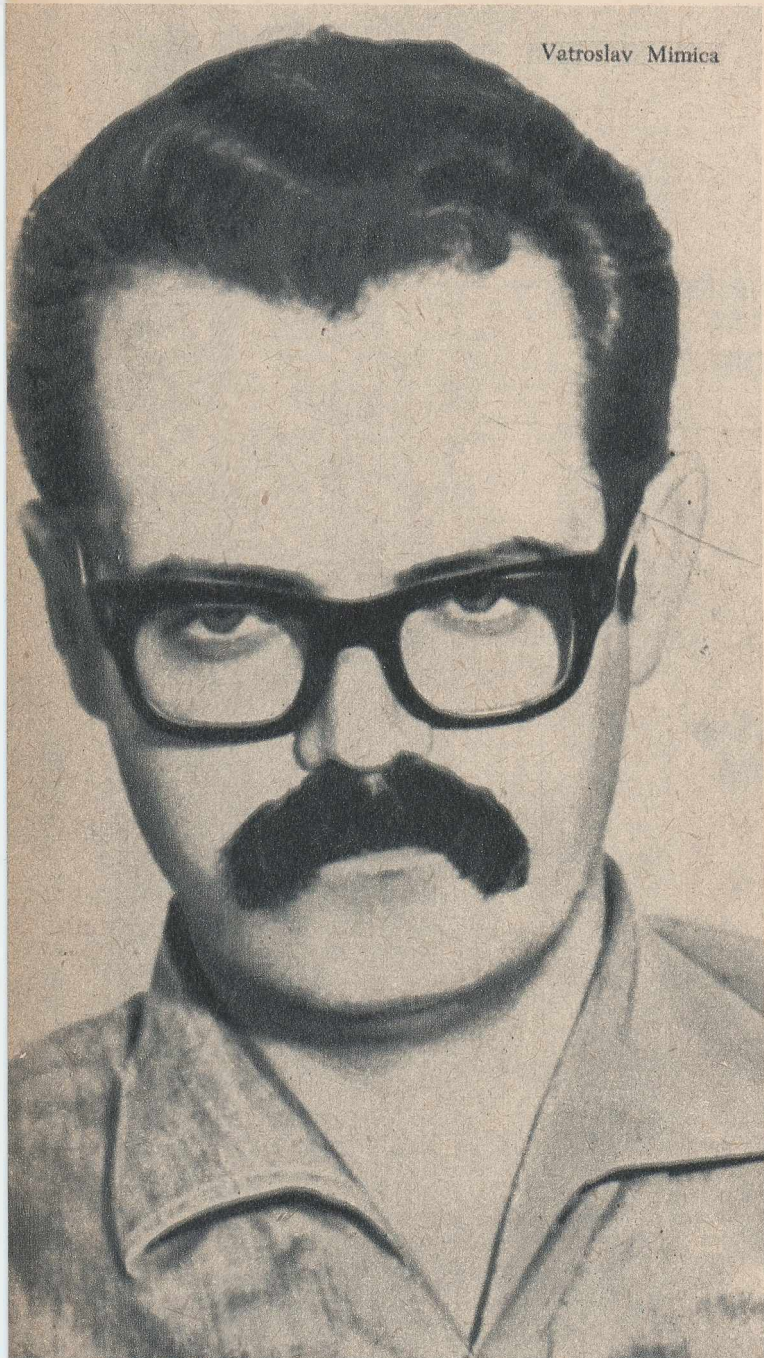
Ce rubrici noi v-ar interesa?

Dorînd să aducem îmbunătățiri conținutului și prezentării revistei noastre în noul an, vă rugăm să ne trimiteți răspunsurile, conținînd aprecierile și sugestiile dv., pînă la data de 5 decembrie a. c.

FILM

IN STUDIOURILE IUGOSLAVE

In ultimii ani cinematografia iugoslavă a înregistrat succese de seamă, confirmate cu prilejul unor

Vatroslav Mimica

COPERTA NOASTRĂ

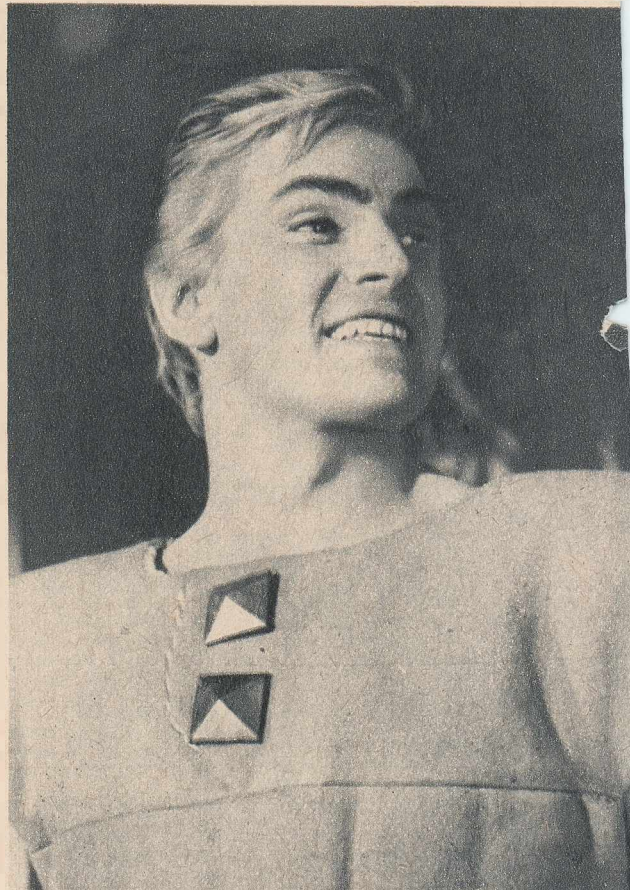
Magda Popovici, actriță la Teatrul „Ion Creangă”.

Fotografie de Elena GHERA

importante confruntări internaționale. Pe ecranele noastre am văzut, nu cu multă vreme în urmă, filme valoroase cum sînt „Kozara”, „Drum periculos”, inspirate din lupta de rezistență a popoarelor iugoslave în timpul celui de-al doilea război mondial. Unul dintre regizorii ce s-au afirmat în mod deosebit este Vatroslav Mimica (autorul filmului „Prometeu din insula Visheica”, prezentat anul acesta cu succes la Festivalul de la Moscova); de curînd cineastul a început lucrul unui nou film inspirat din viața contemporană, ce-și propune să înfățișeze „aspectele neobișnuite ale unor fapte în aparență foarte obișnuite”. Scenariul filmului intitulat „Jurnal de călătorie despre orașul meu” este semnat de regizor împreună cu scriitorul Fedor Vidas.

Pe ecrane:

„DE-AȘ F ...HARAP-ALB”

Secretul filmelor tonice, luminoase, atrăgătoare ale lui Gopo? Izvorăsc toate din pasiunea autorului, Gopo nu face nimic „controcœur”. Nici o idee care nu-l entuziasmează, nici o istorioară pe care nu și-a spus-o lui însuși de nenumărate ori pînă s-o poată povesti apoi, pe nerăsuflăte, și celorlalți. De aici o armonie a lucrării — indiferent în ce gen s-ar înscrie — film de animație, film combinat cu desene și actori, film numai cu actori etc.

„Harap-Alb” era visul lui Gopo de acum 16 ani. L-a citit, răscitit, l-a ascultat la gura sobei ori lîngă radiatorul caloriferului cu păcură. Nu l-a uitat nici cînd primea Palme d'or la Cannes, nici cînd se întreținea amical cu Disney la New York sau cînd prezida juriul internațional de la Tours. Dar nu l-a săvîrșit cinematografic decît după ce basmul literar s-a scris în mîntea lui în imagini de film. Pînă nu și-a găsit, parcă spontan — în realitate rezultat dintr-o căutare îndelungă a creatorului — veșmintul cinematografic. *Harap-Alb* e acum un film după Creangă. Asimilat perfect lumii scriitorului și totodată lumii cineaștului. Îmbinînd umorul clasic cu cel al caricaturistului modern, atît de firesc, încît totul decurge cu aparența unei facilități grațioase. Gopo are marea dar de a-și ascunde efortul artistic și a ne înfățișa doar partea plăcută, finită, a muncii sale. O eleganță care îi cîștigă pe loc simpatia spectatorului.

Fără să fie „opera de căpătîi”,

Harap este unul din copiii izbutiți ai creatorului nostru. E simplu, accesibil, fermecător, are o spontaneitate reconfortantă, un umor savuros care este deopotrivă umorul popular al lui Creangă și cel cultivat cu inteligență de Gopo. Detașat de început de basm — parcă dintr-un fel de pudoare, de grijă de a nu arăta cît de îndrăgostit de opera clasică, ce sincer crede în eroii săi, cît de contopit e cu ei pînă la a le înțelege și scuza calitățile și defectele, a le da sfaturi parcă, a-i „înțelepți” pe parcurs — Gopo folosește formula parodiei lirice, a ironiei binevoitoare, a satirizării sentimentale a lumii fabulosului. Ce rezultă de aici? Un dialog pasionant cu copilăria noastră, o întoarcere lucidă și totuși înduioșată pe locurile unde ne-am plămuit visele, unde am învățat să fim „eroi” cînd traversăm cu pași temători încăperea întunecată, cînd ne stimulam vitejia cu o mătură și fantezia cu o lanternă magică.

Desprinderea de copilărie — de copilăria spiritului în „scurtele istorii” desenate de cea a sufletului, maturizat în condiții sociale vitrege (*S-a furat o bombă*), iar acum majoratul acestui Candide-Harap-Alb ce-și învinge teama și naivitatea devenind măcar în ochii lui un virtual erou de poveste — îl obsedează pe creator.

Departa de a fi doar amuzantă, această trecere conține un profund simbur dramatic care strecoară o notă gravă, reflexivă, în cele mai

CINEAȘTII PREGĂTESC

fanteziste „trăsni” ale lui Gopo. *Harap-Alb* meditează asupra dualității firii omenești, în care sălășluiesc, în permanent conflict, ingenuități și perfidii, generozități și răzbunări. „Bunii și răii” din basmul clasic se adună în filmul modern într-o singură ființă, dând bătălia pentru sufletul omenească, pentru armonizarea lui într-o personalitate complexă dar echilibrată. Harap își privește chipul în apă și-l vede pe Spîn. Nu întâmplător și-a ales Gopo doi interpreți la fel de frumoși, de puternici, să completeze tabloul voinicului din poveste. Doi adversari demni ce se bat nu de dragul luptei, ci pentru că fiecare are de apărut dreptatea lui. Harap își apără blîndețea, naivitatea, celălalt „ucidătatea, bărbăția, necesitatea de răzbunare. Păcat că această splendidă constatare filozofică, idee modernă, n-a fost finalizată în filmul lui Gopo. Lacrima de pe obrazul Spînului cade prea devreme. Gopo se oprește în pragul meditației lirice speriat că nu va fi înțeles. Convenția basmului triumfă. De ea se vor bucura copiii, vor regreta adulții. Pentru cei mari, Gopo mai jonglează cu o idee ce dă amploare tragică basmului său pseudocomic: el contrazice zicala „de-ar ști omul ce-ar păți, dinainte s-ar feri”. Nu pentru că așa e „scris” să se întâmple, dar pentru că firea umană asta este: oricîte sfaturi i-ai da, pînă nu se lovește fiecare cu capul de pragul de sus, nu-l vede pe cel de jos. Harap știe de-a-fir-a-păr povestea. E pregătit pentru toate încercările Spînului. Dar cînd ajunge în fața iubitei se bilbîie ca un licean, uită basmul și e cît pe-aci să o piardă pe fata lui Roș-Împărat.

În rolul lui Harap, Florin Piersice cucerește. Are candoarea, propețimea, umorul hîtru al unui erou demitificat, pe care Gopo nu-l mai vede doar falnic și invincibil, ci uman, simplu, un Păcală autentic, savuros. Adevărat erou comic modern. Completat cu grație sobră de Cristea Avram (Spînul).

O parodie de mare rafinament a intenționat să sugereze și concepția cenografică a lui Ion Oroveanu, uneori cam pretențioasă față de stilul popular în care sînt concepute. Reușita imaginii (mișcările simple, elegante, de aparat, culorile tranșante, fără nuanțe, ca în picturile orientale) aparține lui Gore Ionescu. Dimensiunea sonoră? Ca de obicei: compozitor, Dumitru Capoianu, inginer Dan Ionescu.

Allee MĂNOIU

■ După considerabilul succes pe care l-a înregistrat filmul lui Gérard Oury, „Prostănacul” (cea mai mare rețetă de casă din ultima vreme), renumiții actori comici Bourvil și Louis de Funès — cei doi interpreți principali — au fost din nou solicitați să joace împreună într-o altă comedie a aceluiași regizor. Filmul, intitulat „Marele Vadrouille”, nu va fi însă un „Prostănacul” nr. 2, spune G. Oury.

■ Cunoscutul cineast Marc Allegret, care și-a lungul anilor a descoperit actori de seamă ai ecranului francez (Michèle Morgan, Gérard Philipe, Jean-Pierre Aumont), își caută, cu ajutorul revistei „Cinéma”, patru interpreți pentru filmul ce intenționează să-l realizeze: „Falsificatorii de monede”, ecranizare după cartea de răsnet a lui André Gide.

■ Actrița italiană Rosanna Schiaffino (Miracolul lupilor) va apărea alături de Tony Curtis (Lanțul, Vikingii, Unora le place jazzul) într-o comedie spumoasă, „Ultima ducesă”, realizată de Ken Hughes în studiourile americane (în fotografie).

■ Bibi Anderson, una din actrițele preferate ale marelui cineast suedez Ingmar Bergman (cunoscută din filmul acestuia „În pragul vieții”, tradus la noi cu titlul înduioșător „Voi fi mamă”), va apărea, într-un western semnat de Ralph Nelson, alături de un alt mare actor: Sidney Poitier („Lanțul”), deținătorul unui premiu Oscar pentru „Crinul din cîmpie”.

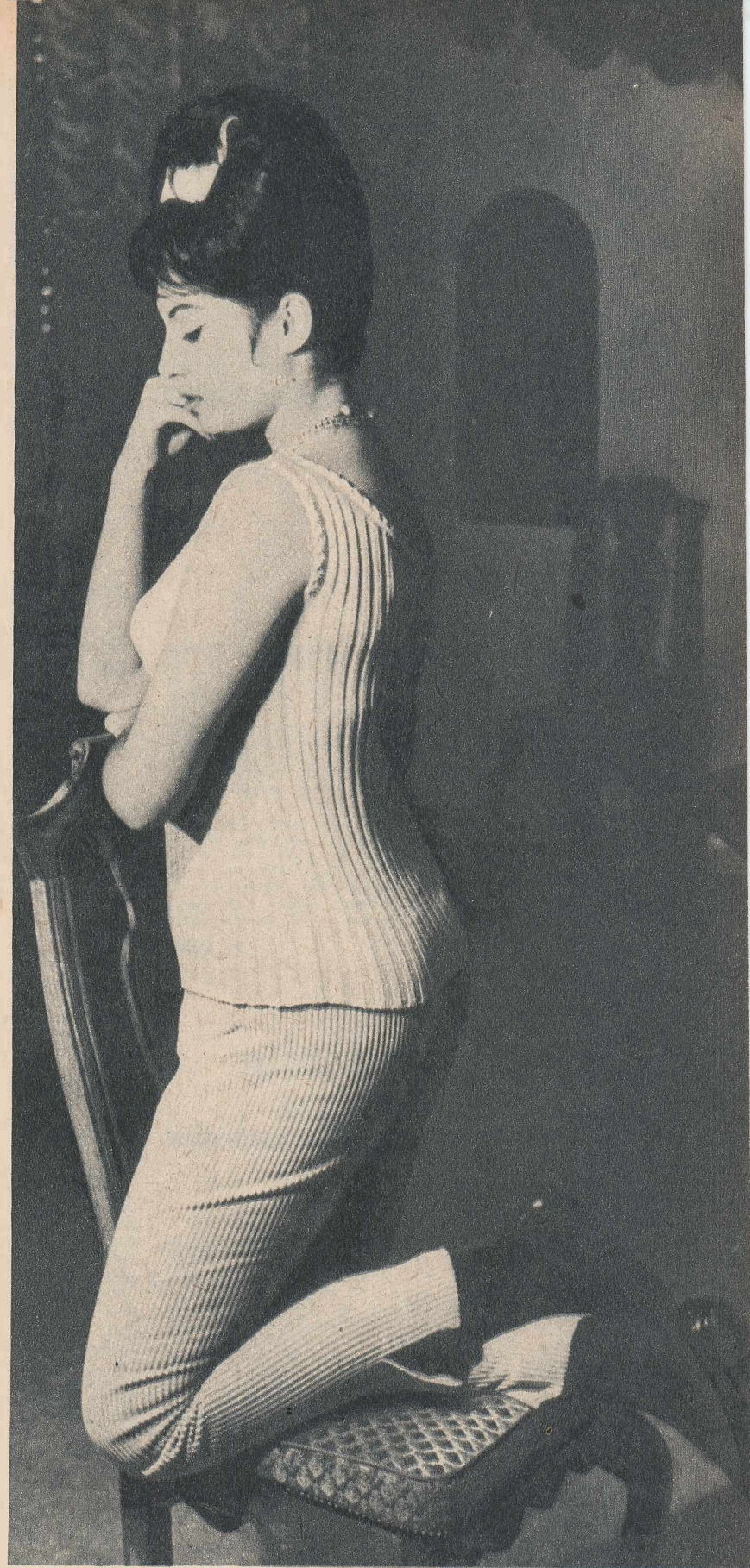
■ Doi regizori din Azerbaidjan, Ramiz Askerov și Anton Voiazov, s-au hotărît să ecranizeze ultima carte a lui Nazim Hikmet, „Romanticii”. Filmările vor avea loc în Uniunea Sovietică și în Turcia.

■ Julie Andrews, actrița care în luna aprilie a acestui an a dobîndit premiul Oscar pentru creația sa din „Mary Poppins”, a fost solicitată de Alfred Hitchcock pentru viitorul său film. O invitație asemănătoare a primit-o și Paul Newman, valorosul actor american pe care am avut prilejul să-l cunoaștem în ultima vreme (Cineva, acolo sus, mă iubește, Dulcea pasăre a tinereții).

■ Doi dintre cei mai populari actori polonezi, Lucyna Winnicka și Zbigniew Cybulski, apar împreună în filmul Galinei Belinskaia, „Singur în oraș”, inspirat din viața de toate zilele a unui tînar inginer varșovian.

■ Carlo Levi, cunoscut romancier și critic italian, a terminat un scenariu cinematografic după cartea sa „Cristos s-a oprit la Eboli” (tradusă și în românește). Nu s-a hotărît încă cui să-i încredințeze regia filmului.

■ Cele două versiuni cinematografice (una americană, realizată de Wyler cu Laurence Olivier și Merle Oberon, și alta realizată în Mexic de Bunuel) după romanul scriitoarei Emily Brontë, „La răscruce de vînturi”, nu au epuizat încă puterea de atracție asupra producătorilor de filme. În prezent lucrează la realizarea unei a treia ecranizări regizorul englez Lindsay Anderson. Drept protagonist l-a ales pe interpretul din „Viața sportivă”, Richard Harris.

ÎN
STUDIOURILE
LUMII

PIERRE ETAIX și filmul nr. 3

Cu Pierre Etaix, unul dintre cinești care se străduiesc să hrănească cu sevă proaspătă comedia zilelor noastre, am făcut cunoștință în „Îndrăgostitul” (primul său film). Eroului său preferat, insul timid și stîngaci, i-a închinat și cea de-a doua creație: „Yoyo”. După trei ani de la debut, Pierre Etaix se află în fața realizării unui nou proiect: „Atîta timp cît ești sănătos”.

Pierre Etaix și-a definit filmul răspunzînd întrebărilor unui reporter al agenției Unifrance. Iată dialogul ce a avut loc:

— Ce va avea nou „Atîta timp cît ești sănătos” în comparație cu celelalte filme ale dv.?

— Aici se va vorbi mai puțin, iar situațiile burlești vor fi mult mai multe.

— Care este punctul de plecare al filmului?

— În primele secvențe îl vedem pe erou cerînd o consultație unui medic. Acesta din urmă ni se înfățișează repetînd de 33 de ori, în fața a 33 de pacienți, același lucru: „N-aveți nimic. Sînteți un pic obosit, un pic enervat. E firesc; cu viața asta pe care o duceți... Totul este să vă schimbați preocupările, să vă distrați. Odihniți-vă — iată ce vă trebuie”. Și eroul meu, Pierre, un tînar de bună-credință, va face tot ce-i va sta în putință să nu încalce pentru nimic în lume recomandarea medicului.

— Vom întîlni și în acest film, ca și în celelalte, un fundal poetic?

— Da, bineînțeles. După mine, comicul, pe care-l iubesc atît de mult, nu poate fi despărțit de poezie.

— Ce actori vor mai apărea alături de dv.?

— Mulți. Oameni din lumea circului. Am slăbiciune pentru ei. Îi veți întîlni pe Dorio și Mimile, Bocky și Randel, Claude Massotier, Robert Bloome etc.

— Cum definiți dv. actorul comic?

— Un om care cunoaște toate legile echilibrului în viață, dar care știe foarte bine că trebuie să ai în vedere și ceea ce poate să aducă neprevăzutul.

— Credeți că cinematograful și comicul fac casă bună?

— După părerea mea cinematograful este modalitatea de expresie cea mai potrivită a comicului. În teatru ești obligat să vorbești prea mult. Mie nu-mi place să fiu prea vorbăreț. Ocolesc cît pot dialogurile.

cadran

INTERNATIONAL

ALEGERI ȘI TELEVIZIUNE

Comentarii parizieni sînt unanimi în a sublinia că actuala campanie electorală, începută de o săptămîină, marchează o dată istorică în viața politică franceză: pentru prima dată în Franța va fi folosită masiv televiziunea ca instrument al propagandei electorale a candidaților. Evident, aceasta solicită eforturi și calități suplimentare din partea protagoniștilor pentru că, după cum arată și comentatorul agenției France Presse, „lupa camerei de televiziune îngroașă la maximum atît trăsăturile pozitive cît și cele negative. „Abilitatea, voința de a seduce — apreciază France Presse — sînt îngroșate parcă cu o lupă; sîngăcia involuntară este deformată pînă la caricatură“. Acest fapt a sfîrșit chiar o dezbatere în presa franceză: unii sînt de părere că televiziunea, prin caracterul ei de spectacol, ar falsifica desfășurarea dezbaterii, ar silii la o competiție actoricească care ar constitui „o înfrîngere a democrației“. Alții sînt de părere că, dimpotrivă, televiziunea obligă pe candidați să evite „pălăvrăgeala și să prezinte un program clar și concret, inspirat de fapte și raționamente logice“.

Se deschide aci o dezbatere care nu este neapărat legată de campania electorală franceză: influența mijloacelor ultramoderne de comunicație asupra caracterului consultării. În definitiv nu instrumentul — televiziunea, în cazul în speță — este vinovat dacă, de pildă, în Statele Unite consultarea se reduce la manevrarea corpului electoral, la înlocuirea luptei între programe și a dezbaterii pe marginea lor, cu lupta între persoane, între actori cu cea mai mare telegenie.

Esențial este deci ce și cum se discută — și nu neapărat cu ce. În această privință este interesantă remarcă săptămînalului londonez *Economist*. După ce arată că „psihologii spun că problemele externe sînt de o importanță secundară“ în alegerile organizate în Occident, *Economist* scrie: „Ei nu au dreptate cînd este vorba de alegerile actuale din Franța“. Într-adevăr, explicația este simplă: controversele dintre Franța și aliații atlantici în probleme politice, economice și militare au menținut trează atenția opiniei publice franceze față de problemele externe, aceasta cu atît mai mult cu cît încercarea nedibace a Statelor Unite de a interveni în alegeri printr-o campanie concentrată împotriva poziției franceze în NATO nu a făcut decît să aibă un efect cu totul contrar celui scontat. A devenit evident pentru strategii care se

ocupă de subiectele campaniei electorale că opoziția față de hegemonia S.U.A. în NATO și în general în viața politică occidentală se bucură de sprijinul opiniei publice franceze. Sau, după cum se exprima *Economist*, „din punctul de vedere al cîștigării unor alegeri în Franța, aceasta este o minunată poziție de plecare la luptă“.

Desigur, în cazul altui punct de plecare, televiziunea nu va putea fi de ajutor, afit în actuala campanie electorală cît și în consolidarea poziției în vederea unor viitoare confruntări. Exact ceea ce era de demonstrat.

N. LUPU

PROCESUL PÄTSCH

Werner Pättsch a fost condamnat de Tribunalul suprem de la Karlsruhe (R.F.G.) la patru luni închisoare, cu suspendarea pedepsei. Procesul s-a desfășurat cu ușile închise, nu pentru că ar fi existat pericolul unor dezvăluiri cu caracter secret, ci pentru că cele ce s-au afirmat în instanță erau jenante pentru o serie de personalități sus-puse din R. F. Germană. Învinuirea oficială adusă lui Pättsch era că a dezvăluit secrete de stat „unor persoane neautorizate să le cunoască“ dar tribunalul n-a reținut acuzația de „înalță trădare“ formulată de procuror.

Scandalul s-a declanșat în 1963, cînd Pättsch, în calitate de funcționar la Serviciul pentru apărarea constituției, a comunicat avocatului Josef Augstein, fratele directorului revistei „Der Spiegel“, că activitatea anumitor persoane este supravegheată îndeaproape de colegii lui, care le interceptează convorbirile telefonice și le cenzurează corespondența. Din dezvăluirile făcute atunci în „Der Spiegel“, ca și în săptămînalele „Die Zeit“, „Stern“, a reieșit că au fost urmăriți astfel atît lideri social-democrați cît și ai Partidului liber-democrat, care face parte din coaliția guvernamentală.

Principala întrebare pusă lui Pättsch în cursul interogatoriului a fost: De ce s-a adresat unor „persoane neautorizate“, în loc să sesizeze șefilor săi această flagrantă încălcare a legalității de către un serviciu guvernamental? Răspunsul la această întrebare constituie tocmai punctul nevralgic al întregului proces: Pättsch a afirmat că nu a avut încredere în superiorii lui ierarhici, deoarece ei proveneau în bună parte din rîndurile foștilor SS-iști. Grupul de SS-iști din Ser-

viul pentru apărarea constituției a lucrat „voluntar“ pentru autorități pînă în 1958, iar din acel an membrii acestui grup au devenit agenți oficiali. Se știe că Serviciul pentru apărarea constituției a fost organul pus în mișcare în acțiunea de interzicere a activității Partidului Comunist și este folosit în general în represiunile împotriva organizațiilor democratice.

În acest context grupul de foști SS-iști are un cîmp larg de activitate, iar încercarea de a face cît mai puțină publicitate în jurul procesului este pe deplin explicabilă. De altfel pronunțarea unei sentințe cu suspendarea pedepsei indică dorința autorităților ca scandalul cu interceptarea convorbirilor telefonice și cenzurarea corespondenței să fie considerat încheiat.

Z. FLOREA

MISIUNI „DEFENSIVE“

Cînd a fost anunțată în Australia hotărîrea guvernului de a trimite trupe în Vietnamul de sud, în sprijinul acțiunilor agresive ale S.U.A., oficialitățile s-au grăbit să precizeze că rolul militarilor australieni nu va fi acela de a lupta efectiv contra forțelor patriotice, ci doar de a asigura paza unor obiective militare.

Cît de sincere au fost aceste asigurări s-a putut convinge opinia publică australiană citînd în câteva rînduri știri despre participarea compatrioților militari la acțiuni efective contra unor unități ale forțelor patriotice. Un reportaj publicat în zilele din urmă de ziarul britanic *Daily Telegraph*, sub semnătura corespondentului său la Saigon, Denis Warner, care a însoțit o unitate australiană la „o vînătoare în junglă împotriva unui inamic invizibil“, a avut darul de a lămuri și mai bine cît de „defensive“ sînt misiunile pe care comandamentul american le încredințează aliaților săi.

După bombardamente pregătitoare de aviație și artilerie, militarii australieni au pătruns în jungla extrem de deasă, povestește corespondentul. Timp de două zile ei au străbătut jungla. Într-un rînd, cînd se așteptau mai puțin, au fost întîmpinați cu focuri puternice de mortiere care au rănit doi militari. Pînă la revenirea lor la bază, ei nu au putut angaja nici măcar o singură dată lupta cu forțele patriotice.

Warner citează declarațiile unor australieni că expediția lor nu a folosit la nimic întrucît nu au reușit să oprească decît pentru un timp extrem de limitat, și cu pierderi proprii, acțiunile din junglă ale partizanilor. Australienii au primit din nou o lecție despre greutățile pe care le implică lupta contra partizanilor — transmite corespondentul lui *Daily Telegraph* — care reproduce totodată următoarele cuvinte semnificative ale unui ofițer australian: „Ar putea să fie nevoie și de 25 de ani ca să fie scoși luptătorii Vietcong din junglă...“

În același timp, în Australia mai multe comentarii de presă se fac ecoul nemulțumirilor opiniei publice din țară pentru faptul că ofițerii americani din Vietnam „îi aruncă pe australieni direct sub focul patrioților sud-vietnamezi în cele mai periculoase sectoare de luptă“.

Fiorin UDREA

ELBASAN — UN ORAȘ ÎNTINERIT

Locomotiva înaintează repede, lăsînd la dreapta cursul riului Shkumbin. Ea se îndreaptă spre Elbasan, unul din cele mai vechi orașe ale Albaniei. În zare se conturează silueta vechiului castel-fortăreață, dealurile acoperite cu măsline care împrejmuesc orașul. Elbasanul este înconjurat de vegetație — o mare verde în tot timpul anului.

Într-un trecut nu prea îndepărtat, Elbasanul, ca și celelalte orașe ale Albaniei, se caracteriza prin case scunde, străduțe înguste și întortocheate, construcții ridicate la întîmplare, fără nici un plan. Elbasanul era însă renumit pentru frumoasele peisaje din împrejurimi, pentru rîul Shkumbin, care șerpuiește la poalele dealurilor acoperite cu măsline, pentru munții care se zăresc în depărtare, cu piscurile lor ascuțite. Acest renume și l-a păstrat și astăzi, însă ceea ce izbește în primul rînd vizitatorul sînt prefacerile petrecute în ultimele două decenii.

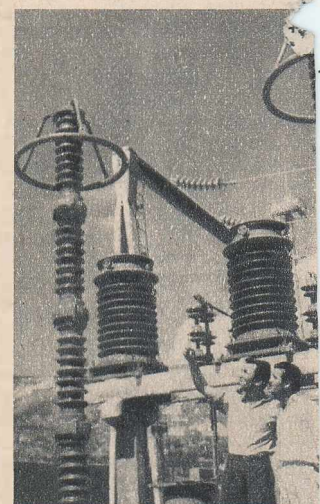
Orașul din centrul Albaniei s-a schimbat în prezent în mod radical. El a fost legat printr-o linie de cale ferată cu Durrës și Tirana, încă în primul an după eliberare. Dacă vizitezi Elbasanul, rămîi impresionat de străzile și bulevardele nou construite, de numeroasele parcuri și grădini amenajate în bună măsură și prin munca obștească a cetățenilor. În centru, ca și în întregul oraș, se înalță noi edificii și imobile. Importante fonduri sînt alocate anual pentru construirea de noi blocuri de locuințe, contribuînd la înfrumusețarea vieții oamenilor muncii, la ridicarea nivelului lor de trai.

Acum, cînd Republica Populară Albania sărbătorește 21 de ani de la eliberare, Elbasanul se mîndrește cu o industrie creată în anii puterii populare: rafinăriile

Rafinăriile de petrol de la Cerrik.

de petrol de la Cerrik, Combinatul de prelucrare a lemnului „Nako Spiru“, Uzina de fermentare a tutunului, Fabrica de ulei, cea de săpun și cea de conserve. Nu peste multă vreme li se va adăuga o uzină siderurgică.

În oraș funcționează, de asemenea, importante instituții de învățămînt: Școala normală, Gimnaziul de stat și altele. Elbasanul mai este numit „Uzina profes-

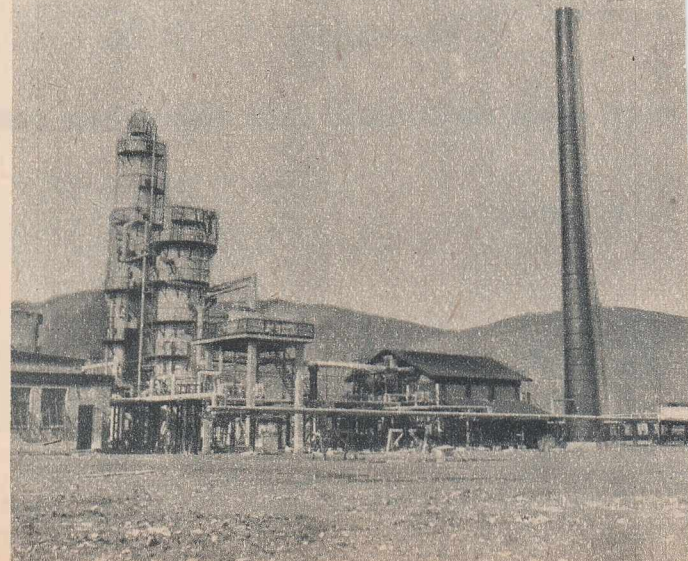

Lucrările de montaj ale Uzinei metalurgice din Elbasan sînt într-un stadiu avansat. Fotografia înfățișează un aspect de la subcentra electrică a uzinei.

soților: cadre didactice pregătite la Elbasan predau în întreaga țară.

Toate aceste prefaceri în viața orașului au putut fi îndeplinite datorită strădaniei harnicilor săi locuitori. Fără îndoială că prin munca acestora Elbasanul va deveni în anii viitori și mai frumos.

A. I. POMPILIU

UNDE ÎNCEPE ȘI UNDE SE SFÎRȘEȘTE...?

Intr-o lucrare recent apărută în S.U.A. sub titlul „The Military Establishment”, autorul — John Swomley jr. — afirmă că este foarte dificil să stabilești unde se sfârșește Pentagonul și unde începe marele business.

Creditele militare — arată Swomley jr. — aduc dividende enorme nu numai întreprinzătorilor civili, ci și actualilor locatari în haine militare ai celor cinci clădiri dispuse în formă de pentagon pe malul râului nord-american Potomac.

Între 1957 și 1961, indică Swomley, 50 de mari companii, în ale căror consilii de administrație se aflau numeroși generali și amirali în retragere, au primit de la Pentagon comenzi în valoare de circa 87 miliarde de dolari.

Conform relatărilor unei comisii senatoriale, între 1959 și 1960 peste 1 400 de ofițeri în retragere (de la gradul de maior în sus) erau legați prin diverse forme de 100 de societăți, care contractaseră 75 la sută din toate comenziile militare.

Beneficiile realizate de uriașii industriei de război — Lockheed Aircraft Corporation, Boeing Corporation, General Dynamics Corporation, Douglas, North American Aviation, General Electric — sînt pur și simplu fabuloase. Numai General Dynamics Corporation, ca să dăm un exemplu, realizează un profit anual net de o sută de milioane dolari. Or, printre conducătorii acestei firme se află nu mai puțin de 27 fosti șefi militari. Lockheed Aircraft Corporation însușește și ea 25, iar Boeing Corporation și North American Aviation numără în rândurile membrilor consiliilor lor de administrație cîte 5 generali, fiecare.

Desigur, funcțiile deținute de foști militari în consiliile de administrație ale marilor societăți nu sînt nici pe departe doar onorifice, așa că, de pe urma comenziilor militare, se înțelege că beneficiază din plin și aceștia.

Sînt fapte care ilustrează elocvent afirmările lui Swomley jr. privitoare la interpenetrarea de interese dintre Pentagon și marele business.

Crăciun IONESCU

UN MUZEU PENTRU... ȘANSONETĂ

Șansoneta e pentru francezi un lucru foarte serios, care-i însoțește pretutindeni, în orice clipă a vieții. Iar acum, o dată cu tehnica modernă a discului și a radiofoniei, a devenit o prezență mereu mai familiară. De curind a căpătat chiar o recunoaștere oficială: a luat naștere, cu statutul de „muzeu controlat de stat”, așa-numitul „Musée de la chanson française”.

Inițiativa aparține, firește, unor oameni ai profesiei. În biroul lui Bruno Coquatrix, animatorul marului music-hall Olympia, Louis Merlin de la stația de radio „Europe no. 1”, găsim într-o zi, într-un pachet de hirtie cafenie, o rochie neagră, mototolită. Coquatrix nu se îndurase să arunce la gunoii vestita rochie de copilă săracă în care apărea pe scenă Edith Piaf. Așa a încolțit ideea unui muzeu în care să fie păstrată mereu vie amintirea unui gen artistic drag inimii fiecărui francez.

Un afiș de Paul Colin (din 1925) înfățișînd-o pe celebra actriță de music-hall Josephine Baker.

Punînd în funcțiune mijloacele de publicitate ale stației de radio pe care o conducea, Merlin a lansat un apel general.

Rezultatele inițiativei au fost remarcabile. De pe acum, pe adresa Muzeului artelor și tradițiilor populare, care va adăposti într-una din aripile sale Muzeul șansonetei franceze, au și venit să se alăture glorioasei rochii a Edith Piaf pălăria de paie a lui Maurice Chevalier, rochia cu paiete și pantofii pe care i-a purtat cînda Mistinguett, mii de foi volante cu partiturile unor cîntece create de Mayol, Dranem etc., litografii de Toulouse-Lautrec și de Steinfeld, primele afișe prezentîndu-i pe Mayol, Josephine Baker, Edith Piaf, fragmente de film cum e acel din „Pépé le Moko”, în care Fréhel își evocă trecutul de cîntăreț parizian, discuri și aparataje de înregistrare de altădată, manuscrise, autografe etc.

Campania a culminat cu organizarea la sfîrșitul lui octombrie a.c. a unui număr de 26 de spectacole „Muzicorama”, simultane, în 12 săli din Paris, ca și la Lyon, Bordeaux, Rouen, Lille și Toulouse, precum și în Canada, Israel, Italia, S.U.A. și Uniunea Sovietică. 227 de stele ale music-hallului au participat în mod benevol la acest uriaș spectacol, ale cărui beneficii au fost vărsate Muzeului șansonetei franceze. Aznăvour cînta la New York, Gilbert Bécoud la Bologna, Jacques Brel la Erevan, iar la Paris, renunțînd la onorariu și la pretențiile cu privire la ierarhia pe afiș, pe scene uriașe ca Mutualité sau în cabareto cu cîteva zeci de spectatori, zeci de artiști, cîntăreți, autori, comici și animatori, dintre care n-au lipsit Patachon, Tremet, Brassens, se înfățișau cu publicul într-o seară de neuitat, închinată acestui amalgam de poezie și ironie, de sentimentalism și cinism, de demitație și frondă care este șansoneta franceză.

Ana ROMAN

„ACCIDENTUL”

Un accident de cale ferată a făcut să fie ilustrată în mod brutal adevărata față a politicii de apartheid promovate de guvernul rasist sud-african. Faptele sînt cunoscute. La cîteva minute după ce a părăsit Durbanul, un tren a derat în mica stație Effingham. Accident tragic, soldat cu 85 morți și 130 răniți din rîndul călătorilor, plus un număr neprecizat de oameni zdrobiți sub trei vagoane ce s-au răsturnat. Victimele sînt toate „de culoare” — bantuşii, indienii, metișii. De ce? Pentru că acest tren asigura transportul mîinii de lucru, dimineața și seara, de la locurile de muncă în „ghetourile” din interior, în „centura neagră” constituită, la 50 kilometri distanță de orașul propriu-zis, pentru 440 000 din cei aproximativ 630 000 de locuitori din Durban.

Numărul victimelor ce au putut fi identificate este foarte mic. Motivul este simplu. Cadavrele celor uciși au fost duse într-o capelă din „zona albă”. Aici au avut însă acces numai părinții sau rudele victimelor ce puteau prezenta poliștilor permisul de intrare în zona rezervată albilor. Dar mulți nu locuiau în Durban, așa încît nu dispuneau de un asemenea permis. Au încercat să străpungă cu forța barajul poliției. Au fost arestați și trimiși în judecată sub acuzația de a fi violat legea asupra „apartheidului”.

Trenurile periferice care asigură transportul muncitorilor de culoare sud-africani au fost denumite „trenurile sclavilor”. O denumire pe deplin justificată. În 1939 media zilnică a pasagerilor dintr-un vagon era de 70. Astăzi ea a ajuns la 134. Numărul călătorilor a crescut de la 100 000 la 300 000.

Oamenii călătoresc în picioare, înghesuți unii în alții, pe o distanță de 50 kilometri, în fiecare dimineață și în fiecare seară. Numai negrii, bineînțeles, pentru că albi au vagoane rezervate. Situația s-a înrăutățit și mai mult ca urmare a ultimelor măsuri luate de guvernul Verwoerd pentru a separa și mai strict pe negri de albi. Înainte, muncitorii din port — docherii și muncitorii de la șantierul naval — locuiau chiar în zona de coastă. Ea le-a fost acum interzisă, iar zeci de mii de africani au fost siliți să se „mute” în interior, așa-numita „centură neagră”. Astfel, la orele de muncă efectuate în condiții de sclavaj se adaugă acum orele de chin petrecute în „trenurile sclavilor”.

Și, cu toate acestea, se apreciază că la Durban muncitorii negri, indieni și metiși se bucură de condiții „bune” în comparație cu cele existente în „rezervațiile” înconjurate de bariere din sîrmă ghimpată și posturi de pază.

I. RETEGAN

ȘI PE TERENURILE DE SPORT

Despre base-ball se știe că e sportul care se bucură de cea mai mare popularitate în S.U.A. Publicind fotografiile de mal jos, presa occidentală a făcut-o însă nu pentru a reda o fază deosebit de interesantă dintr-un meci viu disputat. Faptul care a reținut atenția comentatorilor a fost lozincă purtată de spectatorii din tribună. Alături de acele originale dezbateri din universități — așa-numitele „teach-in” — în cadrul cărora studenții și profesorii condamnă agresiunea S.U.A. în Vietnam, de apelurile semnate de personalități proeminente ale vieții politice și culturale americane, de uriașele demonstrații de stradă, de ruperea și arderea ordinelor de

chemare și de zguduitorul și totodată acuzatorul spectacol al torțelor vii — apariția lozincilor „Pace în Vietnam” pe terenurile de sport reflectă amploarea protestului împotriva războiului dus de Statele Unite în Vietnam în rîndul cercurilor din ce în ce mai largi ale poporului american.

PICTURĂ ȘI... POLITICĂ

Printre numele marcante din istoria picturii este și cel al olandezului Jan Steen, fire veselă, deschisă, pe care o roșășim și în tablourile realizate de el. Scene burlești, chefuri — sînt subiectele favorite ale acestui pictor din secolul al XVII-lea.

Poate tocmai în încercarea de a însenina atmosfera, destul de înnoată, gazdele recentei sesiuni de la Haga a Uniunii Europene occidentale au ales un tablou al lui Jan Steen pentru decorarea sălii de ședințe din palatul Binnenhof. Și au reușit din plin. Într-adevăr, atunci cînd au privit tabloul figurile grave ale unor diplomați s-au destins, iluminat brusc de un zîmbet. Dar nu hazul pictorului a stîrnit buna dispoziție, ci amintirea unei expresii: „Un menaj à la Jan Steen”, înseamnă pentru orice olandez o căsnicie care trece printr-o perioadă de relații furtivoase. Adică tocmai situația din cadrul Uniunii Europene occidentale, unde „căsnicia în șapte” — țările membre ale Pieței comune, plus Anglia — cunoaște o perioadă de aprigi dispute, ceea ce a și determinat de altfel pe trimisul special la sesiunea de la Haga al agenției France Presse să facă legătura între pictură și politică.

Poate doar această corespondență de circumstanță a mai menținut surisul delegaților, știind că atît lucrările, care nu au durat decît o zi, cît și rezultatele, dacă acest cuvînt e potrivit în cazul de față, au subliniat din nou „relațiile furtivoase” dintre partenerii occidentali. Din șapte țări membre, numai trei au fost reprezentate de miniștri de externe, comisia Hallstein i s-a refuzat participarea din cauza opoziției Franței, sugestiile engleze privind o apropiere între Asociația europeană a liberului schimb și Piața comună nu au fost luate în considerare de Habib Deloncle, reprezentatul Parisului, care nu a participat la discuțiile de ordin economic, nici un comunicat final nu a fost publicat, iar președintele sesiunii, ministrul de externe al Olandei, Luns, a ținut să sublinieze disensiunile ivite între membrii Uniunii Europene occidentale. Mai poate spune cineva că decoratorii sălii de reuniune din palatul Binnenhof nu au fost inspirați oferind privitorilor un tablou de Jan Steen?

Sergiu BRAND

Americanul Scott Carpenter supus diferitelor cercetări după cele 29 de zile cît s-a aflat în adîncuri.

BĂTĂLIA CU ABISURILE

Explorarea și exploatarea adîncurilor abia a început și specialiștii trebuie să răspundă la o întrebare: vor putea oare oamenii să lucreze, acolo pe fundul oceanului, într-un mediu cu presiune anormală?

Problema se pare că nu este chiar atît de nouă. Fiziologul P. Bert a studiat încă spre finele secolului trecut efectele suprapresiunii amestecurilor gazoase, într-un cheson, asupra organismului animal. Constatările lui au rămas și astăzi valabile: oxigenul sub presiune este toxic, iar azotul are un efect narcotic. Problema deci părea fără soluție. Și totuși descoperirile ulterioare au învins acest handicap. Un gaz inert, component al atmosferei, chiar cînd este inhalat la mari presiuni, nu reacționează cu oxigenul: heliu. Rămînea doar să mai fie învins un obstacol: timpul lung (80-90 ore) necesar reducerii presiunii la cea normală. Matematicianul elvețian Hannes Keller a calculat și experimentat succesiv diverse amestecuri pe bază de heliu și a reușit să obțină un procedeu care permite scufandrilor antrenajii să coboare pînă la 300 metri sub nivelul mării și să revină la suprafață fără să simtă diferențele pe care spațiul marin le exercită asupra scării presiunii. Începînd din anul 1961 o serie întregă de experiențe au probat această „simboloză” heliu-oxigen. În 1962 asistăm la experiențele „Man in sea Project” și „Precontinent I”.

În 1963 cinci oameni respirînd aer comprimat trăiesc aproape o lună de zile în apele Mării Roșii și coboară la adîncimi de 26 m (Precontinent II). Este experiența echipei Cousteau. Bătălia pentru cucerirea adîncurilor se desfășoară febril. Oamenii lui George Bond — medic în marina americană — ating, într-un cheson, adîncimea de 80 m unde rămîn cinci-sprezece zile. Cu acest prilej se constată că amestecul de heliu-oxigen la zece atmosfere este bine tolerat de organism. 1964... În cadrul lui „Man in sea Project” al americanului Edwin Linke doi cufundători coboară pînă la 130 m în largul insulelor Bahama. Marina S.U.A. își continuă experiențele în preajma Bermudeilor — în Sealab I — un cheson cilindric — acvanauții petrec nouă zile respirînd un amestec de 80% heliu, 16% azot și 4% oxigen... 1965... Sealab II, Precontinent III sînt tot atîtea încercări soldate cu cîteva performanțe: cosmonautul Scott Carpenter atinge recordul de staționare în adîncime (29 de zile), iar șase membri ai echipajului lui Precontinent III lucrează la fixarea unei guri de sondă la o adîncime de 120 m.

Oceanele se cuceresc metru cu metru și heliu s-a dovedit a fi un element deosebit de prețios în această bătălie cu abisurile.

I. CORIBAN

Un produs pentru toate vârstele

C I O C O L A T A

de vanilie, amăruie, moca

C I O C O L A T A

un aliment hrănitor, bogat în calorii și grăsimi ușor asimilabile

C I O C O L A T A

reconfortant al sistemului nervos

Biblioteca Centrului Regional
Hunedoara-Deva